

Tóth Kornél Frigyes, Tel: 06 70 616 4851

Jézus vagy Pál? - A biblikusság bírálata

Tóth Kornél Frigyes írása

(**)

Bevezetés	2
Pál levele a Rómabeliekhez 1-8	11
Pál levele a Rómabeliekhez 9-16	38
Pál levele a Korinthusbeliekhez 1.	42
Pál levele a Korinthusbeliekhez 2.	56
Pál levele a Galátziabeliekhez.....	63
Pál levele az Efézusbeliekhez	79
Pál levele a Filippibeliekhez	89
Pál levele a Kolossébeliekhez	93
Pál levele a Thessalonikabeliekhez 1.	96
Pál levele a Thessalonikabeliekhez 2.	98
Pál levele Timótheushoz 1.	100
Pál levele Timótheushoz 2.	105
Pál levele Titushoz	108
Pál levele Filemonhoz.....	110
Pál zsidókhöz írt levele	111
Összefoglalás.....	123
Az Apostolok Cselekedetei alapján Pálról.....	124

Bevezetés

Máté 5,20: *Mert mondom néktek, hogy ha a ti igazságotok nem több az írástudók és farizeusok igazságánál, semmiképpen sem mehetnek be a mennyeknek országába.*

A történelem során rengeteg kritika érte már a Bibliát, kétségbe vonták tudományosságát, történetiségét, eredetiségét, hitelességét, sőt a segítségével kiépített teológiai és ideológiai elképzeléseket is megpróbálták megkérdőjelezni. Én egész más oldalról szeretném megvizsgálni a Biblia tanításait, történetesen **bizonyítani szeretném, hogy Pál apostol levelei nem követik Jézus tanításait, sőt érvénytelenítik azt, és szinte teljesen feleslegessé teszi mindenki számára, akik Pál tanításait Isten ihletett tanításaként fogadják el.**

Isten Lelke számtalanszor próbált ébredést támasztani a gyülekezeteinkben. Jöttek a friss megtértek, megszorodott a gyülekezet, de mivel az előjárók téves írásmagyarázatai miatt képtelenek voltak valóban az Ő vezetésére támaszkodni, kénytelenek voltak elfogadni azokat az írásokat, amik már évszázadok óta visszafogják a Lélek működését a történelemben. És a lélek ébredése az éppen aktuális egyház megítélése után, a tőle való elszakadást követően, egy új egyház vagy gyülekezet megalapítását eredményezte. De mivel nem értették meg, hogy az egyház hibáinak gyökerei a Pál leveleinek az alkalmazásán alapszanak, ők is a leveleket hit által alapul véve gyülekezeti látásuk megalkotásánál csak egy újabb biblikus szervezett egyházzá váltak. Jézus evangéliuma továbbra is háttérbe szorult, és csak hivatkozási alappá változott. Pál levelei annyira agyafúrtak, Jézus tanításai annyira hiányosak, hogy az egyszeri megtért hívőt igen könnyen a biblikusság rabláncával köthették le a Biblia írástudói.

A Look magazin 1971. februári száma olvasóit fényképekkel teletűzdelve tájékoztatta a virággyermekek megtéréséről, a 60-as évek ellenkultúráját képviselő társadalmi mozgalmak színeváltozásával a keresztény eszmék egy új térhódításával lepté meg. A Look, Time és a Newsweek magazinok tájékoztattak az óceán partján várakozó emberek bemenítéséről, több egyetem professzora a jelenséget az amerikai történelem egy legjelentősebb eseményének tüntette fel.

Ezeket a megtérteket használják fel a keresztény írástudók arra, hogy a téves keresztény eszméket általuk hirdettetve újra igazoltnak láttassák. **A megtérés még nem azt jelenti, hogy az evangélium hirdetését szolgálják, hanem azt, hogy a keresztény eszmék szolgálatára megnyerték őket, miközben azok Jézus követésében hiszik magukat.** A keresztény fogalmazványok a hippiknél az élvezeteket ítélik meg, a narkót, a közösségi életet és a szabad szerelmet. **Az élvezetektől való térítés kifejezetten keresztény elmélet (Pál alapján támadt fel az érzéki test megvetésének kötelező és szent gondolata), és nem evangéliumi, ahol a hamisságokból és gonoszságokból térítenének.** Miért nem tesz bizonyosságot egy keresztény írástudó egy kizsákmányoló mamut cég vezetőjének a megtéréséről, aki eladja a vagyonát, amit a dolgozóinak béréből halmozott fel, a munkásai fizetését a törvényes szabályok által jogosnak érezve de mégis megrövidítve szerzett és szétosztja a szegények között? Mert a keresztény írástudónak a hitetés, a hitre térítés a célja, nem pedig a hamisságok és gonoszságok leleplezése. **A hitetés pedig a jól bevált Páli módszerekkel történik, tudniillik az élvezetek kárhoztatásán keresztül, a mennyei királyság ígéretésével és a pokol kárhozatának kilátásba helyezésével.** Ez történik 2000 éve a keresztény egyházakban, és ma is, amikor a szeretetben és békességben élő hippiket, motorosokat az élvezeteik kárhoztatásán keresztül fogják meg.

Nem változtat a térítés jellegén az sem, hogy valaki nem a narkóból, hanem okkult vallásából vagy fegyveres erőszakosságából tér meg. Őt ugyanúgy ennek a szemléletnek az árnyékába állítják megtérése után, jóllehet nem a Biblia ismeretének alapján tér meg az egyszeri ember, hanem Jézus szeretetének megtapasztalásán keresztül. De majd megismeri a Bibliát, közben pedig az írástudóknak nagy lehetőségük van elméjének a megfogására az nélkül, hogy a megtévesztésének látszata is felmerüljön. És ez sajnos azért is igaz, mert a legnagyobb keresztény prédikátor sem képes, vagy nem is mer az evangélium lényege, tanítása és célja megértésével különbséget tenni a hagyományos Pál féle kereszténység téves útjával való összevetésével. **Minden ébredést a keresztény írástudók rontanak el.** A fenti említett mozgalom növekedését nem az állította le, hogy elfogyott volna a hippi, gengszter vagy a motoros Amerikában, hanem az, hogy hitel-

telenné vált, mert a megtértek életmódja, viselkedése és gondolkodása feletti befolyást a régóta tévedéseiben fel nem ismert Pál apostoli eszmék elfogadtatásával próbálták folytatni. **Az akkor megtértek, most kétségekkel és lelki problémákkal gyötörve próbálják elkerülni a gyülekezeteket, csalódtak előljáróikban,** a keresztyén eszmék mintái hamisan kezdtek csengeneni a fülükben. Akik pedig nem maradoznak el a gyülekezetekből, azok végeredményben önmaguk erejéből képtelenek megítélni az elméjüket és lelküket megköltöző keresztyén eszmék téves vagy igaz voltát, mert az időközben vállukra nehezedő családi és munkahelyi terhek sem időt, sem energiát nem hagynak azt írástudók tévedéseinek vagy manipulációinak felülvizsgálatára.

Ezeket azonban sem a média, sem a keresztyén előljárók és az írástudók nem verik már nagydobra, de visszatérni a kiindulópontra már azért sem lehetett, mert azt időközben maga a keresztyén mozgalom vagy az amerikai üzleti kultúra felszámolta. Talán azok a megtértek érzik továbbra is sikeresnek magukat, akiket rámenősségük és hírük akkora tekintélyre emelt, hogy előljáró pozíciót nyerve maguk is a befolyásolás nagy üzemeltetőivé válhattak. A mai számos tag inkább a tömeghatás igazi terméke, mint az Istennel való kapcsolat tényleges megtalálásának az eredménye lenne.

A mai keresztyén mozgalom tehát nem Isten erejére támaszkodik, hanem az időközben elmúlt és egyben elaludt ébredés emlékeiből él, abból próbálja önmagát fenntartani, azoknak az éveknek a dicsőségéből merítve próbál még tért nyerni, miközben értetlenül áll az ébredés megszűnése előtt, de nagy létszámú tagságával még megpróbál időt és további tagokat nyerni. Ez ma éppen úgy érvényes a magyarországi keresztyén ébredésekre, mint az amerikaiakra, több szabadegyház, szabadkeresztyén gyülekezet egy korábbi magyar vagy külföldi ébredés alapjain született, de mára már csak annak emlékeiből, hagyományaiból, és mintáiból él.

A keresztyén élet mintája az, ha a hívő megtagadja önmagát, ellenáll a kísértéseknek, és Isten hasznos eszközének bizonyul a missziós munkában. A keresztyén önmegtagadás alávetettséget jelent a Bibliának, a test kívánságainak elfojtását, beleértve a saját énről, a régi, ó-természetű emberről való lemondást, a keresztyén ide-

jének és energiájának átadását a missziós célok szolgálatába, **nem pedig azon hamis gondolatoknak, gonosz indulatoknak a megtagadását**, amelyek szeretetlenségből és igazságtalanságból származóan jellemezték vagy jellemzik még sötét dolgainkat. **A kísértések szintén nem a csábító kívánságok mások megsértése melletti teljesítésének elutasítását, hanem a test kívánságainak bármilyen teljesítésére jelentkező lehetőségek elutasítását jelenti**, függetlenül attól, hogy a kívánságok lemondása közben a hívő megmarad hazugságaiban, vagy újabbakat gyűjt a tetejére. Az írástudók nem segítenek ezeknek a különbségeknek a meglátásában, mert maguk sem látják a különbséget. Mindegyik pásztor tömegeket akar maga alá, hogy ez által bizonyítsa Istentől eredeztetett tekintélyét. Ezzel szemben Jézus egy akolról és egy pásztorról beszél, mi módon jelöli önmagát bárki egy gyülekezet pásztorává? Maga a missziós szolgálat sem a közösségi élet és Isten gyermekeinek szellemi életét biztosító és fejlesztő körülmények megteremtését vagy kialakítását jelenti, hanem annak a gyülekezeti szerkezetnek a felépítését és biztosítását, amely már évszázadok óta az előljárók és igehirdetők emberi tekintélyének és dicsőségének kialakítását, szószékeken és templomokban (mára ezek arénákra változtak) való megteremtését biztosítja. A keresztény fogalmazványokból is látszik, mennyire keresik a pásztori hatalmat sokan a hívők tömegei felett, és saját gyülekezetekről álmodoznak. Jóllehet ezt a korábbi írástudók által megalapozott téves minta szüli meg, de mindenkinek fontosabb a hatalomból való részesedés, mint az igazság keresése. Amikor gyűjtést szerveznek, inkább adakoznak a harmadik világ szegényei számára, mint hogy a helybeli megszorultakat számba vegyék, csakhogy elkerüljék a személyes segítség erejének, a valódi szeretetnek a megszületését, hogy ezt felcseréljék a jóval elidegenedettebb, és csak a szervezeti tekintélyt növelő hivatalos segítségekkel.

A keresztény eszme első alapelve az a hit, hogy megtanuljon maximálisan bízni a hívő a Biblia tekintélyében, tévedhetetlenségében. Apró életfeladatokban (lakóhely, munkahely választása) komoly leckét kap az ember, hogy a Biblia megítélésétől függetlenül döntsön, mégis mikor a Biblia helyett, sőt a Biblia kiigazítására Isten közvetlen tanításaira kellene hagyatkozni, ezt egyáltalán nem meri

megtenni. Olyan erős már benne az írástudók hitetlen bibliusságra vonatkozó magyarázatai, hogy ennek gondolatát már eleve a Sátán sugalmazásának véli.

Igaz ezekre a keresztény mozgalmakon belül Jézus mondása a kereszténység igehirdetőire, prédikátoraira, hitetőire éppen úgy, mint anno a korabeli írástudókra:

Máté 23,15: *Megkerülitok a tengert és a földet, hogy egy pogányt kereszténnyé (eredeti: zsidóvá) tegyetek, és miután azzá lett, a gyehenna fiává teszitek, hetszerte inkább magatoknál*

Mert nem csak a megtérés számít, hiszen az csak út kezdete, hanem maga az út. Pál apostol tanulmányozásából pedig az igaz út eltűnik, mert az csak Jézus tanításaiból kerülne elő, nem Pál leveleiből, így megmarad a kezdeti állapot egyhelyben topogása.

Ha azonban érvénytelenítené bárki Pál leveleit, kihúzná a talajt a szervezett keresztény egyházak alól, azok másnapra becsukhatnák a kapuikat, és lehetőség nyílna valós közösségek alakulása felé, amelyben a vezető, a Mester, az Atya az Isten, a tagok pedig mindnyájan **testvérek** lennének.

Bármilyen keresztény gyülekezet alapvető erkölcsi mérőszinórja a Biblia. Tanulmányomban azzal fogunk foglalkozni, hogy elfogadva a benne levő ellentmondásokat magyarázkodás nélkül, úgy ahogy vannak ellentmondásosan, mégis kijelentjük a Bibliai írások között vannak isteni tapasztalatokról szóló beszámolók, de a továbblépéshez más mérőszinórt kell figyelembe vennünk, nem a Bibliát, hanem Isten Lelkének vezetését. A Biblia ilyen szempontból lehet egy ugródeszka, aminek megismerésén keresztül eljuthat valaki az isteni vezetéshez az alapvetően Isten ismerete nélküli állapotból. **Ha mégis szüksége van valakinek kezdetben írott mérőszinórra, vegye alapul csak az evangéliumokat, Pál leveleinek elképzelései nélkül,** ezek szólnak ugyanis leghívebben Isten akaratáról.

Meg kell látnunk első sorban két dolgot. Egyik, hogy a bibliai hibás nézetekhez való ragaszkodás amelyeket eleve hit által és meggondolatlanul fogadtunk el, akadályozni fog bennünket az Istennel való kapcsolat kiteljesedéséhez, másik, a benne **levő ellentmondások egyik vagy másik oldalához való ragaszkodás, a bibliai történetek és előírások sajátos magyarázatai okozzák a kereszténység**

szakadárságát, felekezetekre tagolódását.

Ahhoz persze, hogy lássuk a Biblia által támasztott akadályokat és korlátozásokat az isteni kapcsolat megvalósításában, meg kell ismerünk, hogy mit mond a Biblia és meg kell ismernünk, mit akar Isten tőlünk. Ha ugyanis nem ismerjük Istent, nehéz lesz meglátnunk mi a tévedés a bibliai magyarázatokban. **Isten akaratának megismeréséhez pedig a legközelebb álló tanításokat fogjuk figyelembe venni, amelyek nem másutt vannak, mint az evangéliumokban.**

Alapvetően a fő ellentmondásos tanítással fogunk foglalkozni, ami lényegében az evangélium tanításai (Isten Országának evangéliuma) és a Páli levelek tanításai (Mégváltás evangéliuma) között húzódnak. Különösebben nem szándékozom kezelni a fizikailag nyilvánvaló ellentmondásokat, azokat elfogadom úgy, ahogy le vannak írva, persze azzal a megjegyzéssel, hogy nem kell miattuk elutasítani a mögöttük lévő mélyebb értelmű szándékot. Például Máté 5,1 (Mikor pedig látta Jézus a sokaságot, felméne a hegyre) vagy Lukács 6,17 (És alámenvén ő velük, megállta a síkságon) esetében nem az a fontos, hogy Jézus hegyen vagy síkságon adta elő éppen a boldogmondásokat, hanem maga a tanítás. Kell tudnunk, hogy az evangélisták is emberek, és amikor előadnak egy történetet, amelynek szemtanúi voltak, kénytelenek a memóriájukra, megértésükre és fogalmazási képességeikre hagyatkozni, még akkor is, ha Isten Lelke ösztönzi őket. Ezt persze csak azok fogják igazán megérteni, akiket már betöltött a Szent Lélek és a velük kapcsolatos isteni tapasztalásokat hol így, hol úgy adják elő, sohasem egyformán, mindig úgy, ahogy éppen emlékeznek rá. Időnként pontatlanul. Például Máté lelki szegényekre (5,3) emlékezik, de Lukács csak szegényekre (6,20), akik megkapják a mennyek országát, pedig a kétféle megfogalmazás lényeges különbséget takar. Fontos tehát azt is megállapítanunk, hogy bár az evangéliumokban Jézus tanításairól és cselekedeteiről van szó, értelmezésükben nem szabad ott sem szó szerint venni a leírásokat.

A levelek elemzésénél kiindulópontom annak az alapvető irányvonalnak a meghatározása volt, amely az evangéliumok szellemiségétől leginkább eltért Pál tanításaiban.

Jézus üzenete:

Máté 4,17: *Térjetez meg, mert elközelített Istennek országa.*

Pál üzenete:

Róm 3,24-25: *megigazulván ingyen az ő kegyelméből a Krisztus Jézusban való váltság által.*

Kit az Isten eleve rendelt engesztelő áldozatul, hit által, az ő vérében, hogy megmutassa az ő igazságát az előbb elkövetett bűnöknek elnézése miatt.

A következőkben megvizsgáljuk a különbséget a kétféle üzenet között.

Jézus egy helyen beszél saját vérééről, az utolsó vacsorájuk alkalmából, amikor a bort osztja szét:

Máté 26,28: Mert ez az én vérem, az új szövetségnek vére, a mely sokakért kionttatik bűnöknek bocsánatára

Szükséges tudnunk, hogy Mózes szerint az Úristennek szövetsége volt Izraellel, amely még Jézus életének idején érvényesnek tekintettek. A bűnök megítélése Mózes törvényein keresztül történt. Ha valaki megszegte a törvényt, a legkeményebb büntetéseknek nézhetett elébe, amelyeknek Mózes írta elő a végrehajtás mértékét és módját. Jézus életét áldozta azért az Új Szövetségért, azért az evangéliumért, amely által megszűnhetett volna a nép között a régi törvény általi megmérettetés, és amelynek terjedésével szembe ölték meg Őt a régi szövetség hívei. Meghirdette, hogy Isten nem a törvény megszegése vagy betartása szerint vizsgálja az ember cselekedeteit, hanem megmérettetésének mértéke maga az ember lesz, minden szenvedésével, fájdalmával, örömeivel és elégedettségével egyben. Jézus tanításából érthetővé vált, hogy olyanná vált Izrael, mint a körülötte levő pogányok, Isten nem tekinti őket kiválasztottabbaknak, vagy felmagasztaltabbaknak a többi népeknél. Jézus fellépése pillanatától Isten Új Szövetsége lépett érvénybe, amely nem Izraellel kötött, hanem mindenkivel, aki Jézus tanításait befogadja. Jézus tehát életét és véréát adta azért, hogy mindannyiunk sorsa ne Mózes törvényeinek betartásától függjön, hanem választásunk szerint az Isten tanítása lehessen alapja életünknek.

Jézus kijelentette, hogy nem Mózes törvényei szerint fogja megítélni Isten az embereket, hanem saját cselekedeteik szerint. A mérőszinór nem a Mózes által adatott törvény lenne, hanem maga az ember.

Máté 16,27: Mert az embernek Fia eljön az ő Atyjának dicsőségében, az ő angyalaival; és akkor megfizet mindenkinek **az ő cselekedete szerint**

Lényegében ezzel az is ki lett jelentve, hogy a továbbiakban nem Mózes törvényeinek megsértéséért lesz valaki felelősségre vonva, hanem embertársa életének a megsértéséért.

Visszatérve a megigazulásra, Pál teljesen feleslegessé teszi Jézus tanításait azáltal, hogy ingyen (cselekedetek nélkül) elérhetővé teszi a megigazulást. Sajnos ebben a nézetében benne van, hogy hit által bármilyen bűnös megtérés nélkül kegyelmet nyerhet, bármilyen hazug cselekedet megigazultnak tekinthető, csak el kell fogadni a Krisztus Jézusban való váltságot. Holott kegyelem valóban adható a bűnös büntetésének elengedésére, de attól még nem fog senki egy csapásra meg is változni, vagy egyenesen megigazulni, ahhoz be kell vállalni az életmódjában fontos változtatásokat, ami a megtérés lényege. A megigazulás feltétele pedig az igazság megismerése lenne, mert az igazság ismerete nélkül hogyan is cselekedhet valaki igazságot? **A hit általi (és cselekvés nélküli) megigazulásról pedig sehol nincs szó Jézusnál.** Jézus kifejezetten a cselekvésről beszél, az Isten akaratának megcselekvéséről, amelynek előfeltétele az Ő igazságainak és országának keresése és megismerése. Jézus, szemben Pál apostol nézetével, a cselekvést különösen fontosnak tartja, azt mondja: „aki megtartja az én beszédeimet, azt hasonlítom a bölcs emberhez”.

Máté 7, 26: És valaki hallja én tőlem e beszédeket, **és nem cselekszi meg azokat**, hasonlatos lesz a bolond emberhez, a ki a fűvényre építette házát.

Pál hit általi megigazulásról szóló tanítása érezhetően az egész történelemben feleslegessé tette Jézus tanításainak követését, elég volt elfogadni a váltságdíjat, elég volt meggyónni a bűneinket és mindenki fel lett mentve bűneinek terhe alól. A megtérés egy hitbeli csatlakozást jelentett egy biblikus látáshoz, egyházhoz vagy gyülekezethez, nem pedig az életünk alapvető megváltozását vagy rendezését. Ha hit által nem gyógyulnak meg a keresztények, miért gondolják, hogy hit által megbocsáttattak a bűneik? Isten bocsánata nélkül megbocsátnak maguknak? Mert Pál által kitalált kiengesztelő

váltsághalál elmélet pont ezt eredményezi a keresztényeknél.

Alapvető egyházi tanítássá vált, a bűnbocsánatot mindenki megkaphatta saját hite által, Istentől kérni sem kellett, hiszen a megváltás el lett készítve már Jézus halálával, az embernek csak el kell fogadnia a kifizetés tényét. **A megtérés feleslegessé vált, illetve átfogalmazódott a váltság hit általi elfogadásává vagy el nem fogadásává.** A megtért ember nem az, aki elhagyja bűneit, hanem az, aki elfogadja Jézus váltsághalálát, a megtéretlen pedig az, aki nem fogadja el. Pál Jézus véréből misztériummal teljes vallást csinál, a vérral kifizethető váltság lép a megtérés helyébe. **A megtérés az evangéliumban mit jelent?** Ha valaki vétkezett atyjafia ellen, akkor elrendezi vele a sértést. Ha elvett tőle valamit visszaadja, ha megsértette, bocsánatot kér. Ha félrevezetett valakit, felvilágosítja. Bármilyen rejtegetett vétket követett el valaki ellen, azt előtte felszínre hozza. Ha valaki bankot rabolt, megölt valakit, kifosztott valakit, bánja meg bűneit és kérje Isten bocsánatát. Helyrehozható esetben vallja be bűnét az áldozata előtt, bűnének helyrehozását, kijavítását ajánlva. Ezek a lépések vezethetnek egy új élet megalapozásához, egy megtért, megváltozott élet megvalósításához, amelyet az Isten megbocsátása tehet teljessé. **Nem lehet eme valódi bűnök következményeit elkerülni, vagy semmissé tenni az által, hogy hit által megváltottnak állítjuk magunkat, valójában pedig Isten nem is adta bocsánatát.**

Mivel ezek után egyáltalán nem mindegy, hogy Pál tanításai egyeznek-e Jézus tanításaival, vagy éppen korlátozni fogja azok megtartását, részletesen is elemezni fogom Pál leveleinek tartalmát, és az evangélium fényében fogjuk megvizsgálni azok igazságát.

Pál levele a Rómabeliekhez 1-8 (**)

1 2 3 4 5 6 7 8

Rögtön ebből a leveléből érződik Pál pogányokkal szembeni harcos beállítódása. Ennek tekintélyéhez szükségesnek érzi, hogy önmagát állítva be apostolnak, saját magáról tegyen bizonytságot, hogy isteni küldetését vitát nem tűró hangon kijelentse (1,1). Fontos, hogy már itt észrevegyük, hogy az általa megalkotott Megváltás evangéliumot halogatás nélkül isteni eredetűnek állítja be, amit minden esetben később az „Evangéliumnak”, vagy „Krisztus evangéliumának” fog hívní.

1,16: *Mert nem szégyenlem a Krisztus evangéliomát; mert Istennek hatalma az minden hívőnek idvességére, zsidónak először meg görögnek*

Így amennyiben bizonyítani tudjuk, hogy Pál Megváltásról szóló evangéliuma eltér Jézus Isten Országáról szóló evangéliumától, akkor a Bibliában két féle evangéliumról kell beszélnünk. Azonban sejthető a levél eleje alapján, hogy az isteni eredet Pálnál nem közvetlen kapcsolatból nyert információkból fog állni, hanem az írásokra hivatkozó jelleg miatt (1,1-2: „*Isten evangéliomának hirdetésére, Melyet eleve megígért az ő prófétái által a szentírásokban*” - amely hivatkozás már itt is megtörténik) **azt szeretné éreztetni, hogy beszédei, hirdetett evangéliuma az írások alapjáról magyarázva erednek az Istentől.** Pál legfontosabb törekvése hogy saját elképzelését a Megváltás evangéliumának megalkotásában az ószövetségi írásokkal való összehangolással párhuzamban próbálja megtenni, hogy annak bizonyítékait a megtérítettek az írásokra visszatekintve és abból merítve nyerjék. **Második bizonyítéknak a szentség Lelkének bizonyítékát tekinti, amelyet az „Isten Fiának” „a halálból való feltámadása által” vehetünk,** ez is meg fog jelenni annak a hitnek a részeként, amelyet Pál apostol a Megváltás evangéliumában részletezni fog.

Fontos észrevétel a levél elején az a kenetteljes hangvétel (1,1-8), ami később jellemzője lesz a Pál apostol teológiájára épülő további egyházaknak, hogy felmagasztaló stílusban beszéljen arról, ami éppen az apostol saját hatalmát fogja igazolni minden hívő előtt, mind görögöknek, mind barbároknak, mind zsidóknak. **Megfigyelhetjük,**

hogy Pál nem a Jézus evangélium szeretet nyelvén beszél a pogányokról a pogányoknak, hanem a zsidó farizeusok nyelvén, amely a pogányokat megvetetendő barbároknak tartotta, saját magukat pedig kiválasztott nemzetnek. Csak a megtért pogányt lehetett ember-számba venni. Ezzel a haragos hanggal azonban Pálnak a pogányok megfélemlítése volt a célja, amely technika végigvonul egyébként az összes levelén, jellemzően a megfélemlítésre helyezve mindenütt a fő hangsúlyt:

1,18: *Mert nyilván van az Istennek haragja mennyből, az embereknek minden hitetlensége és hamissága ellen, kik az igazságot hamissággal feltartóztatják*

János apostol azonban egész másképp nyilatkozott:

János 3,16: *Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen*

Láthatjuk a jeleket máris Pál szándékai felől, míg János Isten szeretetét hirdeti, és nyilvánvaló Isten szeretete az emberek felé, Pál máris Isten haragjáról beszél, és korlátozza ezt a szeretetet csak azokra, akik hitből élnek. Máté, éppen úgy, mint János Isten szeretetét minden ember felé kifejezni kívánja, igaz vagy gonosz voltától függetlenül:

Máté 5,45: *Hogy legyetek a ti mennyei Atyátoknak fiai, a ki felhossa az ő napját mind a gonoszokra, mind a jókra, és esőt ad mind az igazaknak, mind a hamisaknak*

De Pál apostol a büntetés szellemében ítélkezik, a hitetlenekre és hamisokra Isten büntetését, átkait helyezi kilátásba nem pedig az Isten segítségét:

1,24: *Annakokáért adta is őket az Isten szívök kívánságaiban tisztátalanságra, hogy egymás testét megszeplőítsék*

Meg sem fordul Pál fejében, hogy az **Isten senkit nem ad tisztátalanságra**, Jézus pont ezen a szemléleten kívánt változtatni, amelyben a zsidók, a farizeusok között elterjedt volt az a kép az Istenről, hogy a bűnös, engedetlen, istentelen embert messze elveti, férgek és kígyók tanyája lesz a lakóhelye, míglen egészen el nem pusztul. **Pál nézete a pogányokról arról tanúskodik, hogy a Jézus által tanított beszédek nem ismerte, a zsidók által bűnösökhöz való hoz-**

záállás így nem változhatott meg értelmes, odafigyelő, segíteni szándékozó magatartásra.

A pogányok gyalázása végigvonul az első fejezetben, a közepétől a végéig. A hitelent vagy pogányt eleve elítélésre méltónak tartja, nem veszi ember számba, sugázzik szavaiból a megvetés:

1,29-31: *A kik teljesek minden hamissággal, paráznsággal, gonosz-
sággal, kapzsisággal, rosszasággal; ravvák, irigységgel, gyilkossá-
ggal, versengéssel, álnoksággal, rossz erkölcsessel;*

*Súsárlók, rágalmazók, istengyűlölők, dölyfösek, kevélyek, dicsekedők,
rosszban mesterkedők, szüleiknek engedetlenek,
Balgatagok, összeférhetetlenek, szeretet nélkül valók, engesztelhetet-
lenek, irgalmatlanok.*

Pál technikája, ami nem más, mint **a pogányság megalázása és a hitetlenek megfélemlítése**, már ennek a levélnek az első fejezetében kinyilvánul. Érdekes megfigyelni, hogy Pálnak nem az a célja, hogy az embert valamiféle igazságra, életmegértésre, istenismeretre juttassa el, hanem a világra szór mocskokat, rágalmakat, gonosz módon vádaskodik, a legsötétebb színekben akarja az olvasója előtt feltüntetni. Alapvető hiba Pálnál, és ez később is jelentkezik írásaiban, hogy általánosításokat foglal egybe, amelyen keresztül sokkal negatívabban tüntetheti fel a világot, az embert és az életet, mint ahogyan az valójában kinéz. Egyetlen ember sincs olyan, akire például az előző idézet minden vádja ráillene, ellenben külön-külön valóban lehet találni olyan embereket, akik valóban tehetnek hibájukból fakadónak ilyen cselekedeteket, első hallásra mégis olybá tűnik, mintha csak olyan emberek léteznének a világban, amelyek rakva vannak gonosz-
sággal. **Szóra sem akarja méltatni, meg sem kívánja említeni, hogy a pogányok között találni erényességet is, becsületességet, igazságosságot és figyelmességet, nehogy a sötét kép a világról enyhébb színezetet nyerjen.** Ezt a féligazságot használja fel tehát Pál ahhoz, hogy a világot egyetlen mozdulattal, egyetlen kirohánással befeketítse. Pálnak nem célja, hogy az ember életkedvét visszaadja, viszont célja, hogy elvegye, hogy evilágon mindent kárnak és szemétnak ítéljen, hogy később Pál elképzeléseinek, hitének megnyerhesse.

Érdemes megfigyelni azt a szemléleti hibát is a fejezetben, ame-

lyik a bölcsesség útja ellen próbálja behangolni a hívőt.

1,21-22: *Mert bár az Istent megismerték, mindazáltal nem mint Istent dicsőítették őt, sem néki hálaikat nem adtak; hanem az ő okoskodásaikban hiábavalókká lettek, és az ő balgatag szívök megsötétedett. Magokat bölcseknek vallván, balgatagokká lettek.*

Vitatható, hogy Pál valóban az Isten ismeretéről beszél, és nem csupán az írások által - az írásban vagy prédikációban - közölt ismeretek elutasításáról. Ugyanis az írások által közölt istenkép téves voltát amennyiben nem fogadják el, mi módon lenne felróható a pogánynak? Tényként használva fel Pál az Isten ismeretének elutasítását a hitetlenségüket az ő hiábavaló okoskodásukra vezeti vissza, elzárva ezzel a hívő előtti lehetőséget, hogy valóban értelemmel járjon utána az istenismeret igaz vagy hamis voltának. **Miközben támadja a bölcsességet, a megtevesztés előtt nyitja meg a lehetőséget, és Pál ezzel óriási hibát vét.** Nem az istenismeret hiányosságaira, a tévedés lehetőségre, sőt a meg nem értésre világít rá, amelyek mind jelenthetik az Istentől elfordulás magyarázatát, hanem **az okoskodást hiábavalóvá, a bölcsességet a balgaság útjává téve lezárja az igazság kutatásának, a józan megfontolásnak és az óvatos megítélésnek a lehetőségét** az ember előtt hogy ezzel akadálytalan utat biztosítson a további hitetések előtt. **Holott az okosság Jézus tanításában éppen-séggel feladat, a bölcsesség pedig egyenesen út a világhoz:**

Máté 10,16: *Ímé, én elbocsátlak titeket, mint juhokat a farkasok közé; legyetek azért okosak, mint a kígyók, és szelídek, mint a galambok.*

Máté 7,24: *Valaki azért hallja én tőlem e beszédeket, és megcselekszi azokat, hasonlítom azt a bölcs emberhez, a ki a kősziklára építette az ő házát*

mégis Pál színezete alapján a hívő előtt mindezen dolgok hiábavalóvá és a sötétség felé vezető úttá változnak. Jézus színezetében az okosság és a bölcsesség nem csak kiemelten fontos tulajdonságok, hiszen nem az Isten ismeretét, az ő igazságainak megértését biztosító lehetőségekkel van baja, hanem a hamisságokkal és igazságtalanságokkal, amelyek nem csak Isten ismerete körül szövődnek, de az ember és az élet megértését is lehetetlenné tehetik, **amelyek elhárítása pont az okosság és a bölcsesség feladata volna.**

Második fejezetének első sora egy megtévesztő kárhoztatás:

2,1: *Annakokáért menthetetlen vagy óh ember, bárki légy, a ki ítélsz: mert a miben mást megítélsz, önmagadat kárhoztatod; mivel ugyanazokat míveled te, aki ítélsz.*

Nagyon egyszerű példával belátható a gondolat hibája, ugyanis ha valaki megítél egy tolvajt lopásért, még egyáltalán nem jelenti azt, hogy maga is tolvaj. Pál apostol azzal a céllal mossa el a különbséget vádló és vádlottja között, hogy minden ítélkezőt ugyanolyan bűnösnek tudjon beállítani, amit sajnós csak rosszindulatú rágalmazás alkalmazásával tud elérni. Azzal a szándékával, hogy meg akarja az ítélkezőt szüntetni, hamisan vádolja meg az ítélkezőket. Soha nem szabad megítélni egy embert ugyanis egy másik ember cselekedetei alapján, de Pál apostol ebbe a súlyos hibába esik, és a vádlott bűnével vádolja meg hamis ítéletén keresztül a vádlót. **Megítélhette volna az ítélet téves voltáért, vagy az ítélet feleslegességéért,** de nem azt tette, hanem hamisan megvádolja ugyanazon bűnök elkövetésével a vádlót is, amelyeket viszont csak a vádlottja követett el.

A folytatásban azoknak megítélését folytatja, akik saját maguk valóban megcselekszik ugyanazokat a vétkeket, amiket mások cselekedeteiben elítélnék. Ez a megfogalmazás, még mindig tartalmazza azt a zavart, melyben az ember nem saját cselekedetei szerint, hanem ítélkezései szerint lenne megítélve. Az ilyen megfogalmazás viszont annak elriasztására használható, amit a keresztény gyülekezetekben mai nap is tapasztalható, tudniillik, **félnek megítélni bárkinak a gonosz cselekedeteit. Mivel magukat tévesen a keresztény prédikációk következtében állandóan bűnösöknek tartják, képtelenek megítélni bárkinak a bűnös dolgait.** Azonnal megkapják a gonoszság megítélésekor, hogy ne ítélkezzenek, holott a gonoszság felismerésének a képessége, alapvetően fontos lenne egy előretekintő ember számára. A gonoszság felismerése (megítélése) valamint annak büntetése (elítélése) között van különbség. Mivel Pál apostol az ítélet megfogalmazása alatt nem tesz különbséget elítélés és megítélés között, ezért a fogalomhasználat zavarossága miatt a megítélés elutasítására is használható.

Második fejezetének további eleje szintén nem az evangéliumot hirdeti, nem a bűnök bocsánatát, vagy a megtérés lehetőségét, hanem

ítélkezik, fizetséget nyilatkoztat ki, vagyis a gonoszok arcucsapását, és a jók megjutalmazását hirdeti.

2,7-10: *Azoknak, a kik a jó cselekedetben való állhatatossággal dicsőséget, tisztességet és halhatatlanságot keresnek, örök élettel; Azoknak pedig, akik versengők és a kik nem engednek az igazságnak, hanem engednek a hamisságnak, búsulással és haraggal.*

Nyomorúság és ínség minden gonoszt cselekedő ember lelkének, zsidónak először meg görögnek;

Dicsőség pedig, tisztesség és békesség minden jót cselekedőnek, zsidónak először meg görögnek.

Itt bizonyosodik be, hogy **Pál apostol nem ismeri Jézus tanítását**, amely pont arról volt nevezetes, hogy a gonoszokkal hogyan bánjanak a megtértek, akiknek Istent állította követendő példaképül:

Máté 5, 44-48: *Szeressétek ellenségeiteket, áldjátok azokat, a kik titeket átkoznak, jót tegyetek azokkal, a kik titeket gyűlölnek, és imádkozzatok azokért, a kik háborgatnak és kergetnek titeket.*

Hogy legyetek a ti mennyei Atyátoknak fiai, a ki felhossa az ő napját mind a gonoszokra, mind a jókra, és esőt ad mind az igazaknak, mind a hamisaknak.

Mert ha azokat szeretitek, a kik titeket szeretnek, micsoda jutalmát veszitek? Avagy a vámszedők is nem ugyanazt cselekszik-é?

És ha csak a ti atyátokfiaiat köszöntitek, mit cselekesztek másoknál többet? Nemde a vámszedők is nem azonképpen cselekesznek-é?

Legyetek azért ti tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes

Pál még mindig a Mózesi jutalmazás és büntetés szellemében képzei el Isten viszonyát az emberrel, holott Jézus erre vonatkozóan hozta az új tanítását, amely a megtérésre, a szeretetre és az igazság jelentőségére helyezi a fő hangsúlyt.

A fejezet végéig Pál a törvény betartását erősítgeti, és felemeli azokat a pogányokat, akik a zsidókkal ellentétben a törvény ismerete nélkül is betartják a törvényt. Milyen törvényt? Nyilván Mózes törvényeit a zsidók törvényét, amelyről kiderül az evangéliumban, hogy már rég érvénytelen. Itt láthatjuk, hogy Jézus halálát sem értette meg igazán, aki azért adta életét és véré, hogy az Ó Szövetség eltöröltessék és az Új Szövetség lépjen érvénybe. Pál nem evangélista, nem hirdeti Jézus tanait, valószínűleg nem is ismerte behatóan, mint

Jézus közvetlen tanítványai. Mózes törvényeit hirdeti, és azoknak megváltást, akik természettől fogva megszegték ezeket a törvényeket, mert nem ismerték, vagy azoknak megváltást, akik ismerték ugyan a törvényt, megszegték, de mégis elfogadják a hit általi megigazulásról szóló elméletét az Úr Jézus Krisztus nevében. Részlet Pál leveléből:

2,23-25: *Ki a törvényben dicsekszel, a törvénynek megrontása által az Istent gyalázod-é?*

Mert az Istennek neve miattatok káromoltatik a pogányok között, amint meg van írva.

Mert használ ugyan a körülmetélkedés, ha a törvényt megtartod; de ha a törvényt áthágod, a te körülmetélkedésed körülmetéletlenséggé lett.

A fejezet végén jelzéseket kapunk arra hogy ténylegesen nem az evangéliumot, hanem a zsidó vallást terjeszti inkább a pogányok között:

2,28-29: *Mert nem az a zsidó, a ki külsőképen az; sem nem az a körülmetélés, a mi a testen külsőképen van:*

Hanem az a zsidó, a ki belsőképen az; és a szívnek lélekben, nem betű szerint való körülmetélése az igazi körülmetélkedés; a melynek dicsérete nem emberektől, hanem Istentől van.

A cél tehát a zsidó vallást nem külsőképpen betartatni, hanem belsőképpen azzá válni, szívből és lélekből elfogadtatni minden pogánynyal. **Itt már gyanítható, hogy tanításai lényege nem a jól ismert evangélium hirdetése lesz, az ő evangéliuma valamilyen reformációja lesz a zsidó vallásnak,** a Mózesi törvények pogányokra szabott, betartható verziója Jézus Krisztus engesztelő áldozatának a ceremóniáit középpontba helyezése által.

A harmadik fejezetben a zsidók fontos szerepéről kezd beszélni:

3,1-2: *Mi tekintetben különb hát a zsidó? Vagy micsoda haszna van a körülmetélkedésnek? Minden tekintetben sok. Mindenek előtt, hogy az Isten reájuk bízta az ő beszédeit.*

Nem rájuk bízta. Jézus a tanítványaira bízta, azokon keresztül az egész világon azokra, akik megtartják az ő beszédeit:

Márc 16,15: *Elmenvén e széles világra, hirdessétek az evangéliumot*

minden teremtésnek.

Miközben Isten dicséri, fokozatosan, hátulról, az igazságtalanságát próbálja beadagolni.

3,4: *Távol legyen. Sőt inkább az Isten legyen igaz, minden ember pedig hazug, amint meg van írva: Hogy igaznak ítéltessél a te beszédeidben, és győzedelmes légy, mikor vádolnak téged*

Mintha az Istennek az lenne a célja, hogy az emberekkel szemben győzedelmes legyen, ezért minden embert hazugság alá rekesztene. Ennek igazolására az írásból idéz, holott az csak Dávid szavait tartalmazza, aki csüggedésében már minden embert hazugnak ítélt, nem az Isten megítélését. Amikor Dávid Istent igazolja azt nem abból a célból tette, hogy Istenről bizonyítsa a szándékosságot a saját bűneinek elkövetéséért, hanem azt igazolja, hogy elismeri az igazságot a saját dolgai megítélésében, nem vonja kétségbe, nem érzi méltatlannak. Pál pedig már szándékosságot sejtet annak a gondolatnak a felvetésével, hogy Isten minden embert hazugság alá rekesztene azért, hogy saját győzelmét biztosítsa vele. **Ha azonban valóban minden ember elhajlik Istentől és minden ember gonoszságot cselekszik, azért arról az emberek tehetnek, és nem az Isten rekesztette őket hazugság vagy bűn alá, ahogy Pál ezt sejtetni enged:**

3,9: *Mert az elébb megmutattuk nyilván, hogy zsidók és görögök mindnyájan bűn alatt vannak*

A fejezet közepe megint a pogányok gyalázkodásáról szól:

3,13-17: *Nyitott sír az ő torkuk; nyelvökkel álnokságot szólnak; áspis kígyó mérge van ajkaik alatt. Szájok telve átkozódással és keserűséggel. Lábaik gyorsak a vérontásra. Útjaikon romlás és nyomorúság van. És a békességnek útját nem ismerik.*

De Pált nem érdekli, hogy a pogányokat alattomosan a gonoszok példájául állítja, fel nem merül benne, hogy a pogányok között lehet éppen szeretet, békesség és bölcsesség, minden pogányt elkönnyvel gonosztevéként.

A Mózesi törvény értelmét elkezdi Pál kicsavarni. Először azt veti fel, mintha azért adatott volna, hogy az egész világ általa ítéltessen meg:

3,19: *Tudjuk pedig, hogy a mit a törvény mond, azoknak mondja, a*

kik a törvény alatt vannak; hogy minden száj bedugassék, és az egész világ Isten ítélete alá essék

Egyáltalán nem azért adatott, hogy az egész világ Isten ítélete alá essen, hanem csak Izraelnek adatott, és azért, hogy betartása által élete legyen és bővülködjön. Sőt csak addig, amíg el nem jön Isten küldötte, Jézus, hogy új szövetséggel cserélje le a régi parancsolatokat és rendelkezéseket. Már is látjuk a gondolatból Pál törekvését, elterjeszteni az egész világon a zsidó törvényeket, hogy az egész világ általa ítéltesse meg. Ha ezt eléri, akkor fel tudja már kínálni a megváltást, hiszen a törvény cselekedeteiből úgysem lehet megigazulni.

3,20: *Annakokáért a törvénynek cselekedeteiből egy test sem igazul meg ő előtte: mert a bűn ismerete a törvény által vagyon*

Súlyos hiba. Az egész ószövetség harsog attól a kijelentéstől, hogy az igaz a törvény cselekedeteiből válik igazzá az Úr előtt. Igaz ugyan, hogy a bűn ismerete válik lehetővé a törvény által, de az ószövetségi megigazulás igenis a törvény cselekedetei által történik, a bűnössé válás pedig a törvény megszegése által történik.

Ezékiel 18,9: *Az én parancsolatimba jár és törvényeimet megőrzi, hogy igazságot cselekedjék; ez az igaz, ő élvén él, ezt mondja az Úr Isten*

Ez a félreértés egész filozófiáját megtéveszti és teljes egészében végig fog rajta vonulni.

Nos minek utána az egész világgal elhitette Pál, hogy bűn alá van rekesztve, a törvény terjesztésével kimutatta, hogy ezek be nem tartása miatt válik minden ember bűnössé, felkínálja a téves megoldást:

3,24: *Megigazulván ingyen az ő kegyelméből a Krisztus Jézusban való váltság által*

Szó sincs tehát megtérésről, hiszen ingyen lehet és kell megigazulni. Feleslegessé teszi Jézus összes tanítását az igazság kereséséről és megismeréséről, az igazságtalanságokból és a gonoszságokból való megtérésről, a megigazulás nem az igazság keresésének az eredménye Pálnál, hanem ingyen részesévé válunk Krisztus váltság-halála által.

3,25: *Kit az Isten eleve rendelt engesztelő áldozatul, hit által, az ő*

vérében, hogy megmutassa az ő igazságát az előbb elkövetett bűnöknek elnézése miatt

Jézus halálát engesztelő áldozatként való feltüntetés is több hibát rejt magában. Az egyik, hogy Istenről feltételezi, hogy őt saját fiának legyilkolásával ki tudjuk engesztelni, messze alatta van minden szeretet értelmezésének. Másik, az utóbb elkövetett bűnököt hogyan váltja meg? Azokat is elnézi az Isten? Harmadik, hogy az áldozat általi váltságdíj kifizetésével és elfogadtatással feleslegessé teszi azt a megbocsátást, amit Jézus a tanítványok hatalmába adott:

János 20,23: *A kiknek bűneit megbocsátjátok, megbocsátatnak azoknak; a kikéit megtartjátok, megtartatnak*

Jézus vérét nem azért adta, hogy a tanításai igazságát üldözések közepette is hirdesse, életének a feláldozásával is megerősítse, hanem Jézus vére Istent engesztelő áldozat volt Pál szerint. **Nem azért, hogy a Jézus tanításai hirdelve legyenek, hanem azért, hogy a Mózesi törvény meg legyen erősítve:**

3,31: *A törvényt tehát hiábavalóvá tesszük-e a hit által? Távol legyen! Sőt inkább a törvényt megerősítjük*

Azt a törvényt erősítgeti tehát, amely a zsidó vallás alapvető része, és amit Pál el szeretne a pogányok között is terjeszteni. **Nem Jézus tanításait erősíti, nem az evangéliumot hirdeti, nem a megtérést, bűnbocsánatot, és az Isten Országát terjeszti, hanem a zsidó törvény általánosítását a világra, az engesztelő áldozat szükségességét, és az ingyenes megigazulást.**

A negyedik fejezet boncolgatni kezdi a cselekedet szükségtelességét. Például Ábrahámot hívja elénk:

4,2: *Mert ha Ábrahám cselekedetekből igazult meg, van mivel dicsekedjék, de nem az Isten előtt*

Pedig Ábrahám cselekedetekből vált igazzá, amikor Isten jelezte neki, hogy Sárától fia lesz. Hiszen megcselekedte, hogy a száz éves Sárát teherbe ejtse, ha nem vitte volna ágyba a feleségét, akkor nem vált volna valóra Isten ígérete.

Fejre állítja Jézus megbocsátásról szóló tanításait, feleslegessé teszi a megtérést, és az újfajta kegyelem elmélettel megerősíti a már korábban felállított hit általi megigazulás elméletét. Semmilyen cselekedetre nincs szükség, (szerintem a hegyi beszédről sem volt fogalma

Pálnak, ha ismerte volna, talán nem jut el ilyen elméletekre), **sőt ha valaki cselekszik még káros is, hiszen a jutalmát nem kaphatja meg kegyelemből, csak fizetségképpen:**

4,4-5: *Annak pedig, a ki munkálkodik, a jutalom nem tulajdoníttatik kegyelemből, hanem tartozás szerint;*

Ellenben annak, a ki nem munkálkodik, hanem hisz abban, a ki az istentelent megigazítja, az ő hite tulajdoníttatik igazságul

A kegyelmet valóban nem fizetségképpen adja az Isten, de a hit által sem tulajdoníttatik igaznak a megtéretlen. Jézus tanításában Isten irgalmát a mi irgalmasságunkkal vetette össze, sőt függővé tette a könyörületeségünktől:

Máté 6,14-15: *Mert ha megbocsátjátok az embereknek az ő vétkeiket, megbocsát néktek is a ti mennyei Atyátok.*

Ha pedig meg nem bocsátjátok az embereknek az ő vétkeiket, a ti mennyei Atyátok sem bocsátja meg a ti vétkeiteket.

A fejezet hátralévő részében a hitből való kegyelem elfogadásának érvényességét igazolni próbálja korábbi történelmi alakok hitből való cselekedeteivel, de sikertelenül, mert pont olyan esetekre hivatkozik, ahol megcselekedték Isten akaratát és azért teljesült a hitük. (Ha Ábrahám nem cselekedte volna meg vénsége ellenére Sárával a házáséletet, hanem Páli féle hitből igaznak vélte volna csak a kijelentést, hogy igazságként neki tulajdonítsa az Úr, akkor nem tudta volna megszaporoítani magzatját az Úr, mint az égen a csillag). **A Páli hit ebben a fejezetben kap valódi formát, az önmagában igazuló hit, amely teljesen feleslegessé teszi bármilyen cselekvés általi beteljesülést.**

Az utolsó vers kezdi általánosítani, hogy mindannyiunk bűne felelős Jézus haláláért, azért lett Ő halálra szánva, mert mi mindannyian bűnösök vagyunk:

4,25: *Ki a mi bűneinkért halálra adatott, és feltámasztatott a mi megigazulásunkért*

Ehhez csak annyit. Nem a mi bűneinkért adatott halálra, hanem gonoszul elfogták és megölték. Azt akarták halálával bizonyítani, hogy Jézus nem az Isten Fia, hanem közönséges bűnöző, hogy tanításainak hatását, Isten Országának terjedését visszaszorítsák. Nem a megigazulásunkért támasztatott fel, hanem az örök

élet reménységéért. A megigazulásunkért hagyta itt az igazság evangéliumát, tanításait és példás életvitelét. Hogy nem adatott Jézus halálra, hanem mi öltük meg gonoszul, erre maga Jézus mond példázatot:

Máté 21,33-39: *Más példázatot halljatok: Vala egy házigazda, a ki szőlőt plántála, és azt gypűvel körülvevé, sajtót ása le benne, és tornyot építe, és kiadá azt munkásoknak, és elutazék.*

Mikor pedig a gyümölcs ideje elérkezett vala, elküldé szolgálait a munkásokhoz, hogy vegyék át az ő gyümölcsét.

És a munkások megfogván az ő szolgálait, az egyiket megverék, a másikat megölék, a harmadikat pedig megkövezék.

Ismét küldé más szolgálakat, többet, mint előbb; és azokkal is úgy cselekedének.

Utoljára pedig elküldé azokhoz a maga fiát, ezt mondván: A fiamat meg fogják becsülni.

De a munkások, meglátván a fiút, mondanak magok közt: Ez az örökös; jertek, öljük meg őt, és foglaljuk el az ő örökségét.

És megfogván őt, kiveték a szőlőn kívül és megölék.

Tehát szó nincs arról, hogy Jézust váltságul küldi az Isten a szőlőbe a világ bűneiért való áldozatként. A munkások megtermelt gyümölcséért jött volna. Pálnál ennek a példázatnak az ismeretlensége súlyos tévedéshez vezetett. Pontosan arról beszél Jézus, ami valójában megtörtént. A zsidók vallásos vezetői megölték, hogy hatalmukat biztosítva lássák Jézus halála után is.

Pál azonban itt megfogalmaz egy általános megváltás elméletet, későbbi leveleiben már az egész világ bűnben lesz. Már itt **úgy fogalmaz, hogy a mi bűneink miatt ölték meg Jézust Jeruzsálemben.** Mindenki bűnös, kivéve, akik elfogadják majd a megváltást, és Jézust engesztelő áldozatnak tekintve önmagukat megkegyelmeztettek, megigazultaknak, üdvözülteknek tekinthetik. **Teljesen kihagyja, eltusolja az írástudók, az Izraeli vallási vezetők és a farizeusok felelősségét és bűnösségét Jézus halálában, akik ragaszkodva a törvény által biztosított előjogaikhoz halálra adják Jézust, hogy megtarthassák a Mózesi szövetség által biztosított jogaikat és hatalmukat.** A „feltámadás a megigazulásunkért” kijelentéssel csak jutalmazáson keresztül igyekszik erősíteni a hit általi megigazulásra

vonatkozó elméletét, mindazok elsőként részesei lesznek ennek a feltámadásnak, akik a megváltáselméletét elfogadják.

Jézus halálában vannak felelősök. Ezt a felelősséget átruházni azokra, akik még meg sem születtek, azt jelenti, hogy a bűnök valódi felelőseit eltörölje, csak az számít bűnnek vagy bűnösnek, ha valaki nem fogadja el a hit általi megigazolást.

Az ötödik fejezet világosan kinyilatkoztatja a megigazolás hit általi voltát:

5,1: *Megigazulván azért hit által, békességünk van Istennel, a mi Urunk Jézus Krisztus által*

A mi Urunk hivatkozással folyamatosan igyekszik a hierarchia irányába helyezni a hangsúlyt. A hatalom elfogadtatásával az úr-szolga viszony közepébe helyezve az apostolokat, püspököket, presbitereket, papokat és az előljárókat, el tudja fogadtatni ezeket a szolgálatnak nevezett, de valójában a gyülekezet igazgatására, irányítására létrehozott, engedelmeskedést meghatározó funkciókat. Nem is tudott talán arról, hogy Jézus az Istennel való kapcsolatot úgy jellemezte, hogy vagy az Atyánk, vagy a Mesterünk nekünk, így tehát nem érvényesek a Mózesztől örökölt úr-szolgai megfeleltetések. **Az úr-szolga szerepekre való hivatkozások csakis hierarchikus érvényesítés kedvéért, engedelmeskedésre való befolyásolás eszközévé változtatják minden keresztény gyülekezetben, ahol Pál apostol levelei jelentőséggel bírhatnak.**

Ölbe tett kézzel békességünk van Istennel, ha elfogadtuk a hit általi megigazolást, és máris reménykedhetünk - szintén cselekedetek nélkül, hit által - Isten dicsőségének elnyerésében. Viszont máris kihasználja a felkeltett érdeklődést a gyülekezet engedelmeskedésének az eléréséhez:

5,3-4: *Nemcsak pedig, hanem dicsekedünk a háborúságokban is, tudván, hogy a háborúság békességes tűrést nemz,*

A békességes tűrés pedig próbatételt, a próbatétel pedig reménységet

A háborúság sohasem szül békességes tűrést, hanem erőszakot, árulást, megalkuvást, pusztulást és sok szenvedést. Békességes tűrést az igazságosság és szeretet szül. Ennek hibás elméleti összekötésével Pál azt éri el, hogy viszont a háborúságokat, ezen belül az elnyomást, zsarolást, fosztogatást, békességgel tűrjük, mintegy Isten

próbatételének képzeljék, és a helyett, hogy azonnal bármit is tegyenek a háborúság megszüntetéséért, Isten feltámadás utáni dicsőségének elnyerésébe vetik reménységüket. Holott Isten nem tesz próbára senkit gonoszságokon keresztül, ezeket mi emberek visszük végbe és számot is kell adnunk róla. **Pálnak ezzel az okfejtéssel tehát nem a háborúságok megszüntetéséért áll ki, azokat inkább Isten akaratának és próbatételének eszközeivé teszi, hanem a békeeszes tőrést emeli ki, amelyen keresztül az engedelmeskedés minden korra biztosítva maradhat.**

5,8: Az Isten pedig a mi hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt.

Az értünk való meghalásból Pál rossz következtetést von le. Szerinte nem azért halt meg Jézus értünk, hogy eljuttassa hozzánk élete árán is az evangéliumot, hanem azért, hogy megigazuljunk az ő vére által:

5,9-10: Minekutána azért most megigazultunk az ő vére által, sokkal inkább megtartatunk a harag ellen ő általa.

Mert ha, mikor ellenségei voltunk, megbékéltünk Istennel az ő Fiának halála által, sokkal inkább megtartatunk az ő élete által minekutána megbékéltünk vele

Pál alapvető tévedése a megigazulás folyamatának egy pillanattá való változtatása. Pálnál nem az igazság megismerése teszi megigazulttá az embert, hanem Jézus vérének engesztelő áldozata. Feleslegessé teszi ezzel a Jézus által nagyon fontosnak ítélt igazság keresését, megismerését, és ezzel lehetetlenné teszi az igazság megcselekvését is. Elegendő a megtértnek elfogadni cselekedetekben elvégzendő megtérés nélkül Jézus vérét, ami által bármilyen hamis vagy gonosz a hit által megigazultnak tekinthető.

Nem csak a gonoszok hit általi megigazulását tekinti Pál alapvetőnek, mégpedig valaki másnak a vérének kiontása által, hanem még azt is elhítteti a keresztényekkel, hogy Isten azért békült meg velünk, azért fogad el minden hamisat igazként, mert megöltük az ő fiát. Ez nem érthetetlen, hanem az igazság kicsavarása. Már a levél elején megemlégettük, hogy nem Isten haragja ellen kell az embernek harcolni, hiszen Jézusban az Isten szeretetét láthattuk meg, így az **Isten haragjától való megtartás ígérete nem más, mint a keresztények megfélemlítési kísérlete.** Vagyis akik nem fogadják el

a megigazulás Pál apostol által kitalált elméletét hit által, azok persze nem lesznek megtartva az ígért harag ellen. Lássuk meg, hogy itt Pálban még az Ószövetség idejéről megismert haragos Isten ismerete munkálkodik, nem sokat változott Isten ismerete nála a megtérése után sem.

Pál ezek után magyarázatot próbál adni arra, hogy az engesztelő áldozatról alkotott hitének milyen történelmi előzményei vannak.

5,12: *Annakokáért, miképpen egy ember által jött be a világra a bűn és a bűn által a halál, és akképpen a halál minden emberre elhatott, mivelhogy mindenek vétkeztek;*

Legelőször az „egy ember által világba jött halál” elképzelésének a tévedését vizsgáljuk meg. Az Éden kertben történtek alapjáról elindulva azt vélhetjük, hogy a halál már a világban volt, mielőtt Ádám kiűzetett volna az Éden kertjéből. **Ha Ádám halhatatlannak lett volna teremtve, akkor az örök élet fáját feleslegesen ültette az Úristen, és a halállal is értelmetlenül lett megfenyegetve.** A halál, az elmúlás, a természet és az élőlények rendjéhez, az élet természetes befejezéséhez tartozott az Éden kert előtt is, és ahhoz tartozik az Éden kert után is. **Már a fenyegetés sem úgy szólt, hogy ha esznek a fának a gyümölcséből, akkor meghal mind ő, mind az összes leszármazottja, sőt az egész világban megjelenik a halál.** Ekkora információ mellett Ádám is biztos meggondolta volna a dolgot háromszor is. Ami miatt Ádám és Éva ki lett űzve a kertből az egy nagyon fontos eddig talán nem eléggé értékelt ponton alapszik, ugyanis ettek a jó és gonosz tudásának a fájáról, és Isten nem engedte meg, hogy ezzel a tudással az örök élet fájáról is szakíthassanak, nehogy örökké éljenek. De ha nem is esznek a jó és gonosz tudásának a fájáról, Ádám és Éva akkor is meghalt volna, ellenkező esetben nem kellett volna az örök élet fáját oda ültetni. **Az Éden kertnél korábban, még a hatodik napon megteremtett emberiség ezen közben már a földön járt, kelt, szaporodott, és meghalt a természet Isten által meghatározott rendje szerint.** Káin például ezek közül az emberek közül vett magának feleséget, amikor Nód földjén letelepedett, olvashatjuk a Bibliában. Amikor a jó és gonosz tudását megszerzett emberpár kiűzetett az Éden kertből, még azután is sokáig élt, annak ellenére, hogy Isten a megszerzés napján való halállal

fenyegette meg. Ádám például 900 évig élt és leszármazottai sem éltek sokkal rövidebb életeket. Tisztáznunk kell tehát azt, hogy nem minden halál származik bűnből, hanem akkor beszélhetünk bűn általi halálról, ha természetellenesen, Isten rendelése ellen támadó céllal hajtják végre, azaz gyilkosságot elkövetve. A Biblia szerinti első gyilkosságot Káin követte el, Ábel azonban semmiben sem volt bűnös, semmit nem vétkezett. **Az ilyen általánosítás Pálnál tehát, annak alapján, hogy mindenki meghal azt állítani, hogy a bűn minden emberre elhatott és hogy mindenkinek vétkeztek komoly rágalom, és a bűn fogalmának szándékos félreértelmezésére utal.** Azért mondható ez a szándékosság, mert Pálnak ezzel célja van, tudniillik Jézus azért halt meg szerinte, hogy ettől a kitalált büntől, Jézus kitalált engesztelő áldozata által meg tudja Pál az egész világot váltani.

5,13: *Mert a törvényig vala bűn a világon; a bűn azonban nem számítatik be, ha nincsen törvény*

Pál azért bonyolódik csak a törvény és a bűn elméleteibe tévesen, mert nem foglalkozik a törvény nélküli esetek megértésével. Valóban nincs bűn megítélése addig, amíg nincs rá törvény. Azonban a gyilkosságot törvény nélkül úgy hívjuk, hogy gonoszság. Gonoszság pedig akkor is van, amikor nem ítéli meg a törvény, meg akkor is van amikor megítéli, és bűnnek ítéli meg. **Eleve a törvény ítéletének a hiánya miatt sem lehetne bűnről beszélni az Éden kerttől elindulva egészen addig, amíg az Isten Izraelnek át nem adja a törvény parancsolatait és rendeléseit, hiszen az első bünt ennek a törvénynek a megszegésével tudta csak Izrael elkövetni.** A Biblia egészen addig az ideig csak gonoszságról beszél. Az özönvíz is az emberek gonoszsága miatt árasztotta el a földet. Sodoma és Gomorra is a benne lakók gonoszsága miatt lett elpusztítva.

Tehát nem az Éden kerttel, hanem a törvény könyvével jött be a bűn a világra. Nem a törvényig van a bűn a világon, hanem a törvény eljövételétől van a bűn a világon.

A bűn tehát a Mózesi törvényekkel jött be a világra és a kárhoztatás csak annak a mércéjével - ítélet formájában - számítható be. Pál soha nem értette meg ezt az egyszerű tény, a törvény Izraelnek adatott, nem a világnak, ezért a világ nem kárhóztatható Mózes

törvényei által. A törvény Izraellel kötött szövetség alapja, áldások ígéretével és átkok fenyegetésével, amely következmények egyáltalán nem terjeszthetők ki a világra vonatkoztatva. **A világgal nem kötött az Úr a Mózes törvényeinek a betartására vonatkozó szövetséget.** Komoly történelmet olvashatunk erre nézve az Ószövetség irataiban, amikor is az áldások meg átkok a törvény betartásán vagy be nem tartásán keresztül hatalmasan befolyásolták Izrael történelmét. Mára mindez megszűnt. Jézus ezt a szövetséget jött eltörölni, elvétetett Izraeltől a törvény, Isten sem áldását nem adja a betartásához, sem átkát ahhoz, ha nem tartják be. **Jézus azért halt meg, mert a törvényhez ragaszkodó farizeusok megölték. Azért halt meg, hogy Isten új szövetséget köthessen mindazokkal, immár az egész világon, akik Jézus tanításait tartják be,** nem Mózesét, nem Pálét. Azért halt meg, hogy megszüntesse azt a szövetséget, amelyben Mózes törvényeit használták Izrael igazgatásának és vezetésének biztosításához. **A törvény ítéletre jött, de Jézus nem kárhoztatni, hanem életet adni jött, valamint nem a bűnt elítélni, hanem a sötétséget megszüntetni, az igazságtalanságokon és gonoszságokon változtatni.**

Azt sem jelenteném, ki, hogy a gonoszság viszont az Éden kerttel jött be a világba, mert sem Ádám, sem Éva nem volt gonosz, de több fia sem volt gonosz az első emberpárnak. Kivéve persze Káint, aki megölte az ő testvérét. Ha az Édenkertből jött volna a gonosz a világba, akkor az összes ember, beleértve az első emberpárt, már gonosz cselekedeteikkel együtt lennének ismertek az írásokból, nem csak Káin.

5,14: *Úgyde a halál uralkodott Ádámtól Mózesig azokon is, a kik nem az Ádám esetének hasonlatossága szerint vétkeztek, a ki ama következendők kiábrázolása vala*

Tehát az elmélet hibája itt kristályosodik ki. **Pál rájött, hogy a bűn csak a törvény által lehet a világban, de a halállal való hasonlatosság felvetésével vissza akarja vezetni a halál okát az Éden kertjében történetekhez.** Tehát az egyik tévedés az, hogy a természetes halált is a bűn okaként akarja kezelni, holott a halál az Isten rendelése az élet befejeződésére. Másik tévedés, hogy a bűn magyarázatára a jó és gonosz tudásának megszerzése helyett az engedetlenséget

akarja felállítani, hasonlatosan ahhoz, mint ha a gyilkosságért az embert pusztán törvényszegésért állítanák bíróság elé. **Harmadik tévedés, hogy az engedetlenségért Isten nem halállal büntette Ádámot, hanem fáradságos és verejtékes munkával kell a földből megélnie.** Lássuk ehhez a megfelelő idézetet:

1 Mózes 3,17: *Az embernek pedig monda: Mivelhogy hallgattál a te feleséged szavára, és ettől arról a fáról, a melyről azt parancsoltam, hogy ne egyél arról: Átkozott legyen a föld te miattad, fáradságos munkával élj belőle életednek minden napjaiban*

Amit azonban az egészről Pál ki szeretne hozni, az a következő, ha Ádám miatt mindannyian meghalunk, Jézus engesztelő áldozata miatt mindannyian megigazulunk. Már az összekapcsolás is téves, hiszen a logikus válasz az lenne, hogy ha Ádám esete miatt mindannyian meghalunk, akkor Jézus megváltó áldozata miatt egyikünk sem hal meg. De mivel ezt nem tudja senkivel elhíttetni, ezért azt, hogy senki nem hal meg, lecseréli egy értelmetlen megigazulásra, hiszen egy áldozat elfogadásától, vagy a kegyelemben való hit által senki nem lesz az igazság ismerője, mintha az igazság, tabletta-ként bevéve, az ember fejébe és szívébe szállhatna. **De még ha a megváltás működne is, csak a fáradságos munkától lenne képes megváltani, hiszen az engedetlenség büntetése abban van.**

5,18: *Bizonyára azért, miképpen egynek bűnesete által minden emberre elhatott a kárhozat: azonképpen egynek igazsága által minden emberre elhatott az életnek megigazulása*

Azonban sem a bűn nem úgy terjed, mint a fertőző betegség, vagy egy ragályos kór, hogy minden emberre elhasson, sem a megigazulás nem úgy terjed, mint ha örökölni lehetne, hogy minden emberre elhasson. **Minden ember ugyanis saját maga felel azért, hogy a bűn útját vagy az igazság útját válassza.** És senki nem veszi át apja bűneit és vétkeit, vagy annak igazságait és jócselekedeteit úgy mintha azt örökölni lehetne, és senki nem felel az apja, vagy annak apjának az elkövetett vétkéért vagy kap jutalmat annak igazságáért.

Ebben a fejezetben jutottunk el Pál szerint a világ általános bűnösségének megállapításához. A Mózesi törvény legalább nem kárhoztatta, nem ítélte büntetésre azokat, akik nem tartoztak Izraelhez, Pál ezt simán megteszi. Az egész világ bűnös, mert meg-

hal, (nem azért mert gyilkol) hiszen a bűn által jött be Pál szerint a világra a halál. Sajnos a rossz bűn értelmezés miatt egy kalap alá vonja Pál a gyilkost az áldozatával, sőt az áldozatot teszi bűnössé, mert egyáltalán meghal. Elmossa a különbséget igaz és hamis, gyilkos és ártatlan között, hibás ítéleteket hoz, a gyilkosság áldozatai helyett pedig minden halált a bűn bizonyítékának tekint.

Másik hibája az egész elméletnek a megváltás totális sikertelensége. Ha a bűn által van a halál a világban, és ha igaza lenne a hit általi megigazulásnak, akkor azok, akik elfogadták az elméletét, nem halnának meg. Mint tudjuk, a halál éppúgy elér mindenkit, akár elfogadja Pál elméletét akár nem. Pál elképzelése szerint az Isten által igaznak vagy legalább bűn vonatkozásában ártatlannak tartott embereket is bűnösnek kell tekinteni, amit pedig az Isten szigorúan elítél:

Ezékiel 18,4: *Íme, minden lélek enyém, úgy az atyának lelke, mint a fiúnak lelke enyém; a mely lélek vétkezik, annak kell meghalni*

Az „annak kell meghalni” nem visszafelé igazolja, hogy minden halál csak akkor következik be, amikor egy lélek vétkezik, hanem a törvény büntetése által kiszabott halálbüntetés jogosságát határozza meg. Szó szerint azt jelenti, hogy amely lélek nem szegi meg a törvényt, annak nem kell büntetés következtében meghalnia. **A próféta világosan megkülönbözteti a bűnöst és az igazat az Úr előtt. Pál azonban az igazakat is bűnösnek tartja, ha nem fogadják el a hit általi kegyelmet, áldozatot, megigazulást.** A prófétánál azonban nem hit által válik az ember igazzá, hanem a törvény betartása által. Mert nem volt lehetetlen a törvény betartása (ahogy Pál elképzei), az Úr egyáltalán nem adott olyan törvényt, amit az ember nem tudott volna betartani. Továbbá nem tartotta az Úr bűnösnek azokat, akik betartották a törvényét, azért mert testük van, vagy azért mert még nem fogadták el Krisztus váltságahalálának elméletét. Isten előtt mindenki meg fog halni, akár igaz, akár hamis, csakhogy a gonosz maga okoz halált másoknak. Azonban már tudjuk, hogy a természetes halál ennek az életnek a befejezésének Istentől kiszabott része.

Ezékiel 18,9: *Az én parancsolataimban jár, és törvényeimet megőrzi, hogy igazságot cselekedjék; ez az igaz, ő élvén él, ezt mondja az Úr Isten*

Ebben az idézetben láthatjuk az igazolását annak, kit tekint az Úr igaznak és nem bűnösnek, továbbá hogy amely lélek nem vétkezik, annak nem kell meghalnia, ellenben az élvén éljen. **Pál akkor miért tartja Isten igazait bűnösnek**, kiterjesztvén rájuk is a bűn hatalmát? **Hogy csak az ő általa kitalált kegyelemből, megváltás által legyen az igazság.**

5,20: A törvény pedig bejött, hogy a bűn megnövekedjék; de a hol megnövekedik a bűn, ott a kegyelem sokkal inkább bővülködik.

Teljes tévedésben van Pál a törvény felől. A törvény nem azért jött be, hogy a bűn megnövekedjék, hanem azért, hogy mércét mutasson a szövetség népének, hogy betartásukkal az igazság cselekedetei növekedjenek meg, hogy élvén éljenek. A törvény azért jött be, hogy a bűn csökkenjék. A törvényt azért adta az Úr, hogy a népe éljen és bővülködjön.

5 Mózes 10,13: *Megtartván az Úrnak parancsolatait és rendeléseit, a melyeket én ma parancsolok néked, hogy jól legyen dolgod!*

Azt mondta az Úr, hogy adtam Izraelnek egy törvényt, hogy a bűnös cselekedetei megnövekedjenek? Pál egyszerűen kitekerte a törvény fogalmát, hogy érvényesíteni tudja új elméletét, az „általános kegyelem” elméletét mindazok felé, akik a megváltásban hinni fognak. Azért terjesztette ki a törvényt a bűn megnövekedésére, hogy igazolni tudja, hogy a törvény betartása lehetetlenség. Hogy kierőltesse azt a hitet, hogy cselekedetek által senki nem tud megigazulni. Hogy elfogadtassa mindenkivel, hogy a megigazulás csak az általa kitalált megváltás elmélettel válik egyedül lehetségessé.

Mint látjuk Pál központi témája a törvény, a bűn és a megigazulás holt elmélete, közel sincsenek a tanításai Jézus szeretetről, boldogságról, igazságról, és Isten Országáról szóló tanításaihoz.

Pál végezetül jutalmul meghirdeti az örök élet tanítását, amit Jézus megígért a híveinek. Pál is megígéri a megigazulás elméletét elfogadó hívőknek:

5,21: Hogy miképpen uralkodott a bűn a halálra, azonképpen a kegyelem is uralkodjék igazság által az örök életre a mi Urunk Jézus Krisztus által.

Kitüzi a jutalmat éppúgy, mint Jézus, vagyis aki elfogadja a kegyel-

met, mentesül Jézus tanításainak a követésétől és részese lehet az örök életnek. Mit mond az örök életről Jézus?

Máté 13,41-42: *Az embernek Fia elküldi az ő angyalait, és az ő országából összegyűjtik a botránkozásokat mind, és azokat is, a kik gonoszságot cselekesznek,*

És bevetik őket a tüzes kemenczébe: ott leszen sírás és fogcsikorgatás.

Szó nincs megváltásról, hit általi megigazolásról, vérének elfogadásáról. Bizony az elkövetett gonosz cselekedetek lesznek a mérvadóak. Ha ezeket Jézus feltételnek szabta volna, akkor ez a mondat úgy hangozna: Az embernek Fia elküldi az ő angyalait, és összegyűjtik mindazokat, akik nem fogadták el, hogy ő Krisztus, és azokat is, akik nem fogadták el az ő vérének megváltó hatalmát. És bevetik őket a tüzes kemenczébe.

Ha igaz lenne a kereszthalál megváltás tanítása, akkor Jézus a feltámadása után nem ezeket a szavakat mondta volna a tanítványainak:

János 20,20-23: *És ezt mondván, megmutatá nékik a kezeit és az oldalát. Örvendezének azért a tanítványok, hogy látják vala az Urat.*

Ismét monda azért nékik Jézus: Békesség néktek! A miként engem küldött vala az Atya, én is akképen küldelek titeket.

És mikor ezt mondta, rájuk lehelle, és monda nékik: Vegyetek Szent Lelket: A kiknek bűneit megbocsátjátok, megbocsátatnak azoknak; a kikéit megtartjátok, megtartatnak.

Ez pontosan azt fejezi ki, hogy nem annak töröltetnek el a bűnei, akik mostantól (feltámadása után vagyunk!) elfogadják az ő vérének tisztító hatalmát, és hinni fognak az ő megváltásában, vagy elfogadják az ő ingyen kegyelmét, hanem a megbocsátás hatalmát az emberek fiainak a kezébe adta, az ő tanítványainak a kezébe, hogy akinek azok nem bocsátanak meg, annak bűnei MEGTARTATNAK. Ezt a kijelentését miért tekintik a keresztyének semmisnek? Miért tartják Pál okfejtéseit fontosabbnak, mint Jézus kijelentéseit?

A hatodik fejezet elején lehetetlennek képzeli a megigazulás utáni bűnös életet:

6,2: *Távol legyen: a kik meghaltunk a bűnnek, mi módon élnénk még abban?*

Meghalni nem lehet a bűnnek. Feladni lehet téves elképzeléseket,

rossz szokásokat, gonosz cselekedeteket, abba lehet hagyni célok követését, ott lehet hagyni szervezetet, vallási vagy politikai csoportosulásokat. Lehet változtatni életvitelen, új életet lehet kezdeni. Ezzel szemben meghalni lehet egy gyilkostól, vagy amikor megöregedik az ember, vagy meghalni lehet az élet megfosztásával, katasztrófától, és betegségtől. Először ez a fajta megfogalmazás következik annak a hibás gondolatnak a továbbviteléből, hogy a halál a bűn következménye, Ádám engedetlenségének a büntetéséből részesülne minden ember. Korábban kifejtettem, hogy a halál nem az Édenkertből való kiűzetésének a következménye, hanem Isten teremtésének, az élet befejezésének természetes része, mivel a halál benne van az egész teremtett világban. Valamint igazságtalanul használjuk a halált büntetésként, amikor igazak is hálnak meg éppen úgy, mint gonoszok, hitetlenek éppen úgy, mint hívők és megkeresztelkedettek, akik a fenti ígehely eredményeképp már meghaltak volna a bűnnek.

Másodszor oda fog vezetni, hogy képtelen lesz igazolni a halál állapotát a keresztség alatt. Harmadszor további téves következtetéseket kell eredményeznie, hiszen a keresztség után sem lesz része a kereszténynek a feltámadásban, hanem ugyanúgy él, mint előtte. **Pál lecserélte a Jézus által példával is bemutatott halált és feltámadást egy képzeletben elvégzett halálra és feltámadásra.** Negyedszer a keresztkedés kihangsúlyozásával megalapoz az egyházakban egy ma is követett szertartást, a keresztelés, a keresztség felvételét, vagy a bemejtés ceremóniáját.

Fő hitelve Pálnak azonban a bűntől való felszabadulás, a halál és feltámadás képletes (ceremóniális) elvégzése által. Azaz hinni a továbbiakban, hogy semmilyen bűnnek nincs többé hatalma felettük:

6,7: *Mert a ki meghalt, felszabadult a bűn alól*

Fontos dolog, hogy Pálnak tudnia kell, hogy az egész nem igaz, hiszen a megkereszteltek éppúgy meghaltak, mint akik nem keresztelkedtek meg, sőt életük hossza sem volt több mint azoké, akik nem keresztelkedtek meg. **Ezért az egész megigazult életet csak elgondolttá teszi,** mivel valóság alapja nincs, szükségessé válik a hitetés:

6,11: *Ezenképpen gondoljátok ti is, hogy meghaltatok a bűnnek, de élték az Istennek a mi Urunk Jézus Krisztusban*

A bűn, az valóságos, de a megigazult életet csak gondoljuk?

Nem tudom, mi hajtotta Pált arra, hogy a testet elkezdje támadni, mint valami örök ellenséget. Valami régi keleti tanítás, vagy érezte, hogy a nagy semmittevéssel nincs minden rendben, vagy nem maradt küzdenivalójuk a híveinek, hiszen semmilyen igazságért nem kellett már harcolniuk, harc nélkül automatikusan megigazult mindenki, aki elfogadta Jézus váltságdíját. **Ezek után legyen akkor a harc a testük ellen, mindenképp jobb, mintha az igazságot keresnék, gondolkodni kezdenének.** Legalább lefoglalja elméjüket és tennivalójukat a saját kívánságaikkal való harc, amiket egyébként sem lehet kiölni, különben meghalának. Kitűnő cél. Kezdi is feszegetni a kérdést a fejezet közepén:

6,12: *Ne uralkodjék tehát a bűn a ti halandó testetekben, hogy engedjete néki az ő kívánságaiban*

Később leveleiben részletesen fogja taglalni a test elleni küzdelem főbb pontjait. Jézusnál nem ellenség a test. Azt mondja:

Máté 6,22-23: *A test lámpása a szem. Ha azért a te szemed tiszta, a te egész tested világos lesz.*

Ha pedig a te szemed gonosz, a te egész tested sötét lesz.

Tehát semmi köze a testnek a bűnhöz. Nem szorul megváltásra. Nem ellenség. Cselekedeteink felelőse pedig mi magunk vagyunk, ha a világosság átjárja életünket, szellemünket, testünk is világos lesz, cselekedeteink jó gyümölcsöket fognak teremni.

A fejezet végén megint megemlíti Pál a halál okát:

6,23: *Mert a bűn zsoldja halál; az Isten kegyelmi ajándéka pedig örök élet a mi Urunk Krisztus Jézusban*

Visszatér hibás elméletéhez, képtelen feloldani elméletének ellentmondásait, ha a halál valóban a bűn zsoldja, akkor miért halnak meg azok, akik a kegyelmet elfogadták, mindenképp megfizetnek a bűneikért, mindazok, akik meghalnak? Kegyelem ide, vagy oda, Páli megváltás nem sikerül. Az eredendő bűnösség elképzelése nem vált be. Meghalnak igazak és hamisak, törvénytisztelők és bűnösök, testiek és lelkiek, megváltottak és elkárhozottak. **Pál elfelejti az Úr szavait, hogy a halál oka minden embernél nem a bűn, Isten szabott határt az ember korának, akár jó, akár gonosz:**

1 Mózes 6,3: *Ne maradjon az én lelkem örökké az emberben, mivelhogy ő test; legyen életének ideje százhusz esztendő.*

Nem azt mondja: mivelhogy ő bűnös, legyen élete rövid. Szerencsére Mózes nem ismerte Pált, így nem tudott hivatkozási alapot teremteni neki a későbbikre. Különben megfogalmazta volna az ember eleve bűnösségét.

A hetedik fejezet teljes mértékben a test kárhozátásából áll. A mérce a törvény, a törvénynek aki engedetlen, az a test:

7,14: *Mert tudjuk, hogy a törvény lelki; de én testi vagyok, a bűn alá rekesztve.*

A törvény nem lelki, hanem emberi és Mózesi. És az elkövetett bűnökért nem Pál teste a felelős, hanem Pál maga. Nincs testünk bűn alá rekesztve, megvan a választási lehetőségünk, hogy cselekszünk-e a Pál által felmagasztalt törvény szerint vagy nem cselekszünk. Nyilván bünt az ő törvénye ellen csak az utóbbi esetben követhetünk el, azt is csak akkor, ha Izraelben élnénk az Ószövetség idején. Izrael sokszor cselekedett a Mózesi törvények idején hűen a törvényhez, nem is büntette meg az Úr semmilyen büntetéssel. Kijelentette az Úr:

2 Mózes 23,7: *A hazug beszédőtől távol tartsd magad, és az ártatlant s az igazat meg ne öld; mert én nem adok igazat a gonosznak*

Miért nevezi Pál bűnösnek azt, akit az Úr ártatlannak nevez?!

Pál fokozza a feszültséget és meghasonlást támaszt az őbenne hívőkben:

7,24-25: *Óh én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg engem e halálnak testéből? Hálát adok Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által. Azért jóllehet én az elmémmel az Isten törvényének, de testemmel a bűn törvényének szolgálók*

Ez a legképmutatóbb beszéd, amit valaki elismert önmagáról. Bármit cselekszik, kész rá a magyarázat. Ha törvény szerint cselekszik, az elméje a felelős, ha törvényt sért, akkor a teste:

7,23: *De látok egy másik törvényt az én tagjaimban, mely ellenkezik az elmém törvényével, és engem rabul át a bűn törvényének, mely van az én tagjaimban.*

Nézzük meg, mit mond Jézus a bűn gyökerére:

Márk 7,21: *Mert onnan belülről, az emberek szívéből származnak a gonosz gondolatok*

Tehát nem a test kívánságaiból, a test tagjaiból származnak a gonosz

gondolatok, hanem a szívéből, mert ha szereted az atyádfiát, akkor szeretet szerint cselekszel, de ha gyűlölöd, akkor meg gonoszul. **Semmilyen tagja az embernek nincs rabul adva valamilyen képzelt bűn törvényének, hanem elméje és szíve van rabul adva annak a sötétségnek, amelyből aztán a bűnök és gonoszságok születhetnek. Ugyanennek a testnek a tagjai rabul vannak adva az igazság cselekedeteire mindazoknál, akiknek szívük tiszta.** Jézus azt mondta:

Máté 7,18: *Nem teremhet jó fa rossz gyümölcsöt; romlott fa sem teremhet jó gyümölcsöt*

Tehát a test tagjai nem rabjai a bűnnek azoknál, akik nem teremnek romlott gyümölcsöket.

A nyolcadik fejezet folytatja a test kárhoztatását. Pál szerint a Lélek szerinti élet a törvény betartásának képességét jelenti, mert aki test szerint cselekszik képtelen a törvénynek megfelelni.

8,3: *Mert a mi a törvénynek lehetetlen vala, mivelhogy erőtlen vala a test miatt.*

Pál tehát a testet teszi felelőssé minden bűn létének. Jézus szavából is tudjuk, hogy nem a test miatt erőtlen az ember ahhoz, hogy ne kövessen el gonoszsgot, hanem a benne levő sötétség miatt. A megsötétedett szív és az elme teszi erőtlenné, vagy inkább képtelenné az embert ahhoz, hogy az igazságot megcselekedhesse. A törvény ráadásul nem azért adatott, hogy erőt adjon betartóinak az igazságos cselekedetekhez, hanem hogy mértéket adjon arra vonatkozóan, mit nevezzenek igazságos cselekedetnek.

8,7: *Mert a test gondolata ellenségeskedés Isten ellen; minthogy az Isten törvényének nem engedelmeskedik, mert nem is teheti.*

A testnek nincsenek gondolatai, csak kívánságai. Amit meg lehet érteni, de el is lehet fojtani. Azok a testi kívánságok, amiket pedig az Isten alkotott a testben, nyilván nem maga ellenségének teremtette. **Ugyanazon testi kívánságok mellett választhatunk a jó és a gonosz cselekedetek között.** A döntés azonban a szívünkéből származik, amely telve van félelemmel, haraggal, vagy szeretettel.

Elfelejtette tehát Pál számba venni, hogy a test - elméletével el-lentétben - az Isten törvényének engedelmeskedik, hiszen az Isten teremtette, tehát teheti, hogy engedelmeskedik. A lélek szerinti

élet pedig nem azonos a Mózesi törvények szerinti étellel, hanem a megértés, szeretet, békesség és öröm szerinti élet lenne a lélek szerinti élet. Nem értette meg Pál, hogy Isten ÚJ szövetséget kötött az emberrel, nem hagyta meg a régi szövetséget, hogy valami erővel megerősítse, hanem eltörölte. **Az ÚJ szövetség lényege pedig a szeretet, igazság, megértés, öröm és békesség gyümölcsinek a megtermése lenne.** Mivel ragaszkodik a törvényhez, nem tudja hova tenni a törvényszegést, felelőst keres, megtalálja a testben. Lehetséges, hogy valamilyen keleti filozófia, vagy vallás ismerete is belejátszik nézetébe, és felhasználja azokat a felelősség megállapításához, hiszen **a keleti vallásokban jelentős szerepet tulajdonítanak a test fegyelmezésében és a vágyak elfojtásának.** Nem akarok kitérni azon filozófiák terjesztési alapjára, csak megemlítem azt a gondolatot, hogy **a nép kizsákmányolásában és elnyomásában nagy szerepet játszik a test vágyainak visszaszorítása a megélhetés igen minimális szintjére.** Pál minden esetre nem értette a lélek szerinti élet tanítását, nem is ismerhette, ezért nem tudott más megoldást kitalálni a bűnök bocsánatára, mint egyszerűen elhinni, hogy nincs is bűne, ha elfogadja az ember a Krisztus Jézusban való váltságot.

A fejezet további részében ismételtelen bizonyítja önmagáról, hogy nem érti a lélek szerinti életet. Szerinte a dicsőség valamiféle jutalom egy halál utáni örökségből való részesedés:

8,17: *Örökösök is; örökösei Istennek, örököstársai pedig Krisztusnak; ha ugyan vele együtt szenvedünk, hogy vele együtt is dicsőüljünk meg*

Jézus pedig arról tanít, hogy a mennyek országa elközéltett és bennünk van. Azt a dicsőséget tehát nem értette meg, (megismerte talán valaha is, csak nem ismerte fel?) ami abból a boldogságból fakad, hogy **némelyek már ebben az életben részesei lehetnek a mennyek országának. Nem örökségből, hanem a valódi lélek szerinti élettől.** Nem Mózesi törvények betartásától, hanem a szeretet parancsolatának a betartásától. Nem a test megöleklése által, amit Isten teremtett nekünk, hogy abban éljünk, hanem Jézus tanításának a megtartása által, az igazság cselekvései által nyomában járó szeretet megszületésének a részeseiként. Mert a hamisság elidegenít, de az igazság felszabadít.

A fejezet végén bizonyosságot tesz saját magáról, hogy mennyire szereti Isten őt, és mindazokat, akik Isten fiainak tartják magukat. **Az evangéliumokban olvashattuk, hogy Jézus nem tett bizonyosságot magáról, hanem Isten jelentette ki, hogy Jézus az Ő fia.** Pál szerint mindenki, aki a lélek szerint él, arról ismerhető meg, hogy megöldökli vele a test cselekedeteit.

8,13: *Mert, ha test szerint éltek, meghaltok; de ha a test cselekedeteit a lélekkel megöldököltétek, éltek.*

8,16: *Ez a Lélek bizonyosságot tesz a mi lelkünkkel együtt, hogy Isten gyermekei vagyunk*

Jézus sehol nem beszél a test ellen. Nem testünket hibáztatja, hanem gonoszságunkat. Gonoszságunk pedig abból a gyengeségből származik, amely szívünk erőtlen voltából, szeretet nélküli állapotából fakad. Az Istennel való kapcsolat fő jelentősége hogy visszatér az ember ahhoz a forráshoz, ahol ez a szeretet újból megerősödhet.

Mit tanított Pál?

Ellenségünk a testünk. Ha kellőképpen megöldököljük, Isten gyermekei leszünk.

Mire tanított Jézus?

Hogy találd meg Istent, Ő pedig segíteni fog abban, hogy hogyan tudsz szeretet szerint élni, mert azok lesznek Isten gyermekei.

Tehát nem azok, akik megöldöklük a test cselekedeteit.

Pál levele a Rómabeliekhez 9-16 ()**

9 10 11 12 13 14 15 16

A kilencedik fejezet néhány származástani fejtegetéssel indul, amelyeknek jelenleg már nincs érdemleges jelentőségük, hiszen ezek jelentősége csak az Izraellel kötött szövetség ideje alatt volt nagy. A végén tovább fejtegeti a misztifikált hitének a tanítását, azaz az igazság elnyerését hit által anélkül, hogy az igazságot követnék:

9,30: Mit mondunk hát? Azt, hogy a pogányok, a kik az igazságot nem követték, az igazságot elnyerték, még pedig a hitből való igazságot.

Eszébe sem jut, hogy **Jézus, amikor az Ő benne való hitről beszél, akkor a tanításainak a megtartásáról beszél. Aki hisz Ő benne az megcselekszi azokat, amiket ő mondott:**

Máté 7, 24: Valaki azért hallja én tőlem e beszédeket, és megcselekszi azokat, hasonlítom azt a bölcs emberhez, a ki a kösziklára építette az ő házát

Újabb példája annak, amelyben Pál semmibe veszi az igazság követését, nyíltan ki is jelenti, hogy az igazság követése felesleges, hiszen mindenki elnyeri, aki hit által magát igazgá teszi.

A tizedik fejezetben megint találunk Jézus tanításával egyenesen ellentétes kijelentéseket:

10,9: Mert ha a te száddal vallást teszel az Úr Jézusról, és szívedben hiszed, hogy az Isten feltámasztotta őt a halálból, megtartatol.

Jézus ezzel szemben világosan kifejti, hogy a nem tartatik meg az, hogy valaki csak hisz:

Máté 7,19: Minden fa, a mely nem terem jó gyümölcsöt, kivágattatik, és tűzre vettetik.

Máté 7, 21: Nem minden, a ki ezt mondja nékem: Uram! Uram! megyen be a mennyek országába; **hanem a ki cselekszi az én menyeyei Atyám akaratát**

Ezt Pál feleslegessé téve kijelenti:

10,13: Mert minden, a ki segítségül hívja az Úr nevét, megtartatik.

Hova lett a menyeyei Atya akarata? Hogy ennyire ellene mondd Jézusnak, nyilvánvalóvá teszi, hogy Pál nem ismerte Jézus tanításait, illetve csak nagyon keveset ismerhetett meg belőle. Ezt

túlmenően azt is meg kell látnunk, hogy tanításainak alapjai nem Jézus tanításainak a megértése volt, hanem saját elméjének szüleményei. Vagy vette valahonnan, de nem Istentől.

A tizenegyedik fejezetben kettéválasztja Pál az emberiséget. Vannak a zsidók, meg a pogányok. A zsidókat a természet szerinti olajfához hasonlítja, a pogányokat pedig a vadolajfához. Ezzel megalázza a pogányokat a zsidókkal szemben, megtűrtnek és csak kegyelemből elviselt faágaknak tekinti őket, akik jó lesz, ha vigyáznak, ha netán természetesnek hinnék magukat, még kivágattathatnak:

11,21: Mert ha az Isten a természet szerint való ágaknak nem kedvezett, majd néked sem kedvez

Pál nem tud szabadulni a zsidó származásától és a pogányok megvetésétől. Hiszi, hogy a zsidók egy feljebbvaló fajt jelentenek, és Isten pogányokhoz fordulása nem más, mint Izrael megbüntetése. Jézus azonban nem származás alapján dönt, sőt megfeddi Pál nemzetiségét gonoszságuk és hitetlenségük miatt:

Máté 8,11-12: De mondom néktek, hogy sokan eljönnek napkeletről és napnyugatról, és letelepednek Ábrahámmal, Izsákkal és Jákobbal a mennyek országában.

Ez ország fiai pedig kivettetnek a külső sötétségre; holott lészen sírás és fogaknak csikorgatása

Megpróbálja az evangéliumi jóságot megfogalmazni a tizenkettedik fejezetben, osztogatja a jó tanácsokat, mindezt miért?

12,20: Azért, ha éhezik a te ellenséged, adj ennie; ha szomjúhozik, adj innia; mert ha ezt míveled, eleven szenet gyűjtesz az ő fejére

A leggonoszabb számítás okaért. Ne szeretetből cselekedj az ellenségeddel jót, hanem mert így fogja utolérni a könyörtelen pusztulás.

A történelem legvéresebb hatalmai is a tizenharmadik részt használták fel önmaguk isteni igazolására. Pál a földi kormányok és birodalmak vezetőiről egyértelműen kijelenti, hogy az Istentől vannak:

13,1-2: Minden lélek engedelmeskedjék a felső hatalmasságoknak; mert nincsen hatalmasság, hanem csak Istentől: és a mely hatalmasságok vannak, az Istentől rendeltettek.

Azért, a ki ellene támad a hatalmasságnak, az Isten rendelésének támad ellene; a kik pedig ellene támadnak, önmagoknak ítéletet sze-

reznek

Két dolgot kell itt megemlíteni, egyik az, hogy ezeket a hatalmasságokat az emberek hozzák létre komoly fáradozásokat ölnek abba, hogy ezek a hatalmasságok erővel bírják az uralmat a népeik felett. Nem vesz példát saját történelmének tanulságaiból, ahol sok királyt választott magának úgy Izrael, hogy semmibe vette Isten akaratát.

Második dolog pedig az, hogy naivan **azt hiszi, hogy ezek a hatalmasságok a gonosz cselekedetek retteggetésére vannak, amikor a gonosz cselekedeteket hajtják végre**, pedig mind máig az elnyomás és kizsákmányolás kegyetlen eszközeiként funkcionált minden hatalmasság. Nem Istentől vannak, hanem az emberek sötétségétől. Régen erőszakkal, ma hazugsággal ragadják magukhoz a hatalmat.

Pál azonban szentesíti e gonosztól való hatalmaknak való engedelmességet, és a nekik szóló adófizetést, ezzel hosszú időre sötétbe borította a történelmünket.

Jézus példamutatásával ott állítható konkrétan szembe Pál nézete, hogy Jézus az Istent szolgáló Péterrel a kardot vissza dugatja a hüvelyébe, megállítja abbéli jogosságában, hogy a gonoszok retteggetésére felhasználja, **Pál ezzel szemben az Isten szolgájának minősített felsőbb hatalmasságnak szentesítést ad a kard használatára, azt üzeni, hogy nem ok nélkül viseli a fegyvert, mert az Isten szolgálja a gonosz retteggetésére**. Olyan Istennek azonban nem lehet a szolgálja a felsőbb hatalmasság a gonosz retteggetésére, aki tanításba adja, hogy a gonosztevővel szemben nem retteggetőként, hanem mint egy tékozló fiúval bánik.

A tizennegyedik fejezetben erőtlen ítélezésekbe bonyolódik, a lényeges témák helyett az evés, ivás, ünneplés megítélésében bizonytalanságot ültet el. Ez pontosan elegendő ahhoz, hogy bárki az ilyen apró dolgokban kellő képmutatással kezdje fogadni azokat, akiket saját megítélése szerint egyébként szívből megítél, végén pontot tesz az egészre:

14,21: Jó nem enni húst, és nem inni bort, sem semmit nem tenni, a miben a te atyádfia megütközik vagy megbotráncozik, vagy erőtlen. Nem akarja elfogadtatni a másikat eltérő nézeteivel és viselkedésével, fölvéteti azonban azt a bizonyos képmutató alkalmazkodást, ami máig is jellemzi a biblikus keresztényi gyülekezetek viselkedését: ne

viselkedjünk úgy, amiben a gyülekezeti társunk megütközne vagy megbotránkozna. A tizennegyedik fejezet tehát a képmutatás tanítása.

A tizenötödik fejezetben megkezdji a búcsúzkodást, még utoljára megerősíti saját magát a hívek előtt, mint Krisztus igaz szolgája, felmagasztalja magát, hiszen minden, amit cselekedett Krisztusban azt jelek és csodák kísérték, Isten Lelke erejével cselekedte. Erre a viselkedésre Jézus azt mondta:

János 5,31: Ha én teszek bizonytságot magamról, az én bizonytságtételem nem igaz

A tizenhatodik fejezet szinte végig köszöntések, búcsúzkodás. Befejezésképp elülteti a magot minden hívőben, hogyha valamilyen gyanús okból megkérdőjelezné valaki a Pál tudományát, számítsen a számkivetésre, semmilyen ellenvetést nem fog megtúrni:

16,17: Kérlek pedig titeket atyámfiai, vigyázzatok azokra, a kik szakadásokat és botránkozásokat okoznak a tudomány körül, melyet tanultatok; és azoktól hajoljatok el

Pedig éppen Pál tudománya az, ami megkérdőjelezhető, és a történelem a bizonytság, hogy a legtöbb egyházszakadás pont ennek az ige-helynek az alkalmazása miatt következett be, szó sem lehet meg-egyezésről, egyszerűen szakítás.

Pál levele a Korinthusbeliekhez 1. ()**

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

Az első fejezet támadást intéz a bölcsek, illetve a bölcsesség ellen. Arra hivatkozik, hogy Isten elveszíti a bölcsek bölcsességét és az értelmesek értelmét. Nem értette meg, hogy Istennek nem a bölcsesség ellen van kifogása, hanem hamis tanítások ellen, a hamis tudományok ellen. A bölcsesség Isten előtt nagyon fontos, Jézus maga is növekedék bölcsességben és erőben.

Lukács 2,40: *A kis gyermek pedig növekedék, és erősödék lélekben, teljesedve bölcsességgel; és az Istennek kegyelme vala ő rajta*

Annyira, hogy értelmességén még a templom doktorai is csodálkoztak:

Lukács 2,47: *És mindnyájan, a kik őt hallgatták, elálmélkodának az ő értelmén és az ő feleletein*

Bölcs emberhez hasonlítja, aki megcselekszi az ő tanítását, a bölcsesség dicséretétől hangos az ószövetség is. Akik Jézust hallgatták a zsinagógákban azon csodálkoztak:

Máté 13,54: *És hazájába érve, tanítja vala őket az ő zsinagógájukban, annyira, hogy álmélkodnak és ezt mondják vala: Honnét van ebben ez a bölcsesség és az erők?*

Nem azt mondja Pál, hogy Isten bölcsességével megáldott embereket esetleg nem értették meg az emberek, hanem mindennemű bölcsességet elvet, hogy hiányos tanítását gondolkodás hiányában ne tudják megtámadni, vagy elutasítani a hívei, ne jöjjenek rá hamisságaira, így bármit mond, egyszerűen igaz állításként elfogadják, a Pálban való hit által. Pál bölcsessége meghagyja a híveket balgaságukban, dicsőíti őket érte, majd a megtartásukat, **isten dicsőségét állítja fel jutalomként balgaságukért fejébe:**

1,21: *Mert minekutána az Isten bölcsességében nem ismerte meg a világ a bölcsesség által az Istent, tetszék az Istennek, hogy az igehirdetés bolondsága által tartsa meg a hívőket.*

Pál teljesen a feje tetejére fordította az értelmességet. **Ugyanis a világ Isten bölcsessége által megismerheti az Istent, de a hazugság az, ami távol tartja az embert az istentől, valamint az igehirdetés nem bolondság, hanem legfontosabb feladata lehetne (ha nem Pál**

tanításait hirdeti), hogy Isten bölcsességét adja tovább mind több embernek.

A második fejezet folytatja a támadást a bölcsesség ellen, szembe állítja a bölcsességet Isten erejével:

2,4-5: *És az én beszédem és az én prédikálásom nem emberi bölcsességnek hitető beszédiben állott, hanem léleknek és erőnek megmutatásában,*

Hogy a ti hitetek ne emberek bölcsességén, hanem Istennek erején nyugodjék.

Illő megkérdőjelezni, hogy milyen lélek és erő megmutatásáról beszél Pál. Talán csak nem arról a megfélemlítő magatartásról, amelyben önmagát az ítélet letéteményesként az egész világot kárhoztatja csak azért, hogy tanításait rákényszerítse a tudatlanokra?

Nem veszi Pál eszébe, hogy Isten erejét nem a balgaság, hanem a szeretet alapozza meg, és amiket mutogat Isten erejeként vagy Lelkeként, ha nincs mögötte szeretet, csak megfélemlítés hatalma. **Isten erejét nem a bölcsességgel kell szembeállítani, hanem a hazugsággal és gonoszsággal.** Nem beszélve arról, hogy megint saját magáról tesz bizonyosságot, hivalkodva említi meg, hogy ő Isten ereje által hirdet. A hitetésben is téved, hiszen nem a bölcsességben van a hitetés, hanem a hamisságban, legyen akármilyen okosan kitalálva. Nincs olyan, hogy emberi bölcsesség. Bölcsesség van vagy balgaság, és van a látszat, a hamis tanítás, amely elfedez minden igazságot. Az ő levelei pontosan erre példák, hiszen semmi egyebet nem tesz saját felkentségére hivatkozással, mint egy olyan tanítást próbál beoltani, amelynek semmi köze Jézus evangéliumához, azt kivéve, hogy hivatkozásul azt használja fel.

A harmadik fejezetben megerősíti azt az állítását, hogy a gyülekezetben felmerülő problémák oka a testiségükben van, pedig ha a valódi okokra rámutatott volna, ezek a problémák megszüntethetőek lehetek volna, és sokkal kevesebb gyülekezeti szakadás született volna a történelemben. Ha a sok balgaságra, tévedésre és hamisságra rámutatott volna, leránthatta volna a gyülekezetről azt a sötétséget, amelyben évszázadok óta fekszik. **Pont az lehetett volna az orvosság, amely ellen oly kíméletlenül kirohan, és az nem más mint a bölcsesség.** És a fejezet végére többszörösen is kirohan a bölcsesség

ellen, még Istent is a kárhoztatásának igazolására használja fel:

3,19-20: *Mert e világ bölcsessége bolondság az Isten előtt. Mert meg van írva: Megfogja a bölcseket az ő csalárdságukban.*

És ismét: *Isméri az Úr a bölcsek gondolatait, hogy hiábavalók.*

Lássuk, amikor Jób erről beszél, hiszen Pál reá hivatkozik:

Jób 5,12-13: *Aki semmivé teszi a családok gondolatait, hogy szándéukat kezeik véghez ne vihessék.*

Aki megfogja a bölcseket az ő csalárdságukban, és a hamisak tanácsát hiábavalóvá teszi.

Jób a család bölcsekről beszél, azokról, akik tudományukkal kihasználják a szegényt, meghamisítják Isten igazságait, és megerősítik szavaikkal az elnyomó fegyverét, **nem pedig a bölcsekről általában**, ahogyan ezt Pál megengedi magának. Pál persze ezt az idézetből kihagyja. Isten tehát a hazugokat fogja meg a csalárdságukban, nem a bölcseket. Hogy a bölcsek gondolatait hiábavalóvá tenné az Úr? Amire hivatkozik az a zoltárokban nem a bölcsek gondolataira, hanem az emberek gondolataira vonatkozik:

Zsoltár 94,11: *Az Úr tudja az embernek gondolatait, hogy azok hiábavalók*

Szó nincs az ószövetségben sem a bölcsesség megvetéséről, ahogy Pál szeretné beállítani. Az ószövetség végig a hamisság és a gonoszság cselekedői ellen vonul fel, a bölcsesség és a tudomány szerzését az Úr mindig dicsőséges dolognak tartotta:

Példabeszéd 4,5: *Szerez bölcsességet, szerezz eszességet; ne felejtkezzél el, se el ne hajolj az én számnak beszéditől.*

Példabeszéd 4,7-11: *A bölcsesség kezdete ez: szerezz bölcsességet, és minden keresményedből szerezz értelmet.*

Magasztald fel azt, és felmagasztal téged; tiszteltté tesz téged, ha hozzád öleled azt.

Ád a te fejednek kedvességnek koszorúját; igen szép ékes koronát ád néked.

Hallgasd, fiam, és vedd be az én beszédimet; így sokasulnak meg néked a te életednek esztendei.

Bölcsességnek útára tanítottalak téged, vezettelek téged az igazságnak ösvényén.

Hogy Pál ennyire kirohant a bölcsesség ellen, azt mutatja, hogy

igen sokan megkérdőjelezhették, vélhetően értelmesen, félrevezető tanításait. Észrevehette, hogy sokan kételkedni kezdenek a hitetésében, abban, hogy a tanítása az Istentől van, ezért folyamatosan kirohan Pál a szakadárgondolkodók ellen, megköveteli a gondolkodás nélküli, balgataag engedelmisséget, a benne való hitre helyezi a főhangsúlyt, hogy a felmerülő kételkedéseket még ideje korán elfojtsa. Valószínűleg saját korában még sokan Isten Lelke által időben bölcsességre jutottak, akik szólni is merészeltek a tévedései miatt, innen származik az aggodalom, amely miatt kirohan a szakadár bölcselkedők hitetése ellen. **Az apostolok cselekedeteiben Pál legelső csodajele mi is volt? Egy másképp gondolkodó megvakítása.** Mik követik Jézus tanítványait? Gyógyítások, szabadulások. És Pál tanítványait? Vakítás, félemlítés, leterhelés. Az apostolok cselekedeteiben erre szó szerint megtalálhatjuk a példát:

Ap.csel. 13,11: *Most azért imé az Úrnak keze van ellened, és vak leszel, és nem látod a napot egy ideig. És azonnal homály és sötétség száll reá; és kerengve keres vala vezetőket.*

Jézus ellen sokkal ördögibb írástudók és farizeusok vetekedtek minden tudományukkal szembe szállva, Jézus mégsem vakította meg egyiket sem, de Pál Elimást megvakította. Nagyobb Pál Jézusnál? Nem. De látni kell, hogy Pált nem Jézus által megígért jelek követték, így ezeknek a jeleknek mindenkit a későbbiekben óvatosságra kell intenie Pállal szemben.

A negyedik fejezetben újabb hiba jelentkezik Pál tanításában és ez a gazdagság és a hatalom utáni vágy:

4,8: *Immár beteltetek, immár meggazdagodtatok, nálunk nélkül uralkodásra jutottatok, vajha csakugyan uralkodásra jutottatok volna, hogy mi is veletek egybe uralkodhatnánk.*

Nem az evangélium szellemében gondolkodik, amelyben Jézus azt tanítja, hogy ti mindnyájan testvérek vagytok (Máté 23,8), hanem híveinek hatalmat ígér.

Sőt magát állítja be híveinek Atyjaként, és kifejezetten az ő követésére szólítja fel a gyülekezeteket:

4,15-16: *Mert ha tízezer tanítómesteretek lenne is a Krisztusban, de nem sok atyátok; mert tőlem vagytok a Krisztus Jézusban az evangélium által.*

Kérlek azért titeket, legyetek az én követőim.

Ebből látszik, hogy ő nem ismerte teljességében Jézus tanításait, aki kifejezetten ellene volt ennek a beszédnek:

Máté 23,9: *Atyátoknak se hívjatok senkit e földön; mert egy a ti Atyátok, a ki a mennyben van.*

Nem beszélve, hogy nem Pált kellene követni a kedves gyülekezetnek.

Végén újabb gondolat:

4,20: *Mert nem beszédben áll az Istennek országa, hanem erőben.*

Belefojtja a hívekbe a szót, nem enged szóhoz jutni senkit (netán lelepleznék tévedéseit), nem értette meg, hogy nem a beszédben van a hiba, hiszen Jézus maga is beszédeket intézett a néphez, és nem szólás nélkül fitogtatta az erejét, hanem tanította nagy bölcsességgel az Isten tudományára az embereket. És pont arról van szó, hogy ezt a tanítást pecsételte meg Isten az ő hatalmas erejével. Jézus kijelentette:

Lukács 6,45: *A jó ember az ő szívének jó kincséből hoz elő jót; és a gonosz ember az ő szívének gonosz kincséből hoz elő gonoszt: mert a szívnek teljességéből szól az ő szája.*

És az igaz beszéd nagy kincs, nem csak az ószövetség idején, vagy Jézus itt járta alatt. Pálnál azonban már nem.

A fejezet végén Pál vesszővel fenyegetőzik, csak a megfélemlítési szándékaira derül fény az utolsó verséből is. **Milyen erőben áll Pálnál Isten országa? A félelem erejében.** A szeretet és a szelídség pedig csak a neki engedelmeskedőket illeti meg.

Az ötödik fejezet súlyosabb törvénykezéssel indul, mint a Mózesi törvénykönyv. Paráznaság bűnével vádol meg egy atyjafiát, akit a kövezésnél is súlyosabb büntetésre ítél, átadja a Sátánnak. Többszörös probléma is van ezzel, ha ugyanis az atyafi elfogadta Krisztust váltságul, akkor megbocsáttattak Pál tanítása szerint a bűnei, mire föl adhatná át azt a Sátánnak, aki a Krisztusé? Második probléma ezzel azt, hogy fel szeretné tüntetni magát olyan hatalommal bíróval, mintha Ő Pál képes lenne átadni bárkit is a Sátánnak. Harmadik dolog, hogy elárulja itt is, hogy nem ismeri Jézus tanításait, ugyanis, amikor a példázatban megkérdezték Jézust, hogy az ellenség magvait kiirtsák-e, azt feleli:

Máté 13,29: *Ő pedig monda: Nem. Mert a mikor összeszeditek a konkolyt, azzal együtt netalán a búzát is kiszaggatjátok.*

De Pál kiirtással fenyegetőzik. **Jézus nem adott át senkit a Sátánnak, kicsoda Pál, hogy csak úgy átadjon bárkit is? A játék azonban arra megy ki, hogy Pál megfélemlítse a gyülekezetet.**

Pál a fejezet végére megerősíti ítélezéseit, ne egyenek együtt a gyülekezetbeliek a vétkezőkkel, sőt vessék ki maguk közül a gonoszt. Ilyet Jézus nem tanított, sőt Pál Jézus cselekedeteivel helyezkedik szembe. Jézus szava mindenkihez szólt, legyen az betartója a Mózes törvényeinek, vagy megsértője. Lássuk mit cselekedett Jézus:

Máté 9,11-12: *Es látva ezt a farizeusok, mondának az ő tanítványainak: Miért eszik ez a ti Mesteretek a vámszedőkkel és bűnösökkel együtt?*

Jézus pedig ezt hallván, monda nékik: Nem az egészségeseknek van szüksége orvosra, hanem a betegeknek.

Pál azonban egy orvosságot ismer, a fenyítéket. Sajnos a bölcsesség beszédét már megvetette, így hát nem maradt elegendő orvosság számára. A betegeket ki kell vetnie a gyülekezetből, mielőtt kiderül, hogy képtelen a gyógyításukra.

A hatodik fejezet a legkülönbébb tisztátalan és igazságtalan dolog ellen szeretne neki támadni. Ami feltűnő ebben a fejezetben az, hogy a legnagyobb támadást a paráznaság ellen teszi meg Pál. Ha összevetjük Jézussal, Jézus legnagyobb kirohanását az írástudók és a farizeusok ellen tette meg, nem a paráznák és tévelygők ellen. **Hivatkozik ugyan Krisztus testére, amelyet épít az Atya, de azt nem a paráznaság fogja szétszakítani, hanem pontosan Pál téves elméletei.** Ugyanis Pál tanításainak következtében van annyi egyház és gyülekezet a világon, amelyek szét vannak szakadva Pál bonyodalmas kifejtéseinek téves értelmezéseinek a következtében. Nem pedig a paráznaságok miatt.

A hetedik fejezetben kialakítja Pál a helyes házassági élet szabályait. Ezek a szabályok egytől egyig Pál okoskodásai, egyetlen megalapozott szabály sincs lefektetve az evangéliumokban. **Szabályainak alapja a szükséglet.** Ennek okosnak vélt elfojtására tesz kísérletet, javaslatot is tesz arra vonatkoztatva, ha valakinek hatalma van saját szükségletei felett, akkor ne házasodjon meg. Egyetlen

pontban sem említi, hogy mi lehet a férfi és női kapcsolat valódi alapja, ami pedig a szeretet és a bizalom. Amelyek mellet eltörpül a paráznaság, a válás, a házasság, a testi szükségletek kényszerítő ereje.

Egy plusz észrevétel Pál következetlenségeihez. Ebben a fejezetben megengedi a hívő és hitetlen házasságát, és megszenteli:

7,14: *Mert meg van szentelve a hitetlen férj az ő feleségében, és meg van szentelve a hitetlen asszony az ő férjében, mert különben a ti gyermekeitek tisztátalanok volnának, most pedig szentek*

Ez a megítélés ellene van annak a kirohanásának, amikor éppen ki-rúgni akarja a hitetleneket a gyülekezetből:

2. Korinthus 6,14-15: *Ne legyetek hitetlenekkel felemás igában; mert mi szövetsége van igazságnak és hamisságnak? Vagy mi közössége a világosságnak a sötéttséggel?*

És mi egyezsége Krisztusnak Béliállal? Vagy mi köze hívőnek hitetlenhez?

Márpedig ha a sokkal gyengébb kapcsolatokban nem engedi meg a szövetséget hívő és hitetlen között, akkor miért engedi meg egy sokkal erősebbnek számító kapcsolatban? Sőt megszenteli?

A nyolcadik fejezet egy humánus megközelítés a más vallásúak megítélésében. Azért a súlyos bakit csak elköveti Pál, kijelenti, hogy ha viszont a hitben erőtlent elbuktatja valaki a saját vallásában, akkor az atyafi elkárhozik:

8,11: *És a te ismereted miatt elkárhozik a te erőtelen atyádfia, a kiért Krisztus meghalt.*

Ez is leleplezi Pál tudatlanságát Krisztus felől, akiről látjuk az evangéliumokban, hogy az írástudók és hitben erősek gonosz megtévesztései miatt sohasem kárhoztatott el senki tudatlant, lássuk Jézus példáját:

Lukács 23,34: *Jézus pedig monda: Atyám! Bocsásd meg nekik; mert nem tudják, mit cselekszenek.*

Ismeret miatt, de tudatlanság miatt is, sohasem kárhoztatott Jézus senkit. Hazugság, gonoszság, gyűlölködések, ellenségeskedések, mind ezen sötét dolgokkal szemben nem kárhoztatni jött, hanem megoldást hozni.

János 3,17: *Mert nem azért küldte az Isten az ő Fiát a világra, hogy*

kárhóztassa a világot, hanem hogy megtartassék a világ általa

Pál a fejezetnek tanulságaként kiemeli a képmutató cselekvés fontosságát:

8,13: *Annak okáért, ha eledel botránkoztatja meg az én atyámfiát, inkább soha sem eszem húst, hogy az én atyámfiát meg ne botránkoztassam.*

Az őszinteség sohasem volt Pálnak az erős oldala. A kereszténység minden erkölcsében Pálnak ettől a mondatától fontosabbá vált mások megbotránkoztatásának elkerülése az őszinte cselekvések helyett.

A kilencedik fejezetben feljogosítja önmagát, hogy mindenki apostolnak tekintse. Próbálja meg is indokolni, egyben különböző előjogokat alakít ki az Ő tisztségére és követőire, lényegében **a munka nélküli eltartottság jogait itt fogalmazza meg és indokolja meg:**

9,11: *Ha mi néktek a lelkieket vetettük, nagy dolog-é, ha mi a ti testi javaitokat aratjuk?*

9,13: *Nem tudjátok-é, hogy a kik a szent dolgokban munkálkodnak, a szent helyből élnek, és a kik az oltár körül forgolódnak, az oltárral együtt veszik el részüket?*

Pál a későbbi gyülekezeti vagy egyházi hierarchiai rendet itt anyagiilag is biztossá teszi.

A továbbiakban elárulja magáról Pál, hogy ő nem szívből hirdeti az evangéliumot, hanem kényszerből:

9,16: *Mert ha az evangéliumot hirdetem, nem dicsekedhetem, mert szükség kényszerít engem. Jaj ugyanis nékem, ha az evangéliumot nem hirdetem.*

A későbbiekben tovább erősíti a képmutató viselkedés fontosságát a gyülekezetben:

9,20: *És a zsidóknak zsidóvá lettem, hogy zsidókat nyerjek meg; a törvény alatt valóknak törvény alatt valóvá, hogy a törvény alatt valókat megnyerjem;*

9,22-23: *Az erőtleneknek erőtelenné lettem, hogy az erőtlenekeket megnyerjem. Mindeneknek mindenné lettem, hogy minden módon megtartsak némelyeket.*

Ezt pedig az evangéliomért mivelem, hogy résztárs legyek abban

Az evangéliumnak nincs arra szüksége, hogy érvényesítéséhez zsidóságot, vagy törvényességet kelljen bárkinek is hirdetnie.

Nem beszélve arról, hogy bárkit feljogosít ezzel arra, hogy egy kiválasztott társadalmi pozíció színeiben tüntesse fel magát csak azért, hogy valakit az evangélium ügyének megnyerjen. Az evangélium az igazság és szeretet hirdetése nem fér meg benne a képmutatás. Ha például egy politika párt képviselője egy másik párt tagjaként tünteti fel magát, hogy a saját pártja érdekeit képviselje, ezt hívják manapság árulásnak.

Képmutatás tanítása, mégpedig érdekből, az evangélium hirdetésének a jutalmáért teszi, hogy abból részesedjen. Sőt magát is úgy tünteti fel, mintha ő Pál képes lenne bárkit is megtartani, pedig saját maga is hivatkozik többször arra, hogy az Úré a megtartás.

Az utolsó pontban megint elárulja, hogy nem érti a lényegét:

9,27: *Hanem megsanyargatom testemet, és szolgává teszem; hogy míg másoknak prédikálok, magam valami módon méltatlanná ne legyek*

Pál még mindig azt hiszi, a bűnt a test sanyargatásával tudja megszüntetni. Azt hiszi, hogy a méltóvá válás bekövetkezik a test sanyargatásával, ami sohasem következhet be, hiszen **egy dolog tehet méltóvá bárkit is Jézushoz: a szívének megtisztítása.** Nem pedig a test sanyargatása. Sajnos történelmi jelentőségű hibát vét itt Pál, az aszkétizmus és az önmaguk korbácsolói ezt a kijelentését választották követendő példának.

A tizedik fejezet példa a törvényeskedésre. Hivatkozik Mózesi esetekre, amik igazak voltak ugyan addig, amíg a törvény élt, de sajnos nem igazak most, amikor a törvény betartása nem számít. Pedig úgy használja őket, mintha valaki ugyanezeket cselekszi, ugyanazok a következmények érnék, mint a példában említetteket:

10,8-10: *Se pedig ne paráználkodjunk, mint azok közül paráználkodtak némelyek, és elestek egy napon huszonháromezeren.*

Se a Krisztust ne kísértsük, amint közülük kísértették némelyek, és elveszének a kígyók miatt. Se pedig ne zúgolódjatok, miképpen ő közülük zúgolódának némelyek, és elveszének a pusztító által.

Próbál törvényeskedni, és hatni próbál a törvényeskedés eszközével: a megfélemlítéssel. Azt a hitet ülteti el, mintha a Mózesnél kijelentett bűnök elkövetéséért még az Úr elveszítené az embert a pusztító által. Pál ezt tanulta, ezt alkalmazza. Nem az evangéliumot hirdeti, ami a

megtérés és megbocsátás tanítása.

Befejezésképp a fejezetben előjön megint a képmutatás tanácsa.

10,32: *Akár bálványimádás, akár mézárszékben árult hús megevése, semmivel ne botránkoztassa meg egy hívő senki emberfiát: Meg ne botránkoztassátok se a zsidókat, se a görögöket, se az Isten gyülekezetét.*

A tizenegyedik fejezet hierarchiát próbál csempészni a férfi és a nő közé, sajnos jellemzője lesz a későbbi egyházakban egyesített házasságokban mindenütt, ez a szemlélet. Ezzel állattá alacsonyítja az asszonyt, feltétel nélkül engedelmessé teszi a férjének, önálló véleménye nem lehet, ne szóljon sem a gyülekezetben, sem otthon. Személyesen különböző külsőségeken akad fenn, ezeket elítélendő szabályokat fektet le (a hosszú haját megutáltatja a férfinál, a fejkendőt kötelezi a nőnek).

Megalapozza az úrvacsora szertartását és szentségét:

11,29: *Mert a ki méltatlanul eszik és iszik, ítéletet eszik és iszik magának, mivelhogy nem becsüli meg az Úrnak testét.*

Pál nem volt ott az utolsó vacsoránál, ezért fogalma sem lehetett talán miről beszélt ott Jézus. **Nem ítéletképp rendelkezett a méltatlanok ellen, hanem arról beszélt, hogy ezt cselekedjék az ő emlékezetére.**

Lukács 22,19: *És minekutána a kenyeret vette, hálákat adván megszégyenítette, és adá nekik, mondván: Ez az én testem, mely ti érettetek adatik: ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.*

Pál ezt kiforgatva meghasonlást támaszt a megemlékezők között. Azt állítván be, mintha attól függne a sok erőtlenség, betegség és alvás a gyülekezetekben, hogy méltatlanul eszik a megtört kenyeret. **Nem a szeretetlenségtől, képmutatástól és a rengeteg igazságtalanságtól, hanem hogy a kenyérből némelyek méltatlanul esznek, és ítéletet eszik magának.** Vélhetően nem tudta Pál megmagyarázni azt a gyülekezeti jelenséget, hogy már az ő hirdetése alatt sem követték Jézus megígért jelei, az ő tanításait. Ráfogta a kenyértörés méltatlan fogyasztására.

Természetesen a sok emberi tanítás és rendelkezés miatt a lelki élet ellaposodott a gyülekezetben, de ezt Pál nem értheti, mert nem tudja milyen a lelki élet. A lelki élet egyenlő azzal az erővel szerinte,

amely mellett sikerülhet a Mózesi törvény betartása. Mivel látja a sok sikertelen, konfliktusos, élettelen megnyilatkozásokat, a problémát rákenni az úrvacsorára, nem pedig a tényleges lelki élet kibontakoztatásával akarja megszüntetni:

11,30: *Ezért van ti köztetek sok erőtlen és beteg, és alusznak sokan.*

Miért tehát? Mert méltatlanul ehetett és ihatott a kenyérből és a borból, ezért Isten ítéletét vonta magára. **Így formált Pál egy megemlékezésből, egy kárhozatos szertartást, amelynek megint csak semmi köze Jézus szándékaihoz.**

A tizenkettedik fejezetben szakosítja Isten Lelkének ajándékait. Nem törekszik a tökéletességre, hanem megelégszik követőnként egy ajándék birtoklásával. Tudnunk kell, hogy **Jézus nem osztotta szét tanítványai között a képességeket, azt mondta, hogy ha valaki őt követi ezek a jelek követni fogják.** Válogatás, és kijelölés nélkül. Pál célja ezzel a megosztással az lehetett, hogy megalapozzon különböző vallási funkciókat, amelyek később az egyház tisztségeivé válhattak. Jézus követőinél nem válhat szét a bölcsesség, a tudomány, a hit, és a gyógyítás, ahogy Pál gondolja, **Jézus szeretné, hogy mindenki eljusson a tökéletességre, mint a mestere.** A Krisztusi egységet sem értette meg Pál, nem gondolja azt, hogy a szeretet képes összeépíteni egy gyülekezetet, inkább egy szervezett, funkciókra bontott testet tud elképzelni, amely végső soron az egyház felépítése mind a mai napig. Azonnal meg is fogja nevezni ezeket a tisztségeket, amelyek az egyházakban máig meg is találhatóak:

12,28: *És pedig némelyeket rendelt az Isten az anyaszentegyházban először apostolokul, másodszor prófétákul, harmadszor tanítókul; azután csodatévő erőket, aztán gyógyításnak ajándékait, gyámolokat, kormányokat, nyelvek nemeit.*

Hoppá. Megalakult az egyház. Még az alárendeltséget is megfogalmazta. Jézusnál egyetlen dolog volt fontos, akar valaki az ő tanítványa lenni, vagy nem akar. És sem Jézus nem rendelte el ezeket a funkciókat, sem az ő Atyja, az Isten:

János 15,8: *Abban dicsőítetik meg az én Atyám, hogy sok gyümölcsöt teremjete; és legyetek nékem tanítványaim*

A tizenharmadik fejezet a szeretet dicséretét tartalmazza, teljesen oda nem való módon, a levél elejére, sem a végére nem

illeszthető formában. Vélhető célja nem más, mint a gyülekezeti tagok hitetése, ezzel fogadtatja el a levél többi részeit, amelyeknek már semmi közük sem lesz a szeretet eme fejezetéhez.

A tizenegyedik fejezet foglalkozik a nyelveken szólás és a próféta közötti értékeléssel. Az értelmes beszédet többre tartja, mint az érthetetlen nyelveken szólást. A gondolatsornak van ugyan értelme, de a végén az asszonyok megalázásával abszolút agyoncsapja:

14,34-35: *A ti asszonyaitok hallgassanak a gyülekezetekben, mert nincsen megengedve nékik, hogy szóljanak; hanem engedelmesek legyenek, amint a törvény is mondja.*

Hogyha pedig tanulni akarnak valamit, kérdezzék meg otthon az ő férjüket; mert éktelen dolog asszonynak szólni a gyülekezetben.

Az érthetetlen nyelveken szólás erre az időre valószínűleg felcserélődött a halandzsára, tehát tényleg semmi értelme nem lehetett. Az apostolok cselekedeteiben a nyelveken szólás még úgy működött, hogy amikor a Szent Lélek kitöltődött, olyan nyelveket osztott szét, amely a körülöttük levő idegenek nyelvén, érthetően szólalt meg, ezzel is bizonyosságot téve Isten csodájáról. Pál gyülekezeteiben átváltozott halandzsára.

Az asszonyok ilyen szintű megvetését egyszerűen nem minősítem. Nincsen szeretetből.

És a tizenötödik fejezetben a korábbi hitetések teljesülése-képp megint **előadja az evangélium szerinte felfogott tévtanítását, hogy Krisztus meghalt a mi bűneinkért, és feltámasztatott a mi megváltásunkért.** Tudjuk pedig, hogy Krisztus a mi gonoszságunk miatt lett megfeszítve, de feltámasztatott mindannyiunk örömére, hogy bizonyágtételével örök életet hirdessen. Az evangélium nem a megváltás, hanem az örök élet hirdetése.

Van egy tévedés ebben a fejezetben:

15,5: *És hogy megjelent Kéfásnak; azután a Tizenkettőnek;*

Az összes evangéliumban a feltámadás után csak tizenegy apostolnak jelenik meg Jézus, mivel állítják, hogy Júdás öngyilkos lett. Mátyás apostol pedig a mennybemenetel után kerül szóba közöttük, hogy Júdás helyébe beválazzák, akkor hogyan jelent meg Jézus a Tizenkettőnek?

Van egy kiindukópontunk is arra vonatkozóan, hogy a keresztelés egyáltalán nem Jézus üzenetének továbbításaként, hanem egy hagyományteremtő elv megvalósítása során tévedésből erősödött meg. Ennek bizonyítéka a következő részlet

15,29: *Különben mit cselekesznek azok, a kik a halottakért keresztelkednek meg, a halottak teljességgel nem támadnak fel? Miért is keresztelkednek meg a halottakért?*

Pál apostol elismerte azt a gyakorlatot, amely halottakért való megkeresztelkedést végeztek Korinthusban csupán azért, hogy a kereszt megváltó erejébe vetett hitüket ezen szokás által is erősítse.

A feltámadás testéről szóló értekezése érdekes kifejtés ugyan, de inkább hitetésnek hangzik, ugyanis a kedves gyülekezetnek nincs módjában ellenőriznie az egyébként logikusan hangzó kijelentéseit. Mint a következő pillanatban látjuk, ezt is felhasználja a törvény és bűn közötti filozófiájához:

15,56: *A halál fullánkja pedig a bűn; a bűn ereje pedig a törvény.*

Megint nem az életről beszél, és a lélek erejéről, ami a szeretet. Hanem a jól bevált megfélemlítési politikáját alkalmazva a halállal fenyegetőzik. A halálnak nem a bűn a fullánkja, hiszen meghal igaz és gonosz, törvénytisztelő és bűnös egyaránt. **A halálnak nincs is fullánkja. Isten rendelése, hogy az ember és az élőlények életének legyen határideje.** Gonoszságainkkal, vagy tudatlanságunkkal ezt a rendelést megszegve lerövidíthetjük a kiszabott időt. Ennek a gonoszságnak van ereje és az a bennünk levő félelem, gyűlölet, harag és a sötétség. Semmi köze a törvényhez. **A törvény semmilyen erőt nem ad, sem bűnre, sem igazságra. A törvény mértéket ad, amelyhez mérve lehetett Izraelben megkülönböztetni a tudatlannak az Isten szerint jónak és gonosznak tartott cselekedeteket,** a törvény szerint lehetett megítélni azokat az eljárásokat, amelyeket a törvény be nem tartása esetén végre kellett Izrael fiainak hajtania a törvény megszegőivel szemben. **Pál tévedése abból származik, hogy a testet okolja tévesen, minden bűn gyökerének, azaz mindaddig, amíg kívánságai lehetnek, méltó a test a halálra.** Ezeket a kívánságokat nevezi bűnnek, a halál fullánkja a test kívánságai. Ezért akarja sanyargatni a testet, megölködni a test kívánságait. Mivel a test szükségletei és kívánságai az élettől vezérelve ak-

kor is feltámadnak, amikor a törvény éppen tiltaná, azt a következtetést vonja le hibásan, hogy a törvény be nem tartásáért a feltámadott kívánságok a felelősek. Holott **mivel az ember képes a feltámadott szükségletei és kívánságai mellett a törvényt betartani, az igazi felelőst nem a testben kell keresni. Amikor az Isten Izraelnek adta a törvényt, nem a test kívánságai ellen adta, hanem Izrael életének áldásáért és testi bőségéért, hogy gazdagon és bőségben élhessen.** Hát nem erről szól az egész ószövetség? Arra hivatkozik Pál, hogy a törvény ereje a kívánság tiltásában van. Mert a bűnről nem is tudna, ha a törvény nem mondaná, hogy ne kívánjad. Ezért tartja a bűn erejének a törvényt. Ám nem értette meg Pál, hogy nem a kívánságot tiltotta meg Isten a parancsolataiban, hanem más TULAJDONÁNAK a megkívánását, tehát a birtoksértést, más vagyónának, életének a MEGSÉRTÉSÉT tiltotta meg. (Honnan ez a zavar Pálnál?)

A tizenhatodik fejezet az engedelmességre szólít fel. Nem a lélek vezetésére és az Istennek való engedelmességre, hanem azon személyeknek való engedelmességre, akiket ő arra érdemesnek ítél:

16,16: *Hogy ti is engedelmeskedjétek az ilyeneknek, és mindenkinek, a ki velük szolgál és fárad.*

Köszöntés. Itt már kialakult az a rendszer, amelyben egy szolgálatra kijelölt réteg a gyülekezeti tagok és Isten közé áll, amelyek közvetíteni fogják a tagok felé Isten akaratát, akiknek engedelmességgel fog tartozni a gyülekezet. Ez a gyülekezet buktája, Istentől való elfordulásával egyenlő felhívás, annak hallgatólagos kijelentése, hogy a gyülekezet tagjainak nincs szükségük Isten Lelkének a vezetésére, vezeti helyette őket a kinevezett előljáró.

Pál levele a Korinthusbeliekhez 2. ()**

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

Az első fejezet a liturgikus isteni magasztalások hangvételével indul, majd a szenvedéseire és üldözéseire való hivatkozással próbálja megnyerni a gyülekezet hitét. Megesküszik képletesen az élő Istenre, hogy nem hazudik nekik:

1,18: *De hű az Isten, hogy a mi beszédünk hozzátok nem volt igen és nem.*

Letagadja, hogy uralkodni akarnának a gyülekezet tagjai felett, szeretné eloszlatni az egyébként jól vélhetően terjengő nézetet a gyülekezet tagjai között:

1,24: *Nem hogy uralkodnánk a ti hiteteken, hanem munkatársai vagyunk a ti örömeteknek; mert hitben állotok.*

A második fejezet említi a gyülekezet szomorúságát, de ez nyugodtan származhat abból, hogy képtelenek voltak felfogni Pál tanításainak a tévedéseit, ezért kénytelenek voltak neki engedni, nem az Istennek. Bármilyen jelenleg is kitörő gyülekezeti ébredés megfojtódik, amikor a Pál tanításaival megkönyékezve emberi engedelmesre bírják a gyülekezet tagjait. Ilyenkor megszomorodik benne minden lélek. Ebben a fejezetben is kiderül, az emberi engedelmesre való kötelezésről Pál meg akar győződni, hogy sikeres volt-e:

2,9: *Mert azért írtam is, hogy bizonyosan megtudjam felőletek, ha mindenben engedelmesek vagytok-é?*

Mert ki más, ha nem Ő az, aki igazán hirdeti az isten igéjét, állítja magáról önigazultan Pál:

2,17: *Mert mi nem olyanok vagyunk, mint sokan, a kik meghamisítják az Isten igéjét; hanem tisztán, sőt szinte Istenből szólunk az Isten előtt a Krisztusban.*

A harmadik fejezet szintén maga ajánlással indul, majd mond néhány igazságot a betű és lélek szerinti élet különbségéről. De a következtetés félrevezető. Hivatkozik arra, hogy ha valaki a Mózeszt olvassa lepel borul a szívére, de a lepel lehullását nem Jézus tanításainak a megtartására helyezi, hanem az Úrhoz való megtérésre. Arról pedig tudjuk, hogy nála nem mást jelent, mint az egyházhoz való csatlakozást, a vezetőknek való engedelmességet, és a bűntől való

megváltást, amely mentesít minden tagot attól a felelősségtől, amelyet akkor cselekedett, amikor még nem tartozott az egyházi befolyásolás alá.

A negyedik fejezet az öngazoláson túl elkárhoztatja azokat, akik nem értik meg az (ő általa hirdetett) evangéliumot:

4,3: *Ha mégis leplezett a mi evangéliomunk, azoknak leplezett, a kik elvesznek.*

Fut egy pár kört a szenvedéseire való hivalkodással, amely valószínűleg jó párszor már bevált, oltja a hallgatót a külső emberrel való nem törődéssel:

4,16: *Azért nem csüggedünk; sőt, ha a mi külső emberünk megromol is, a belső mindazáltal napról-napra újul.*

Pál soha nem tudta elképzelni, hogy a szív tisztasága nem egyenlő a test megromlásával, belső emberről beszél, de nála ez a törvény szerint élő embert jelenti, nem pedig a szeretet megélését. A testet, azaz itt a külső embert, Pál teljes egészében megveti.

Az ötödik fejezetet Pál a test megvetésével kezdi, az áldozatvállalás kötelezésével folytatja, és a végére a téves békéltetést kezdi hirdetni. A test megvetése kiderül azokból a szavakból, ahogy a testről beszél. Földi sátorháznak nevezi, ami elbomol, sóhajtozik megterheltetvén, hogy abban kell lennie, ki is jelenti, hogy szeretne minél előbb kiköltözni e testből:

5,8: *Bizodalmunk pedig van, azért inkább szeretnénk kiköltözni e testből, és elköltözni az Úrhoz.*

Ez a fajta megvetés Isten alkotásáról nyilván Pál elméletének a megalapozása miatt vált szükségessé, **nem gondol arra, hogy ez Isten ajándéka nekünk, hogy itt használjuk cselekedeteinkre ebben a világban.**

Krisztus halálát két okból hibásan említi. **Kötelez mindenkit arra, hogy azért éljenek, aki érettük meghalt, tehát a Krisztusért, hiszen Krisztus azért halt meg.** Nem azért halt meg, mert a farizeusok és írástudók hatalmuk biztosításából gonoszul halálra adták, hanem azért, hogy akik élnek ne maguknak éljenek, hanem azért aki érettük meghalt és feltámasztatott:

5,15: *azért halt meg mindenkiért, hogy a kik élnek, ezután ne magoknak éljenek, hanem annak, a ki érettük meghalt és feltámasztatott.*

Második tévedés az, hogy Isten bűnné tette Krisztust érettünk, hiszen nem lett bűnös Krisztus, hanem mindazok lettek a bűnösök, akik megfeszítették.

Istenről pedig ne gondoljuk, hogy azért békül meg az emberiséggel, mert megfeszítettük az Ő Fiát. Pál szeretné bevezetni azt a könnyen mentesítő eljárást, hogy bárki, aki bármilyen bűnt elkövet, és Krisztusra hivatkozik, mentesüljön az elkövetése súlya alól:

5,19: *Minthogy az Isten volt az, a ki Krisztusban megbékéltette magát a világot, nem tulajdonítván nekik az ő bűneiket, és reánk bízta a békéltetésnek igéjét.*

Ugyanakkor felvállaltatja a követőivel azt a feladatot, hogy ezt a téves elképzelést hirdesse. Történelmünk egyházai ennek a téves elméletnek a tüzzel-vassal való érvényesítésében álltak hadban az egész világgal.

A hatodik fejezet Pál alázatoskodásával kezdődik és maga ajánlásával:

6,4: *Hanem ajánljuk magunkat mindenben, mint Isten szolgálói* hogy egy nagy durrantással szakadást szítson a gyülekezetben:

6,14-15: *Ne legyetek hitetlenekkel felemás igában; mert mi szövetségbe van igazságnak és hamisságnak? Vagy mi közössége a világosságnak a sötétséggel?*

És mi egyezsége Krisztusnak Béliállal? Vagy mi köze hívőnek hitetlenhez?

Természetesen ehhez a szakadáshoz szükséges lesz egy mérce, amelynek segítségével a gyülekezetnek meg kell tudnia mondani, ki tartozik a világossághoz, és ki a sötétséghez. Ehhez a mércehez lesz segítség majd később Pál tanítása, tehát kezdi kipenderíteni a gyülekezetből azokat, akik gyanúsán fogadják szavait. Az ő szavai a világosság, akik hitetlenek, azok pedig a sötétség. Az is lehet, hogy a gyülekezetben nagyobb volt a szeretet, mint ahogy Pál szerette volna, hiszen befogadták azokat, akik még erőtlenekek voltak Isten megismerésében. Ezért kellett annyira megalázkodnia, hogy szenvedéseit is felhánytorgassa, és azokkal dicsekedni kezdjen, mert a gyülekezet erős volt lélekben, és a közöttük levő alázatos lelkeket is legyőzze, hogy még nagyobb alázatoskodásba kezd. Nem tudta másképp megtámadni a tanításaiban hitetlenkedőket, csak ha szakadást szít elle-

nük.

A hetedik fejezetben mentetetőzik, írhatott egy korábbi levelet, amelyről kiderült, hogy megszorította Isten gyülekezetét. Valószínűleg tévedéseinek bonyolult előadását nem bírták értelmileg feldolgozni, hatni kezdett Jézus tanításai ellen való elmélete. Erre rádupláz ebben a fejezetben, a szomorúságukat a saját tanításának az elfogadására próbálja felhasználni, meg akarja téríteni a gyülekezetet az ő hitére. **Pálnak nagyon nem tetszettek, vagy nagyon nem ismerte Jézus tanításait, hiszen szinte soha nem hivatkozik rájuk.** Kegyetlenül halállal rémiszti meg azokat, akik nem fogadják be azt, amit ő hirdet:

7,10: Mert az Isten szerint való szomorúság üdvösségre való megbánhatatlan megtérést szerez; a világ szerint való szomorúság pedig halált szerez.

Megpróbálja megnyerni hitetésével a bizalmukat:

7,16: Örülök, hogy mindenképen bízhatom bennetek.

A nyolcadik fejezet hangsúlyozza a javak egyenlő elosztását:

8,13-14: Mert nem úgy, hogy másoknak könnyebbségük, néktek pedig nyomorúságtok legyen, hanem egyenlőség szerint; a mostani időben a ti bőségetek pótolja amazoknak fogyatkozását;

Hogy amazoknak bősége is pótolhassa a ti fogyatkozásotokat, hogy így egyenlőség legyen.

Ami gyanússá teszi ezt a nagy osztozkodásra biztatást az, hogy küldött oda megbízható küldötteket, akiknek a megélhetését ezek által könnyedén lehetett biztosítani. Vélhetően ezek a megbízottak Pál tanításait fogják erősíteni a gyülekezet szellemi életében.

A kilencedik fejezetben ezt a gyanút hirtelen megerősíti, és egyszerűen kijelenti:

9,5: Szükségesnek véltem azért utasítani az atyafiakat, hogy előre menjenek el hozzátok, és készítsék el előre a ti előre megígért adományotokat, hogy az úgy legyen készen, mint adomány, és nem, mint ragadomány.

Próbálja még a fejezetben simítgatni a dolgot, hogy amit elvesznek a gyülekezettől, az Isten kegyelmének a kiáradását kapja jutalmul, jókedvvel tegyék, nehogy gyanús legyen. **Krisztus evangéliumának való engedelmességüket bizonyíthatják ez által, amelynek dicsé-**

rete Istentől vagyon:

9,13: *A mennyiben e szolgálatnak próbája által dicsőítik az Istent a ti Krisztus evangéliumát valló engedelmességetekért, és a ti hozzájuk és mindenekhez való adakozó jószívűségetekért.*

Az evangéliumra olyankor hivatkozik egyedül, amikor a gyülekezet kihasználása éppen folyamatban van.

A tizedik fejezetben nyomait vélem felfedezni annak, hogy Pál előtt még lehettek gyülekezetek, akik valóban Krisztus tanításai szerint próbáltak meg élni, Krisztushoz tartozóknak vallották magukat, és Pálnak kényszerűen meg kellett ezekkel birkózni, hiszen tanításának nem volt köze Jézus tanításához:

10,7: *A szem előtt valókra néztek? Ha valaki azt hiszi magáról, hogy ő a Krisztusé, viszont azt is gondolja meg önmagában, hogy amint ő maga a Krisztusé, azonképpen mi is a Krisztuséi vagyunk.*

Technikáját is mentegeti, beismeri, hogy ijesztgetéssel és kemény szavakkal próbál eredményt elérni:

10,9-10: *Hogy ne láttassam, mintha csak ijesztgetnék a leveleim által. Mert, úgy mondják, a levelei ugyan súlyosak és keménynek; de a maga jelenvolta erőtelen, és beszéde silány.*

Sőt a maga ajánlközásairól is tudhat, próbálja természetesként feltüntetni, hogy az ő maga ajánlgatásai nem is tőle vannak, hanem az Úrtól:

10,18: *Mert nem az a kipróbált, a ki magát ajánlja, hanem a kit az Úr ajánl*

A tizenegyedik fejezet felkészülten tudomásul veszi, hogy a saját tanítása eltér más Jézusától, más lelkétől, más evangéliumától. Ezért gyors kirohanást intéz az eltérések ellen:

11,4: *Mert hogyha az, a ki jó, más Jézust prédikál, a kit nem prédikáltunk, vagy más lelket vesztek, a mit nem vettetek, vagy más evangéliumot, a mit be nem fogadtatok, szépen eltűrnétek.*

Miért igazabb az ő evangéliuma azoknál, akik szintén Jézust hirdették?

11,5: *Mert én azt gondolom, hogy semmiben sem vagyok alábbvaló a fő-fő apostoloknál.*

Ennyi. Akkor biztos az ő evangéliuma az igaz, a többi sürgősen dobjuk ki. A többi pontban is a saját igazát próbálja bizonygatni. **Aki**

pedig mást hirdet, mint ő az persze nem más, mint álnok munkás, hamis apostol:

11,13-14: *Mert az ilyenek hamis apostolok, álnok munkások, a kik a Krisztus apostolaivá változtatják át magukat.*

Nem is csoda; hisz maga a Sátán is átváltoztatja magát világosság angyalává.

Veszélyes világosságellenes kirohanás. Történelmünk bizonyítja ennek a mondásnak az eredményét, az egyház irtotta a világosság hirdetőit, Sátánnak, hamis Krisztusnak állítva be mindegyiket. Később az öngazolás folytatódik, szinte másról sem szól ez a fejezet, mint hogy csak Pálnak higgyünk senki másnak, még ha Krisztus nevével is érkezik.

11,23: *Krisztus szolgálói-é? (balgatagul szólok) én még inkább; több fáradság, több vereség, több börtön, gyakorta való halálos veszedelem által.*

Megint Istenre esküszik, hogy nem hazudik:

11,31: *Az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja, a ki mindörökké áldott, tudja, hogy nem hazudom.*

A tizenkettedik fejezetben bizonyíthatatlan és értelmetlen látomással próbál hitet ébreszteni, majd folytatja az öndicsőítést. **Itt is megemlíti, hogy ő nem kisebb, mint a fő-fő apostolok. Állítja, hogy ezt a dicsekedést a gyülekezet kényszeríti rá. Testi hibáját a Sátán gyötrésének tulajdonítja, ráadásul az Isten bocsátotta rá!** Igaz, hogy Isten ereje erőtlenség által végeztetik el, de az nem a test betegségét vagy gyötrését jelenti, hanem hogy nem erőszakkal végzi Isten a munkáját, hanem a szeretet által. De mivel a szeretetével Pál nem tud érvényesülni, testi betegségét használja fel önmaga igazolására:

12,10: *Annak okáért gyönyörködöm az erőtlenségekben, bántalmazásokban, nyomorúságokban, üldözésekben és szorongattatásokban Krisztusért; mert a mikor erőtelen vagyok, akkor vagyok erős.*

Ez sajnos azt a tévhitet kelti a levél olvasóiban, mintha Isten a bántalmazásokban és nyomorúságokban gyönyörködne, vagy annak erőtlenségeit használná fel célja eléréséhez. Pál bizonyította, hogy nem ismeri a szeretet és az értelmesség erejét.

A fejezet végére még próbálja mentetetni magát, hogy sem ő, sem valaki által nem fosztotta ki a gyülekezetet, hogy ravaszsággal fogta

meg őket. Sajnos az egész Pál működés zavaros. Az akkori gyülekezetek láthatták még, hogy Pál tanításai félrevezetik Jézus ügyét, és igen ellene állhattak. Nem csoda, ha folyamatos öngigazolásra és mentegőzésre van szüksége.

A tizenharmadik fejezetben azt is kifejti, hogy Krisztus Ő általa szól. És reméli, hogy nem találják méltatlannak az igazságra. Néhány hízelgő kijelentés után megfenyegeti a gyülekezetet, hogy ha nem hisz neki, akkor képes lesz élni azzal a kemény hatalommal, amit az Úr adott neki állítólag építésre és nem rontásra:

13,10: *Azért írom ezeket távollétemben, hogy jelenlétemben ne kelljen keményen viselkednem ama hatalom szerint, a melyet az Úr adott nékem építésre és nem rontásra*

Pedig Pál legelső csodatette is rontás volt. Az ellene vitatkozó, egyszerűen másképp gondolkodó Elimást megvakította. Jézus soha nem jelentette ki, hogy evangéliumának hirdetését rontások és tévtanítások fogják követni. Azt mondta, hogy gyógyítások és szabaddulások. **Nem adott az Úr hatalmat soha a rontásra.**

Köszöntések.

Pál levele a Galátziabeliekhez (**)

1 2 3 4 5 6

A Galátziabeliekhez írt levél első fejezete rögtön saját apostolságára való hivatkozással kezdődik. Jézus nem hivatkozott soha arra, hogy ő az Isten Fia, azért higgyenek neki, Pál ezzel szemben első lépésben nálánál nagyobb tekintélyekre hivatkozik, hogy az ő beszédeit elfogadtassa. Nem azt akarja, hogy mondanivalója igazsága által higgyenek neki, mint ahogy Jézus ki is jelentette, hogy ha nem mond igazat, ne higgyenek neki. Pál sejti, hogy baj van tanítása igazság tartalmával, ezért előnyt akar szerezni a tekintélye hatalmával, az igazsággal szemben. Ez pedig felveti a gyanúját a félrevezetés szándékának.

De ezt már megszoktuk Páltól, többi levelében is előfordul, hogy magát ajánlja, mint fő-fő apostol. Szükségesnek tartotta saját szavait Istentől eredeztetni, és mivel nem az igazság hirdetése, hanem nézeteinek hitetése volt a főcélja saját tekintélyének emelését minél előbbre valónak tartotta. Megjelentek ugyanis a színen a konkurrensok, akik Pál evangéliumától eltérő evangéliumokat hirdettek:

1,6: *Csodálkozom, hogy Attól, a ki titeket Krisztus kegyelme által elhívott, ily hamar más evangéliomra hajlotok.*

Pál idejében egészen biztos voltak olyan evangéliumok, amelyek sokkal közelebb álltak Jézus tanításához, mint az övé. A Pál levelein kialakult egyház a későbbiek során ezeket az evangéliumokat sorra tagadta meg. Már Pál észrevette az evangéliumok közötti különbségeket, és félvén saját értelmezésű evangéliumának kudarcától idejekorán elhatárolni igyekszik a híveit, azok meghallgatásától. De nem akármilyen módon, megfélemlítéssel, amely már önmagában nem fér össze Jézus beszédeivel. **Tehát megátkozza azokat, aki pedig más tanítást hisz, legyen átkozott, jelenti ki:**

1,8: *De ha szinte mi, avagy mennyből való angyal hirdetne is néktek valamit azon kívül, a mit néktek hirdettünk, legyen átok.*

1,9: *A mint előbb mondtuk, most is ismét mondom:*

Ha valaki néktek hirdet valamit azon kívül, a mit elfogadtatok, átok legyen.

Ez az átkozódás egyáltalán nem illik egy Jézuskövetőhöz, így hát

bizonyoságot tesz maga magáról, hogy több köze van Mózes módsze-
reihez, mint Jézushoz. Az átkozódást csak eszközül használja a hívők
megfélemlítéséhez, mint Mózes, mert akik elhajlottak a törvény be-
szédétől, ő is megátkozta őket. **Jézus megszüntette volna az átko-
kat, de úgy látszik Pál ezt a tanítását sem ismerte:**

Máté 5,44: *Én pedig azt mondom néktek: Szeressétek ellenségeiteket, áldjátok azokat, a kik titeket átkoznak, jót tegyetek azokkal, a kik titeket gyűlölnék, és imádkozzatok azokért, a kik háborgatnak és kergetnek titeket*

A következő részek szinte csak Pál tekintélyének növelésére és azáltal való hitre helyezi a hangsúlyt. Kijelenti, hogy az evangélium nem emberektől van, amelyet természetesen az összes többi evangélium is állít, amit Pál éppen tagad. **Azt is kijelenti, hogy ő Krisztus szolgája, amely a legsúlyosabb téveszmét honosítja meg a kereszténység köreiben, mintha Jézus szolgákon keresztüli működést akart volna megvalósítani.** Pál ezzel az elvével teljes mértékben törölte Jézus tanítványságának fontosságát, visszahelyezve létjogosultságába azt a Mózesi formát, amely az emberek feletti hatalom érvényesítésével a szolgálatba helyezi az Isteni akarat teljesítésének egyetlen lehetséges módját. Különösen nagy probléma ez, mivel Jézus tanítványokat szeretett volna gyűjteni és nem szolgákat, viszont ezzel Pál a tanítványság alapvető igényét tette feleslegessé, mégpedig annak nevében vezette be a szolgaság eszményét, aki azt hajdan beszédeiben elutasította.

Máté 20,28: *...az embernek Fia nem azért jött, hogy néki szolgáljanak...*

Az első fejezet szinte csak hitetés és megfélemlítés, mindezt saját tekintélyének növelésével, a konkurens hirdetések elátkozásával és a felsőbb hatalomnak való szolgálat igazolásával erősíti meg. Saját magát akarja igazolni azzal a gondolatával is, amit leír:

1,15: *De mikor az Istennek tetszett, ki elválasztott engem az én anyám méhétől fogva és elhívott az ő kegyelme által*

Hivalkodó módon emeli ki saját kiválasztottságát, amely azonban leveleinek alapján azonnal tagadható. Nem hívta el az Isten őt sem apostolságra, sem tanítónak, sem egyházalapítónak, mindezek mellett rendelkezésünkre áll egy egyszerű felszólítás Jézus feltáma-

dása felől való bizonyágtételre, amelyet királyok és fejedelmek előtt kell neki megtennie. **Ez a felszólítás legerősebb félreértés mellett sem szól Pál apostollá való kinevezésről, sem arról hogy bármit is tanítson, hiszen távol állt még annak igazságainak ismeretétől, amelyet Jézus a tanítványainak átadott.** És amelyek később sem jelennek meg a leveleiben mint alap, hogy arra építette volna elméleteinek főbb vonalait.

A fejezet végén megemlíti, hogy nem találkozott az apostolokkal, csak később, ideig-óráig Péterrel és Jakabbal. Lehet, hogy nem ártott volna velük találkozni, talán többet megértett volna Jézus evangéliumából.

Az a bizonyos pálfordulás, amire a fejezet végén hivatkozik, bizony kevés ahhoz, hogy Isten evangéliumát bölcsességgel hirdesse. Azt előbb el kellett volna sajátítani. **Pál nem tanítvány volt, hanem valójában TANÚ.** Egy közönséges megtért, aki bizonyágot tesz saját gonoszságából való megtéréséről, és akiknél külön megtérőket is hallunk nap mint nap a keresztény legendák között.

1,23: *Hanem csak hallották, hogy: A ki minket üldözött egykor, most hirdeti azt a hitet, a melyet egykor pusztított.*

Nekünk, az utókornak nem kellett volna Pált többnek kezelni, úgy, mintha tanítvány lett volna. **Mert magáról kijelenti, hogy nem kisebb, mint a fő-fő apostolok? De bizony kisebb. Pál egy olyan tanú, aki elbizakodottságában apostolnak kiáltotta ki magát, ezzel nagy galibát okoz az egész világban, és az egész történelemben.**

A második fejezet Pál pogányok közötti fontosságát és Péter támadását bontakoztatja ki. Az első észrevételem, miképpen lehetséges az hogy tizennégy év kelljen Pálnak ahhoz, hogy azt az evangéliumot a Jeruzsálemiekkel egyeztesse, amit ő elkezdett hirdetni?

2,2-3: *Azután tizennégy esztendő múlva ismét fölmentem Jeruzsálembe Barnabással együtt, elvívén Titust is.*

Fölmentem pedig kijelentés következtében és eléjök adtam az evangéliumot, melyet hirdetek a pogányok között, de külön a tekintélyeseknek, hogy valami módon hiába ne fussak, avagy ne futottam légyen.

A legfontosabb gondolat, hogy ő eddig az ideig egyáltalán nem azt az evangéliumot hirdette, amely Jeruzsálemben elhangzott, hiszen ha tőlük vette volna, nem kellett volna egyeztetésre felmennie. Másik gondolat, hogy a csavaros eszű Pál azzal védte ki evangéliumának eltérő voltát, hogy a pogányok evangéliumának nevezte, ezért a Jeruzsálemiek kezét fogták vele. Péterék hirdetik a körülmetélkedés evangéliumát, Pál pedig a körülmetéletlenekét, ezzel sikerrel kivédtek a Jeruzsálemiek, hogy Pállal közösködni kelljen bármiben is.

2,7: Sőt ellenkezőleg, mikor látták, hogy én reám van bízva a körülmetéletlenség evangélioma, mint Péterre a körülmetélésé

Nincs két evangélium. Ennek gondolatát, hogy a levelében megemlíti Pál annak tudható be, hogy volt kettő, mégpedig Pál evangéliuma erősen eltérhetett a Jeruzsálemben elhangzott evangéliumtól. Hogy sikerült elfogadtatnia, az kifejezetten a pogányokra vonatkoztatott cél miatt volt lehetséges, feltehetően nem érdekelték a pogányok a Jeruzsálemben megtért zsidókat. Ez felveti ugyan annak gondolatát, hogy a Jeruzsálemi evangélium is eltért Jézus tanításaitól, hiszen az minden emberhez szóló üzenet volt, származásra való tekintet nélkül. A körülmetélkedés megőrzése Jeruzsálemben azt a lehetőséget veti fel, hogy a megtért írástudók és farizeusok visszafordították az evangélium tanítását a Mózesi hagyományok és törvények tiszteletére, azaz mindazokhoz, amelyek értelmetlenségéért Jézus valójában meghalt. **Az apostolok cselekedetéből nyert információk sem biztatóbbak.** Ha az evangélium tanításait követték volna Jeruzsálemben, akkor nem ilyen értelmetlen tanácsokkal eresztik el Pált a fent említett tanácskozás után:

Apcsel 15,20: tartózkodjanak a bálványok fertelmességeitől, a párásnaságtól, a fülvaholt állattól és a vértől.

Hanem mondjuk olyanokkal, hogy a pogányok szeressék egymást, keressék az igazságot, tartózkodjanak az ítélkezéstől és törekedjenek a békességre. A pogányoknak adott parancsolatok háttérében állhattott az, hogy Páltól meg akarnak szabadulni, vagy már régen Mózes szelleme volt köztük az uralkodó, amely a pogányokat megvetette, vagy egyszerűen viccet csináltak az egészből. Milyen parancsolatot jelent az, hogy ne ugorjon valaki a kútba, ne imádjon lehullott fa-

gallyakat, vagy tartózkodjon az éles kés használatától, vagy ne igyon pocsolóvízből vizet a pogány? Mert a fülvahlott állattól való tartózkodás parancsolatba adása nem értelmesebb ezeknél.

A fejezet világossá tesz egy pár dolgot. A Jeruzsálemiek nincsenek a helyzet magaslatán, Pál pedig saját evangéliummal próbál téríteni, amelyet mintegy ráhagynak a tekintélyesek, hiszen úgymint pogányok között működik. Akiknél talán az is mindegy, ha megesszik a fülvahlott állatot. Nincs hirdelve olyan evangélium, amely valóban Jézus tanításait terjeszteni, vagy pedig minden oldalon erős támadás alatt áll. Jeruzsálemben a megtért írástudók és farizeusok átveszik a szellemi hatalmat, Pál pedig Jeruzsálemben kívül talált elszórt tanítványokat hevesen elátkozza, nehogy kudarcba fulladjon saját pogány missziója.

Pál jelentősége talán egyedül abban rejlik, hogy a kereszténységet megszabadítja a zsidó vallás olyan befolyásától, amely Mózes törvényein keresztül uralmat vesz a Jeruzsálemi keresztények életében is. Látja, hogy a Jeruzsálemiek szellemiségével nem fog érvényesülni a pogányok között, nem elég erős ahhoz, hogy világra szóló uralmat nyerjen segítségével, ezért a Mózesi béklyót teljes mértékben elveti. Ezt az elhatárolást tükrözi a következő mondata:

2,13-14: *És vele képmutatóskodtak a többi zsidók is, úgy hogy Barnabás szintén elcsábítottak az ő tettetésök által.*

De mikor láttam, hogy nem egyenesen járnak az evangélium igazságához képest, mondték Péternek mindnyájuk előtt: Ha te zsidó létedre pogány módra élsz és nem zsidó módra, miként kényszerítetted a pogányokat, hogy zsidó módra éljenek?

Ez elég indok a pogány keresztényeknek, akik Pál leveleit mértékadónak tartják a vallási hiedelmek kialakításában, hogy a zsidó alapokat visszaszorítsák addig a parancsolatig, amelyet Pál Jeruzsálemből eljövot a tekintélyesektől kapott, tehát a bálványok, a paráznaság, a fülvahlott állat és vér tiltásáig. Csakhogy az evangélium attól még nem jelenik meg Pál tanításaiban, hogy a keresztényeket a zsidó törvényektől megszabadítja, ezért válik szükségessé Pál sajátos evangéliumának vizsgálata, amelyet a Mózesi törvényeknek alá való vetés helyett kínál fel.

Erre vonatkozó saját ideológiáját a folytatásban is láthatjuk, a

megigazuláshoz nem kell ugyan a törvény szerint cselekedni, de elég hinni a Krisztus Jézusban a megváltás elvégzettett. Kimarad ugyanis az evangélium, Jézus tanítása szerinti élet, azt Pál nem ismeri. Az evangélium Pálnál annyi, hogy a Jézus Krisztusban való hitet önmagában valóvá teszi:

2,16: *Tudván azt, hogy az ember nem igazul meg a törvény cselekedeteiből, hanem a Jézus Krisztusban való hit által, mi is Krisztus Jézusban hittünk, hogy megigazuljunk a Krisztusban való hitből és nem a törvény cselekedeteiből; Mivel a törvény cselekedeteiből nem igazul meg egy test sem.*

A „Jézus Krisztusban való hit által” más fordításban „Jézus Krisztus hűsége által” értendő, ami gyakorlatilag a bűnös ember hűségét is (a törvény szerinti cselekedetek elvetése mellett) feleslegessé teszi a megigazulás szempontjából, és csak Jézus Krisztus hűségét véve alapul tekinti igaznak Isten a Jézus Krisztus hitéből valót.

Miből igazul meg tehát az ember? Az Isten Fiában - Krisztusban - való hitből igazul meg az ember, az Isten kegyelméből, és nem törvényből. **A levél végig azt próbálja értelmezni, hogy hiábavalóvá tegye a tényleges cselekvést, és feleslegessé az igazság keresést és megértését, hogy az ember azonnal igazzá válik, igazság tulajdoníttatik neki, ha hiszi, hogy Krisztusban él. Krisztusban élni pedig azt jelenti, hogy hisz az Isten Fiában.**

2,20: *...Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus; a mely életet pedig most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem...*

Két dolgot állít szembe, a törvényt és a hitet. **Az evangéliumi szeretet, boldogság, tolerancia, megértés és igazság tanításairól nála vagy soha, vagy alig esik szó. Pálnál a szeretet soha nem volt döntő, még ha magasztatja is, a döntő a bűntől való megváltás hit által, és ez kifejezetten az ő találmánya, Jézus nem tanította.** A hitből való megigazulás Pálnál sokkal fontosabb, mint a szeretetről, boldogságról vagy a mennyek országáról való prédikáció. A hitből való megigazulás fogja Pálnak nyújtani azt a lehetőséget, amely a saját hitvallása szerinti engedelmeskedést a keresztények számára biztosítani tudja, és amelyet éppen ezért szükségszerűen Isten szerinti életnek nevez:

2,19: *Mert én a törvény által meghaltam a törvénynek, hogy Istennek éljek*

A törvények feleslegessé tételével nem Jeruzsálemből fogják irányítani a pogányait, hanem Pál fogja majd meghatározni számukra, mit jelent Isten szerinti életet élni, minek kell engedelmessé válni, és milyen rendelkezéseket kell betartaniuk.

Pál ezekben a leveleiben a törvény megcselekvése ellen szól, a zsidó hagyomány béklyóinak lerázásáról. Arról van szó, hogy igaznak magát hit által tekintheti az ember, tehát nem attól igaz valaki, hogy az igazságot megismerve igazságot cselekszik, de attól sem, ha a zsidó törvények szerint cselekszik.

2,21: *Nem törölöm el az Isten kegyelmét; mert ha a törvény által van az igazság, tehát Krisztus ok nélkül halt meg*

A harmadik fejezet erősíti a törvény cselekedetei szerinti cselekvés és a hitből való cselekvés közötti ellentmondást. Balgatagnak, esztelennek minősíti azokat, akik törvény szerinti élettel akarnak megigazulni, mivel a Léket nem lehet az által megnyerni.

3,3: *Ennyire esztelenek vagytok? A mit Lélekben kezdtetek el, most testben fejeznétek be?*

A valódi ellentétet Pál nem annyira a törvény és a hit között látja, hanem a test és a lélek között, ezért a hit eredményét a lélek szerinti élettel próbálja meghatározni. A test és lélek ellenségeskedésének hibás szemléletével a római levél vizsgálatánál részletesen foglalkozok.

A törvény elutasításának indokát teljesen hamisan alapozza meg. Kifejti, hogy ha valaki törvény szerint akar cselekedni, átok alatt van:

3,10: *Mert a kik törvény cselekedeteiből vannak, átok alatt vannak; minthogy meg van írva:*

Átkozott minden, a ki meg nem marad mindazokban, a mik megíratnak a törvény könyvében, hogy azokat cselekedje.

Csakhogy az is meg van írva, hogy áldott mindaz, aki megmarad a törvény ígéreinél

5 Mózes 28,1-2: *Ha pedig szorgalmasan hallgatsz az Úrnak, a te Istenednek szavára, és megtartod és teljesíted minden ő parancsolatát, a melyeket én parancsolok ma néked: akkor e földnek minden népénél feljebbvalóvá tesz téged az Úr, a te Istened;*

És reád szállanak mind ez áldások, és megteljesednek rajtad, ha hallgatsz az Úrnak, a te Istenednek szavára.

Ezért a kiragadott átok részletért Pál súlyos tévedéssel fizet, mert ezáltal veti el azt a gondolatot, hogy a törvény által senki nem igazul meg az Isten előtt.

3,11: *Hogy pedig a törvény által senki sem igazul meg Isten előtt, nyilvánvaló, mert az igaz ember hitből él.*

Nem nyilvánvaló. Az írásra való hivatkozás Habakuk prófétára utal, aki ennek pontosan az ellenkezőjét tartja az igaz ember hitének, vagyis a Mózes törvényeiben elrendelt törvények szerinti életet:

Habakuk 1,4: *Azért inog a törvény, és nem érvényesül az igaz ítélet; mert gonosz hálózza be az igazat, azért származik hamis ítélet!*

2,4: *Ímé, felfuvalkodott, nem igaz ő benne az ő lelke; az igaz pedig az ő hite által él.*

Habakuk, de a többi próféta is igaz embernek a törvény szerint cselekvő embert tartja, aki hiszi, hogy a törvény szerint cselekedve tetszik magatartása az Istennek. **Pál ezzel szögesen ellenkezőleg, a próféta szavait annak ellenkezőjére fordítva jelenti ki, hogy az Isten nem a törvény szerinti magatartás alapján fogadja el az embert igaznak,** hanem kizárólag a Krisztus Jézusba vetett hit miatt, tehát Krisztus haláláig tartó engedelmissége vívta ki azt a lehetőséget Istennél, hogy aki Krisztusban hisz azt igaz embernek tekintse, magatartásának elfogadásától függetlenül. Habakuk nézetét az igaz emberről Ezékiel még egyértelműbben rajzolja meg:

Ezékiel 18,9: *Az én parancsolatimba jár és törvényeimet megőrzi, hogy igazságot cselekedjék; ez az igaz, ő élvén él, ezt mondja az Úr Isten*

Nos ennek fényében rendkívüli problémát látunk. **Vagy Isten hazudik - mivel azt állítja, hogy törvényből van az igazság, vagy nem létezik a zsidók Istene - és akkor mindegy mit állít, vagy Pál hazudik - mivel azt állítja, hogy nem törvényből van az igazság.** A hiba az, hogy nem a törvény szolgátságát, hanem a törvény igazságát támadta meg Pál, azért, hogy a tévesztés miatt valamilyen alapot találjon a megváltás elméletének. **Ehhez először egyoldalúsítania kellett a törvényt, mintha attól csak az átok függött volna és az áldások nem, aztán a betartásából eredő igazságot kellett kétség-**

be vonnia, mintha a törvény csak átokhoz vezetne, amelytől való szabadulás így kényszerítő igénnyel jelentkezik. Ki ne akarna megszabadulni a törvénytől, ha az pusztán átkot jelent?

3,13: *Krisztus váltott meg minket a törvény átkától, átokká levén érettünk; mert meg van írva: Átkozott minden, a ki fán függ*

Fontos észrevennünk, hogy itt Jézus Pálnak átokká lesz, ahelyett, hogy rendkívüli áldásnak tekintené, merthogy az Atya küldte hozzánk az Isten országának örömteli üzenetével. Pál szigorúan foglya még a Mózesi törvényektől áthatott vallásosságnak, képtelen a törvény vádjától mentesíteni saját korábbi tetteit, képtelen a tetteinek megbocsátásában bízni, **ezért próbálja mentesíteni azokat az átok alól, hogy Jézust változtatja cserébe átokká.** A módszer adott, hiszen a Mózesi rendelkezésekben folyamatosan szerepelnek a bűnökért való áldozatok, így a bálványáldozat elméletével akkor is mentesíteni tudja a tetteiktől a bűnösöket, ha azok a megbocsátás erejében saját irgalmatlanságuk következtében már bízni nem tudnak. **Pál megváltás elmélete nem kisebb dolgot töröl el, mint az Isten valóban ingyen adott megbocsátó hatalmát, amelynek helyébe az a visszasan felfogott kegyelem lép, amely bizony könyörtelenül megfizet minden bűnért, csakhogy a fizetséget ártatlanon veri el, nem magán a tettesen.** Ez immár csak hit által fogadható el, mert Istentől ehhez nem kaphat senki bizonyosságot, nem is kell ezért hozzá Istentől közvetlen kapcsolat, elegendő az elvet hit által elfogadni, és saját tetteink minden átkát Jézusra próbálja meg átruházni, azzal, hogy átokká teszi Őt az áldás helyett.

Jézus evangéliuma - nem a halála - ugyanis nem csak a törvény átkától szabadít meg, hanem a teljes törvénytől - ezért is tanított Jézus egészen mást, ez az, amit kellett volna Pálnak felfognia. Az átoktól való szabadítás ugyanis nem teszi egyértelműen feleslegessé a törvényt, a törvényt úgy is lehet ezek után megkövetelni, hogy csupán az átok részét hagyjuk el belőle. Több keresztyén gyülekezet alkalmazza ezt a hibás következtetést és tér vissza Mózes törvényeihez, ahelyett, hogy Jézus tanításainak megértésével foglalkozna, ami arról szól, hogy az életet hogyan lehet másképp helyesen élni, mint Mózes rendelkezéseinek tudomásul vételével. Az Isten gyermekségének azt tartja Jézus, aki teljesíti a mennyei Atya akara-

tát, ami való igaz nem Mózes törvényei, azonban nem is Pálnak a kereszttel együttthalás hitében való járásból fakadó ismérvei, hanem a szeretet szerinti cselekvés.

Pál tehát meghagyja a törvényt - csak nem ad neki igazat -, hogy az átok még érvényes legyen mindazokon, akik nem fogadják el az általa Krisztusban felkínált megváltást. Hogy végig-gondolatlan az elve abból is látszik, hogy a pogányok nem voltak törvény alá vetve, tehát nekik nincs szükségük semmilyen törvény átkától való megváltásra, és még törvényszegéssel sem vádolhatóak. Vélhetően ennek az igénytelenségnek elhárítására terjeszti ki a törvény cselekedeteivel való szembeállítását a test cselekedeteinek a szembeállítására, hiszen a test meghal, ami szerinte csak a bűn zsoldjaként lehetséges. Fel nem merül annak az apró gondolatnak a való-sága nála, hogy ártatlanok is hálnak meg, akik nem bűnük fizetségeképp kapnak halálos ítéletet. Mint Ábel, aki nem vétkezett, mégis megölte igazságtalanul Káin.

A törvény érvényessége további kérdés Pál elméletében, úgy kezeli, mint ha még hatna a törvény, és ha valaki valóban a törvény betartása vagy be nem tartása szerint akarna élni, akkor valóban érnék az áldások vagy átkok. Csakhogy Mózes szövetségének törvénye megszűnt az Isten országának meghirdetésével, és valaki akár cselekszik a Mózes törvényei szerint, akár nem cselekszik, a Mózes által meghatározott áldások vagy átkok nem fognak érvényesülni. **Hogy a törvény megszűnt, ezt Pál soha nem értette meg.** Nem szünteti meg a törvényt, hogy a törvény átkától meg lehessen váltani zsidót és pogányt, szolgát és szabadot, mindenkit, akit el tud hitetni a törvény uralmának átkos hatásáról.

Felhozza Ábrahámot, mint akinek a hite követendő példa, **felhozza a törvény holtságát, ami nem képes megeleveníteni, holott ez sem igaz, hiszen amíg érvényes volt a törvény, addig Izrael megelevenítésére adatott, hogy aki betartotta a törvényt, azt megáldotta az Úr és az élt általa.** Általánosít Pál, mindent bűn alá rekeszt, holott nem minden volt bűn, csak az, ami a törvénynek való engedetlenség-ből származott. Isten nem rekesztett mindent bűn alá, hiszen minden, amit teremtett jónak talált, legalábbis a Teremtés könyve szerint. Sőt amikor találta, hogy az ember szívének gondolata, szüntelenül go-

nosz, még ez sem tekinthető bűnnek. Bűnné akkor változott, amikor Isten megadta ellene a törvényt, amely viszont egyértelműen meghatározta mi a bűn. **De a törvénynek való engedelmesség nem bűn! Sőt a törvény betartása nem is lehetetlen, mint Pál sok helyen feltételezi.** Hiszen Izrael nagyon sokszor engedelmeskedett a törvénynek, amely esetekben Isten mindig megáldotta, ha fogságban volt megszabadította, ha beteg volt meggyógyította. Nem volt minden bűn, nem volt minden bűn alá rekesztve, és Izrael sokszor bizonyult engedelmes, törvénytisztelő népnek. **Ám Pál mást talált ki, ráfogja az Írásra, hogy minden, akár törvénytisztelő, akár törvényellenes, akár törvényen kívüli, minden bűnös, és bűn alatt van:**

3,22: *De az Írás mindent bűn alá rekesztett, hogy az ígélet Jézus Krisztusban való hitből adassék a hívőknek*

Az Írás ezzel szemben sehol nem rekesztett mindent bűn alá. Szigorúan a mások élete és vagyona ellen elkövetett cselekedeteket nevezte az Isten mindig bűnnek, ezt Pál soha nem értette meg. **Az igaz dolgokat például Isten mindig megáldotta, megvédte, és felszabadította, az ószövetség végig arra példa, hogy Isten a hazug és gonosz dolgokat ítélte meg.** Ha Pál ezzel szemben nem tudná az egész világot bűnősként beállítani, akkor a megváltás elméletét nem tudná az egész világra kiszélesíteni.

3,23: *Minekelőtte pedig eljött a hit, törvény alatt őriztettünk, egybezárván az eljövendő hit kinyilatkoztatásáig.*

Senki, Izraelen kívül nem őriztetett a törvény alatt. Mégis Pál olyan hangnemet üt meg, mintha az egész világ törvény alatt őriztetett volna, ez jellemzően meghamisítja a gondolatát abba az irányba, hogy az egész világot be tudja vonni téves megváltás elméletébe. Előbújt zsidó felfogása, farizeus tudománya és máris úgy beszél a pogányokhoz, mintha született zsidók lettek volna és velük is szövetség kötött volna, mint ahogy Mózes kötött Izraellel. És levonja a téves következtetést:

3,24: *Ekként a törvény Krisztusra vezérlő mesterünnké lett, hogy hitből igazuljunk meg*

Senkit nem vezérelt Mózes törvénye a pogányok közül sehova, egyáltalán miről beszél Pál? Zsidóknak ugyan mondhatta volna ezt,

de a Krisztusra vezérlő Mester gondolatával egyébként is probléma van. **A törvény nem Krisztusra vezérelte Izraelt, hanem ítéletre, bosszúra és szolgaságra, amelyek közül mindegyiket Jézus megtagadta. „Ne ítélj”, „bocsáss meg”, és „valósággal szabadok lesztek”, mondta Jézus, és ezekhez a gondolatokhoz a törvény nem odavezette, hanem éppen eltávolította Izraelt.**

A fejezet végén jutalommal kecsegtet, örökséget kapnak azok, akik Krisztuséi. Ezzel azt a látszatot akarja kelteni, mint ha nem e világon kapnának valamit a hívők, hanem ezen a világon a hitből valók nyerhetik el jutalmukat. Megint csak szemben áll Jézus evangéliumával, ahol kifejezetten azzal vannak elküldve a tanítványok, hogy azt hirdessék, az Isten országa elközelített, ami a tanításának értelmét nem a túlvilágba helyezi, hanem ebben az életben való megvalósulásába.

Pál negyedik fejezete a Galátziabeliekhez teljes tévedéssel szolgaságot hirdet a pogányok között. **Kijelenti, hogy mindenki szolgaságban születik, törvény alatt lett, hogy mindenkire ki tudja terjeszteni a megváltás tanítását.** Pedig a Mózes törvényei, a szolgálat kötöttsége nem mindenkire vonatkozott, hanem CSAK Izraelre és CSAK addig, amíg Krisztus el nem jött:

Lukács 16,16: *A törvény és a próféták Keresztelő Jánosig valának: az időtől fogva az Istennek országa hirdettetik, és mindenki erőszakal tör abba*

A mondat értelme, hogy Krisztus eljövetele előtt és után a pogányok egyáltalán nem voltak a törvény alá vetve, de Krisztus eljövetele után már Izrael sincs a törvény alá vetve, akik viszont Jézusig kötelesek voltak a törvényt betű szerint betartani. Pál hibás elméletével tehát nem tudná senkivel elfogadtatni a Fiúságot, csak akkor, ha a törvény érvényességét meghosszabbítja jelen pillanatig, és a törvény hatókörét kiterjeszti a pogányokra is. Így tudja csak azt meghirdetni:

4,4-5: *Mikor pedig eljött az időnek teljessége, kibocsátotta Isten az ő Fiát, a ki asszonytól lett, a ki törvény alatt lett,*

Hogy a törvény alatt levőket megváltsa, hogy elnyerjük a fiúságot.

Pál ezzel a kijelentésével megtagadta a megváltást a pogányok felé, mivel ők nem voltak Mózes törvényei alá vetve. **De hol lenne a**

megváltás, ha nem lenne érvényesített törvény a pogányok felé is? Ha nincs mitől megváltani? Ha megszűnt volna Keresztelő János eljövételével, akkor a zsidókat sem lehet semmitől megváltani? Ebből látszik, hogy sem Jézus jelentőségét nem ismerte meg Pál, sem Jézus tanításait nem ismerte, hanem a sajátját alkotta meg és hirdette az összes gyülekezeten keresztül szerte a világban, ami ráadásul nem igaz. Krisztus nélkül szolgák vagyunk. Minek? A törvénynek. Krisztus által pedig fiak és örökösök vagyunk. Ezek Pál áldásai és átkai, nem Jézusé. Hiszen Jézus azért jött, hogy újra kösse a szövetséget mind azokkal, akik keresik az Istent és az ő igazságait. Mózes törvényei pedig megszűntek isteni érvényesítésüktől, most már ugyanolyan emberi hatókörre változott, mint bármilyen ország emberi törvényei, és ugyanolyan emberi jogkörökkel. Pontosan fogalmazva a törvény betartása nem jár Isten áldásával, be nem tartása pedig nem jár Isten átkával. Az Istennel kötött ószövetség megszűntével, ha nem tartják be a törvényt, csak emberi eljárással lehet megbüntetni a bűn elkövetőjét.

Látni kell, hogy a törvény kiterjesztését mindig a test általános alkalmazott, törvényt helyettesítő használatával végzi Pál. Aki testben van, szerinte törvény alatt van, aki pedig megfeszíti a testét, és meghal Krisztussal együtt a halálban, felszabadul a törvény alól. Nem csak az alapgondolat téves, hiszen attól, hogy valaki testben van még nincs Mózes törvénye alá vetve csak akkor ha zsidó, hanem a következtetés is hibás, mert a törvénytől a zsidó sem szabadul meg, ha alá van vetve, akkor sem ha lélek szerint él. A fontos azonban, hogy a pogányokat Pál mindig a testükön keresztül fogja meg, és az összes tévedését azon keresztül próbálja meg velük is elhíttetni, mert ha a törvényt nem érzik magukra nézve érvényesnek, azt a gondolatot azonban hogy van testük, azt igen. **A zsidókra lehet igaz a törvény alá vetés vagy nem vetés, a pogányokra pedig test szerinti élet vagy a lélek szerinti élet közötti különbség.**

A fejezetben megítélt testiségek, amelyeket valójában a zsidó hagyományok, ünnepek és esztendők megítélésében látja Pál, önkényes támadások a részéről, amely a szolga és szabad közötti abszolút zsidó felfogásról árulkodik, a törvény alatt való Hágárt testinek, Sárát pedig az ígéret letéteményesének beállítva a törvény elleni támadást

rendkívül súlyos hibával a test elleni támadásnak használja fel.

4,29-30: *De valamint akkor a test szerint született üldözte a Lélek szerint valót, úgy most is.*

De mit mond az Írás? Űzd ki a szolgálót és az ő fiát; mert a szolgáló fia nem örököl a szabad nő fiával

A törvény alá vetettség és a testiség közötti különbség rendkívül összemossott kezelésével tudja egyedül megzavarni Pál a pogányt, aki ha nem veszi észre a különbséget testének megkötözése miatt Pál hit általi csapdájába esik.

Az ötödik fejezetben továbbra is erősíti a megszűnt törvény érvényességét, mint ha meg sem szűnt volna, és mintha a pogányokra is érvényes kellene hogy legyen, mintha bármilyen kötelezést lehetne rá tenni:

5,3: *Bizonyságot tesztek pedig ismét minden embernek, a ki körümetélkedik, hogy köteles az egész törvényt megtartani.*

Senki nem köteles Mózes törvényeit megtartani. Pál téved, a törvény megtartását már csak ember kényszerítheti másokra, és csak emberi megítélés eshet általa. Inkább az a célja, hogy elültesse azt a hiedelmet, hogy a törvény még érvényben van. Tehát mindenki szolgál a törvénynek, a megváltás tanítását pedig be lehet adni ezeknek az érvénytelen törvény szolgálatába hitetés által állított embereknek.

Pál újból megfenyegeti azokat, akik tanításai ellen próbál hitetni:

5,10: *Bizodalmam van az Úrban ti hozzátok, hogy más értelemben nem lesztek; de a ki titeket megzavar, elveszi az ítéletet, bárki legyen.*

Pál a törvény szerint cselekvéssel párhuzamosan másik ellenféllel is harcol, ez pedig a test kívánságainak a véghezvitele.

5,16: Mondom pedig, Lélek szerint járjatok, és a testnek kívánságát véghez ne vigyétek

Mivel nem értette meg azt a tanítását Jézusnak, hogy a gonosz gondolatok a szívből származnak (és nem a testből, nem a kívánságokból) ezért - talán keleti filozófiák hatására - a testet, vagy inkább a kívánságokat teszi felelőssé a bűnök elkövetésében. **Nem értette meg azt, hogy a test kívánságait lehet teljesíteni törvényszegés nélkül is, és olyankor nem követ el bűnt az ember,** ezért a felelőséget az ember sötétsége, érzéketlensége, értetlensége helyett a test kívánságaira helyezi, amelyek semmilyen bűnről vagy gonoszságról

egyáltalán nem tehetnek. A teljesítésükkel van a gond mindig, azaz az ember ostoba felfogása vagy kemény szíve erre vonatkozóan hamis tanácsokat ad, vagy hallgatva a szeretetre mások sérelmei és bánat okozása nélkül képes értelmes megoldásokat megvalósítani.

5,17: *Mert a test a lélek ellen törekszik, a lélek pedig a test ellen; ezek pedig egymással ellenkeznek, hogy ne azokat cselekedjétek, a miket akartok.*

Pál meghasonlást támaszt a testtel és lélekkel teremtett emberben, ellenségeskedést támaszt a test és lélek között, elvonja a figyelmet a valódi okok megfigyelésétől, az ember felfogásáról, a szív félelmeiről, ezzel lehetetlenné teszi az igazság felismerését és megértését, nem a tudatlanságot és a szellemi sötétséget okolja a bűnökért, és hogy meghagyja a híveit a tudatlanságban. Helyette egy ártatlan foglalatosságot kínál, a saját testének a kívánságaival harcoljon mindenki. Amely kívánságokat pedig az Isten adott minden testbe. **Mivel ez a természetellenes harc nem járhat sikerrel, ezért a test elleni küzdelem temérdek idejét elfoglalja a híveinek, nem marad idejük szellemüknek felfrissítésére, értelem és bölcsesség szerzésére.** El sem tudja képzelni Pál, hogy az egészséges test harmóniában lehet a lélekkel is és a szellemmel is. A fejezet végére Pál felsorolja az összes törvényszegést, amelyekért mindért a test lesz a felelős és felsorolja a szeretet gyümölcseit, amelyek nála a lélek szerinti élet eredményei. Mi a teendő Pál szerint? Mi következik abból, hogy a test a felelős az összes törvényszegésért?

5,24: *A kik pedig Krisztuséi, a testet megfeszítették indulataival és kívánságaival együtt.*

Marad tehát a test megvetése, sanyargatása, önmagunk önkéntes kínzása.

Vegyük át még egyszer miben áll Pál tévedése. Mózes kijelenti egyik parancsolatában:

2 Mózes 20,17: *Ne kívánd a te felebarátodnak házát. Ne kívánd a te felebarátodnak feleségét, se szolgáját, se szolgálóleányát, se ökrét, se szamarát, és semmit, a mi a te felebarátodé.*

Pál fel sem fogta a parancsolat értelmét, amelyben nem a kívánságot ítéli meg Mózes, hanem a felebarátunk birtokának a megsértését. Bármit lehet tehát kívánni, ami NEM a felebarátunk tulajdona. **Mó-**

zes ezzel a parancsával nem a saját testünk ellen kívánt fellépni, hanem az ellen, hogy **NE OKOZZUNK KÁRT MÁSOKNAK**. Pál tehát farizeus létére is rosszul fogta fel a törvény értelmét. Mózes törvényeiben egyetlen parancsot sem találni, amely a test kívánságainak a megvetését fejezné ki, vagy azt tenné felelőssé a bűnök elkövetésében. **Az egész ószövetség harsog attól, hogy az emberek hamissága és szívének gonoszsága teszi őt bűnössé, nem a testének kívánságai, de ezt Pál nem értette meg.** Pedig Jézus is számtalan példabeszédet mondott erre vonatkozóan, ami azt is feltételezi, hogy Pál ezeket nem ismerte. Miért nincs egyetlen hivatkozás sem Jézus példázataira a leveleiben?

A hatodik fejezetben levonja a következtetéseket:

6,8: *Mert a ki vet az ő testének, a testből arat veszedelmet; aki pedig vet a léleknek, a lélekből arat örök életet.*

Itt már nem indokol, egyszerűen használja a jutalmazás és büntetés sajátosságosan nála kialakított elvét, hitet és megfélemlít. **Ez az eszköz egyébként végigvonul a későbbi egyházpolitikán is, minden egyházi tanítás alapmódszere a hitetés és a megfélemlítés.**

Röviden említést tesz a körülmetélkedés feleslegességéről, ami egyébként akadályozza őt abban, hogy a pogányokat megnyerje a tanításának, ezért gyorsan elveti. **Úgyis állandó képmutatással beszél a törvény betartásáról, egyszer mellette van, másszor meg ellene,** attól függően érdekei hogyan kívánják meg, tanításával éppen akkor mivel győzheti meg hittételeinek a hallgatókat. Böven befér egy aprócska törvény elengedése.

Pál levele az Efézusbeliekhez (**)

1 2 3 4 5 6

Ebben a levélben megkezdzi Pál az egyház hatalmának elméleti, misztériumteljes megalapítását.

Az első fejezet elején megint és azonnal saját magát helyezi a fő helyre, kijelenti saját magáról, hogy ő Krisztus apostola, bebiztosítja magát egy később megnevezett hatalmi és hierarchiai felépítés legizletesebb helyére, és egy óriási magasztalási rohammal felállít egy hierarchiát, amely a szentektől az apostolokon át a mennyekben lévő Krisztusig terjed. Melyben megszünteti minden ember közvetlen kapcsolatát az Istennel, és részévé teszi egy új építménynek, ami a fejezet végére kiderül, hogy nem más, mint az anyaszentegyház.

1,10: *Az idők teljességének rendjére nézve, hogy ismét egybeszerkeszt magának mindeneket a Krisztusban, mind a melyek a mennyekben vannak, mind a melyek e földön vannak*

A Krisztus testére való hivatkozás az egybeszerkesztés mintájául lett kitalálva, nem azért, mert a mennyen és földön minden szét volna esve. **Nincs szétesve, ennek gondolata csak Pál apostol tervezetének megfogalmazásáért született**, mivel az emberi gondolkodás értetlensége és a cselekvés szétesettsége az egész életet kaotikusnak bírja feltüntetni, kiváló hivatkozási alapul szolgál az egybeszerkesztés elfogadtatására. A testre való hivatkozás azért tűnik Pál előtt kézenfekvőnek, mivel akkor nem voltak még ipari gépek, amelyek szerkezetére, és a szerkezetet szolgáló alkatrészekre hivatkozni tudott volna. **De amiképpen a test tagjai, a kéz és a láb nem a fejből nőnek ki, a példa lehetővé teszi annak a hierarchiai elképzelésnek a bevezetését, amelyet Pál érvényesíteni szeretne.** Minden tagnak ugyanis a megfelelő helyre kell kapcsolódnia a testben, nem pedig közvetlenül a főhöz. A test példa tehát azért elengedhetetlenül fontos, mivel ezen keresztül tudja az elképzelt hierarchia szerkezetét a tagok előtt elfogadtatni.

Nagyon fontos, hogy ennek a Krisztus testét építő elképzelésnek semmilyen evangéliumi alapja nincsen. Jézus a mennyek országát hirdette meg, amely nem valahol a misztériumban, majd az örök életben létezik, hanem azok között valósul meg ebben az életben,

akik a kapcsolataikat testvériségben és szeretetben építik fel. **Jézus beszél egységről, de az az Atyával és egymással való egység, amely nem igényel köztes (irányító, vezető, szolgáló) testet vagy tagot a kapcsolataik kialakításához.** Ebben az egységben nem úgy működnek a dolgok, mint a testben, amelyben a tagok csak különféle közvetítő egyéb tagokon keresztül (láncszerűen) tudnak kapcsolatba kerülni egymással, hanem a **kapcsolat az Atyával és egymással is közvetlen. Jézus példázata ezért nem a testre, hanem a szőlőtőkére utal**, mivel az legalább úgy tünteti fel, hogy minden szőlővessző a tőkén nyugszik, és nem pedig különféle csatornákon keresztül kapcsolódik a tőkéhez, mint ahogy a kar a törzsön, majd nyakon keresztül kapcsolódik a főhöz. Pál hatalomvágyáról már az is árulkodik, hogy Krisztust főnek tünteti fel, nyilván aki közvetlen hozzá kapcsolódik az csak alatta lehet, a többiek meg azok alatt, mivelhogy a test hordozza a főt és nem a fő a testet. **Jézus példázata azonban a szőlőtőkével alulra helyezi magát, nem pedig felülre, mint Pálnál a fő esetében, ezért a szőlővesszők rajta fognak nyugodni, és nem a szőlővesszők fogják hordozni a tőkét.** Pál a talpáról a feje tetejére állította a viszonyt, hogy az irányítási szerkezet az általa kijelentett formában indokoltnak tűnhessen.

Sokakat megtéveszt az állandó hivatkozás Istenre, annak rejtett örökségére, a dicsőség reménységére, a gazdag lelki áldásra, amelyek már a világ megteremtése előtt el lettek helyezve Isten fiainak a mennyekben való örökségéül.

1,11: Ő benne, a kiben vettük is az örökséget, eleve elrendeltetvén annak eleve elvégzése szerint, a ki mindent az ő akaratjának tanácsából cselekszik

Először is tudvalevő hogy Pál semmi egyebet nem tud ígérni, mivel nem evilágon képzei el a megtérést és gyümölcseit, hanem a megváltáson keresztül az eljövendőben, mint a halál után megnyerhető dicsőségeket. **Ha Jézus evangéliumát ismerte volna, akkor a megtérés gyümölcsei még a halál előtti jutalmazásban jelentkezhetett volna, mégpedig a betegségek és erőtlenségek megszűnésében, az igazságtalanságok és szenvedések elhárításában, a boldog és békés életben.** Ám Pálnak nem az volt a célja, amit az evangélium hirdetett, hanem a hatalom. Ezért ezeket az ígért örökségeket és

dicsőségeket a Krisztus testében nem a megtéréshez, hanem a megváltáshoz kapcsolja, óriási hitetessel:

1,14: *A ki záloga a mi örökségünknek Isten tulajdon népének megváltására, az Ő dicsőségének magasztalására*

Amely örökség ugyebár a mennyekben van eltéve.

Tudnunk kell tehát, hogy **a megváltás elmélete azért fontos, hogy ne közvetlen Istentől nyerjen a pogány bocsánatot, hanem hit által egy engesztelő áldozat elfogadtatásával, mivel így távol lehet tartani a pogányt az Istennel való közvetlen kapcsolat keresésétől.** Ezért ígéreti oly nagy bölcsességnek a látszatával már a levél elején Isten kegyelmét, amely egyszer Jézus vérében tűnik fel (1,7: „*a mi váltságunk az Ő vére által*”), másszor pedig a halál utáni dicsőségek és áldások nagyon gazdag ígéretésében, mivel **egyik sem igényel közvetlen kapcsolatot vagy tapasztalatot Istennel.** Jézus kereszthalálát, az engesztelő áldozatot nem kell megtapasztalni, nem kell visszamenni időben a Golgotára, hanem pusztán hit által el kell fogadni, az örökségről pedig amúgy sem ebben az életben kell meggyőződni. **Jézus azonban Isten bocsánatát hirdeti, (tehát nem megváltást) amely bocsánatot az ember személyesen és közvetlenül Istentől kaphat meg, tehát a belső szobában elé kell állni. Feltétele is van,** mégpedig azon vétkek rendezése, amelyet korábban mások sérelmére megtettünk („*teremjetelek előbb megtéréshez illő gyümölcsöket*”), valamint a minket megsértők elleni bosszúnk elengedése („*bocsáss meg, ahogy mi is megbocsátottunk az ellenünk vétkezőknek*”)

Pál a fejezet vége felé meghatározza azt a jogosultságot, hogy ez az anyaszentegyház felül legyen minden földi királyon, uralkodón és kijelenti ebben Isten hatalmának a megtesztetését:

1,21-22: *Felül minden fejedelemségen és hatalmasságon és erőn és uraságon és minden néven, mely nevezetik nemcsak e világon, hanem a következőkben is:*

És mindeneket vetett az Ő lábai alá, és Őt tette mindeneknek fölötté az anyaszentegyháznak fejévé.

A második fejezetet sűrítetten lényegre törően támadást indít a vétkek és bűnök általa rosszul megítélt felelősei, tehát a test és gondolatok ellen:

2,1-3:*Titeket is megelevenített, a kik holtak valátok a ti vétkeitek és bűneitek miatt,*

Melyekben jártatok egykor e világ folyása szerint, a levegőbeli hatalmasság fejedelme szerint, ama lélek szerint, mely most az engedetlenség fiaiban munkálkodik;

A kik között forgolódtunk egykor mi is mindnyájan a mi testünk kívánságaiban, cselekedvén a testnek és a gondolatoknak akarátját, és természet szerint haragnak fiai valánk, mint egyebek is

Pál az eredendő bűn téves elképzelése miatt, az embert eleve holtak tekinti. Holott az ember eleve nem lehet halott, hiszen az Isten minden embert élőnek teremtett, és mindenki él, akiben élő lélek van, a halál csak egyetlen módon létezik, amikor valóban a sírba kerül az ember. **Módszere, hogy az ártatlant is csak azért bűnösnek tudja nevezni, mert van teste, kívánságai és gondolatai,** arról tanúskodik, hogy az igazságtalanságok és gonoszságok természetét és eredetét illetően Pál elképzelései meglehetősen zavarosak. **Isten senkit nem vádol azért mert van teste, hiszen azt ő teremtette,** természetesen kívánságokkal és szükségletekkel együtt. Nem vádolja az embert azért, amit ő adott neki. Pál azonban kénytelen a testet felelőssé tenni, mivel a törvény szerinti engedelmségnek más akadályát nem talált, mint a testet az ő kívánságaival együtt.

A test kárhoztatása Pál további levezetése alapján egyébként is indokolatlan, hiszen ha a levegőbeli hatalmasság tehet arról, hogy az ember a harag cselekedeteivel vétkeket és bűnöket követ el, akkor mi módon ítéli felelősnek a testet? Ugyanis az okfejtése alapján már nem a kívánságok, hanem a levegőbeli hatalmasság lelke munkálkodik az emberben, tehát a felelősség csakis őt terhelheti. A kérdés úgy merül fel, hogy miért van szüksége Pálnak két hamis ellenségre, a testre, meg a levegőbeli hatalmasságra? Mi szüksége arra, hogy minden pogányt testinek valamint egyben az ördög fiának is tekintse? Rendkívül fontos szempont volt Pál számára, hogy a megváltás elméletét minden körülmények között győzelemre tudja vezetni. Ugyanis a test kívánságait még legyőzheti az ember, ilyenkor miért lenne szüksége megváltásra, de a levegőbeli hatalmasság karmaiból már csak a kereszt vére lenne képes megszabadítani, tehát akár érzi az ember, akár aszkétikus fegyelemmel bír, mindenképp szüksége

van a megváltásra, hogy elnyerje azokat a mennyei ígéreteket, amikről a fejezet többi része beszél.

Emlékeztetőül, hogy az evangélium valójában miről beszél. **Jézus sohasem kárhoztatta a testet**, a gondolkodás és a szív megítélésében is csak azokat vette szigorúan szemügyre, amelyek igazságtalan s gonosz **cselekedetre** vezetik az embert. **Az engedetlenséget soha nem a pogányoknak vagy a hitetleneknek róttá fel, hanem azoknak, akik ismervén az Isten akaratát még sem cselekszik meg azokat, Ilyen módon nevezete az ördög fiainak az írástudókat, akik tisztában vannak az Isten akaratával az írásokból, mégis ellene vetik magukat az igazságnak és a békességnek.** További hiányosságot jelent az a félreértés Páltól, hogy a harag nem kizárólagos eredete a gonosz cselekedeteknek, hiszen akkor magát az Istent is vádolnia kellene az ószövetség megnyilatkozásai alapján. A harag nem természetes velejárója a pogánynak sem, mivel a harag egy konfliktus kezelésének terméke, nem pedig oka. Hogy pedig a konfliktust milyen módon kezeli valaki, abban nem csak a megszületett harag, de a sok félreértés, az egyéni érdekek, a képviselt érdekek, a gyűlölet, a félelem, az agresszió, a békesség iránti vágy, és még sok más hasonlóképpen fontos szerepet játszanak, ezért kizárólagos negatívumként a haragot kiemelni igen eltorzult előítéletet jelent.

Pál tehát ebben a fejezetben levezeti az utat a testi, számára holt élettől, a mennyekben való székfoglalásig, amelybe mindenki érdemtelenül kerül, nem cselekedetekből, hanem kegyelemből. **Többszörösen ellentmondó út Jézus tanításaival, egyik a test hibás felelőssé tétele, másik a hamis feltámadás hirdetése, ami a hit által történik meg lélekben - nem valóságban -, vele együtt a helyfoglalás a mennyekben, harmadik pedig a kegyelemből való érdemszerzés, amelyről pedig tudjuk Jézus tanítása alapján, hogy a mennyek országába csak azok kerülnek be, akik cselekszik a mennyei Atyának akaratát.** Azt mondja Pál:

2,7-9: Hogy megmutassa a következő időkben az Ő kegyelmének felséges gazdagságát hozzánk való jóságából a Krisztus Jézusban Mert kegyelemből tartattatok meg, hit által; és ez nem tőletek van: Isten ajándéka ez;

Nem cselekedetekből, hogy senki ne kérkedjék.

A megtartás is, a megigazulás is Pál nézetével ellentétben cselekedetekből van, de nem azért, hogy kérkedjen vele az ember. Pál nem értette meg azt, hogy az igazság cselekedetei nem teszik az embert sem kérkedővé, sem felfuvalkodottá, a biztonság utáni vágy, a tekintélyvágy, a dicsőségvágy és a hatalomvágy teszi az embert olyanná, hogy kérdésével, vagy öndicséretével mások elé vagy fölé helyezze magát. **A szeretet azonban nem teszi felfuvalkodottá az embert az igazság cselekedetei mellett sem. Pál azonban saját áldozatvállalásával fuvalkodik fel, minden levele elején saját magát dicséri, és különböző önfeláldozására hivatkozva,** vagy önmagasztalásával, vagy nálánál nagyobb tekintéllyel (akinek Isteni eredet tulajdonítható) igazolva önmagát, kérkedik saját cselekedeteivel a hívők előtt, hogy tekintélyét hit által el tudja velük fogadtatni. Sok a pogány és mindenkit meg akar nyerni. Megváltáselméletét ezért kiterjeszti azzal a látszat egyenlősdivel, amelyben a pogányt egy szintre emeli a zsidóval, megszüntetve a köztük levő ellenségeskedést:

2,13-14: *Most pedig a Krisztus Jézusban ti, kik egykor távol valátok, közelvalókká lettetek a Krisztus vére által.*

Mert Ő a mi békességünk, ki egygyé tette mind a két nemzetséget, és lerontotta a közbevetett választófalat

Azért látszategyenlőség ez Páltól, mert **a szolgálatok új rendjének megszabásával egy másik egyenlőtlenséget teremt** az immár egyenlőképpen hívővé lett zsidók és pogányok között, a hitben való engedelmességre hivatkozva, de az általa megszabott hierarchiai szerkezet előjárói hivatalainak való alávetettség bevezetésével.

Pál tehát a kérdés elutasítása miatt az igazság és jócselekedetek elhárításához formált egy veszélyes hitelméletet, aminek végeredményeképpen **a megtérés szükségességét zárja ki.** Cselekedetek szükségessége nélkül - azaz teljesen érdemtelenül - ültetett mindenkit az Isten a mennyekben a Krisztus Jézusban, hogy megmutassa az ő kegyelmének felséges gazdagságát jóságból, hit által.

Szöges ellentmondásban áll Pál hit általi való megtartásának elmélete Jézus szavaival:

Máté 7,21: *Nem minden, a ki ezt mondja nékem: Uram! Uram! megyen be a mennyek országába; hanem a ki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát*

Pálnak eszébe sem jut az a lehetőség, hogy aki cselekszi az igazságot, vagy cselekszik a mennyei Atya akarata szerint, az tehát nem egyenlő azzal, hogy kérkedni is fog vele. Jézus továbbá a kegyelemről is kijelentette, hogy senkinek nem bocsát meg a mennyei Atya, akik nem mutatnak hajlandóságot másoknak, az ellenük elkövetett bűneiknek a megbocsátására:

Máté 6,15: *Ha pedig meg nem bocsátjátok az embereknek az ő vétkeiket, a ti mennyei Atyátok sem bocsátja meg a ti vétkeiteket*

Ezt Pál továbbra is semmibe veszi. (Feltehetően nem is ismerte) Felleslegesnek tartja, hogy a hívei keressék, mit akar az Atya tőlük, hiszen nincs is mit cselekedni, éljenek lélek szerint és higgyenek. Majd Pál megmondja, mivel foglalkozzanak a hitük mellett, a lélek szerinti élet Krisztus Jézusban semmi mást nem jelent, mit hogy győzzék le testük kívánságait, és győzni fognak. Ezek után a korábban jövevényeknek nevezett zsidók és pogányok immár cselédek lehetnek az új rendben:

2,19: *Azért immár nem vagytok jövevények és zsellérek, hanem polgártársai a szenteknek és cselédei az Istennek*

Mert mi a legfontosabb? Hogy épüljön az egyház, a Krisztus teste, amelyen belül már ki van alakítva a hatalmi struktúra.

2,20-21: *Kik fölépítettetek az apostoloknak és prófétáknak alapkövén, lévén a szegletkő maga a Jézus Krisztus, Akiben az egész épület szép renddel rakattatván, nevededik szent templommá az Úrban*

Az egyházalapítás folytatódik, az a lánc épül, hogy majd kinek kire kell hallgatnia, ki kinek tartozik engedelmisséggel. Az apostolok és a próféták már itt Jézus és a hívők kövei közé épültek, innen fog származni Pál azon gondolata, hogy az előjárók mondják majd meg mindenkinek, mit tegyen.

Emlékeztetőül az evangélium nem cselédséget, hanem szabadságot hirdetett, nem hierarchiát, hanem testvériséget, és egész végig arról tanít, hogyan és mit cselekedjünk, hogy az Isten országában egyáltalán részt vehessünk, valamint méltóvá hogyan lehet valaki Jézushoz.

A harmadik fejezetben megerősíti Pál a pozícióját, magának tulajdonítja a közvetítői funkciót, kihirdeti ezért isten titkát, azaz

hogy a pogányok legyenek ugyanannak az egyháznak a tagjai, amelynek ő, az apostolok és a próféták lennének a fejesei. A fejezet végigharsogó magasztalásról tudja Pál, mondani kell, mert csak akkor tudja elhíttetni mindenkivel a hierarchia jogosságát, ha a hatalom tetején állókat, Jézus Krisztust és Istent egy hatalmas Úrnak állítja be, akinek kegyelmétől függ az egész világ. Ha ezt a hívők elfogadják, akkor a felállított hierarchiát is elfogadják. És a fejezet befejező sora az egyház legfőbb szlogenjévé vált:

3,21: *Annak légyen dicsőség az egyházban, a Krisztus Jézusban nemzetsegről nemzetiségre örökkön örökké. Amen*

A negyedik fejezet lényege az egyházi hierarchia pozícióinak a meghatározása:

4,11-12: *És Ő adott némelyeket apostolokul, némelyeket prófétákul, némelyeket evangélistákul, némelyeket pedig pásztorokul és tanítókul: A szentek tökéletesítése céljából szolgálat munkájára, a Krisztus testének építésére*

Ezeknek a pozícióknak a fő feladata az egyházi hierarchia felépítése és az egyházi tagok által megszerkesztett egység megvalósítása.

4,16: *A kiből az egész test, szép renddel egyberakativán és egybeszerkesztetvén az Ő segedelmének minden kapcsaival, minden egyes tagnak mértéke szerint való munkássággal teljesíti a testnek nevedését a maga fölépítésére szeretetben.*

A szeretet, az alázat, a szelídség és a hosszútűrés kedvenc hivatkozásai Pál apostolnak, ezek azok az érzelmek és indulatok azok, amelyek segítségével a legtöbb önálló gondolkodás nélküli ember szolgátságba taszítható, és gondolkodás nélküli engedelmességük által irányíthatóak. **Legnagyobb bűnnek is többnyire a paráznaságot, a bujálkodást és az erkölcstelenséget tartja, hiszen a legtöbb felsorolásából az erőszakot, a kihasználást, a gyilkosságot, a veszekedést, a gyűlölködést kihagyja,** vagy csak szélsőségesen említi. Miért? Mert a testükkel való ellenségeskedéssel akarja lekötni a hívei figyelmét, ne a vezetőkkel, ne egymással ellenségeskedjenek.

Az ötödik fejezetben is kiemeli a paráznaságot, mint bűn, és Isten országából való kirekesztéssel bünteti.

5,5: *Mert azt jól tudjátok, hogy egy paráznának is, vagy tisztátalan-nak, vagy fősvénynek, ki bálványimádó, nincs öröksége a Krisztusnak*

és Istennek országában.

Miért kerüli Pál az erőszakos vagy kihasználásos bűncselekmények megítélését? Mert nem a szeretetet hirdeti, hanem a lélek és test ellenségeskedését. Ebben pedig kénytelen valami kivetnivaló ellenfelet kitűzni, ami talán a legnagyobb lekötöttséget igényli, a test kívánságaival való küzdelem. A világosság gyümölcseit is elködösíti, olyan általános fogalmakat emel ki gyümölcsként, amelyeket a hatalmi szervezet szabályozása során könnyedén ki lehet használni.

5,8-9: *Mert valátok régen sötétség, most pedig világosság az Úrban: mint világosságnak fiai úgy járjatok.*

(Mert a világosságnak gyümölcse minden jóságban és igazságban és valóságban van).

Mi Pálnál a jóság? Engedelmeskedés és adózás a felsőbb hatalmaságoknak és az egyházi előjáróknak, nincs hatalmasság csak az Istentől. **Mi az igazság? Hit által azt gondolni igazak vagyunk, Isten kegyelméből, hiszen meg vagyunk váltva.** Mi a valóság? Hogy ezt mind készpénznek kell venni, mert az Úr jelentette ki apostolai (azaz csak Pál) által és pecsételte meg a Krisztus vére által.

Az engedelmességet külön ki is emeli a fejezetben, és ez által tovább fejleszti a hierarchiát, lebontva egészen az asszonyokig. **Az engedelmeségről dicséreteket zeng, hiszen ezzel fogja majd a gondolkodásról leszoktatott híveit elvezényelni.**

5,21-24: *Engedelmesek legyetek egymásnak Isten félelmében.*

Ti asszonyok a ti saját férjeteknek engedelmesek legyetek, mint az Úrnak.

Mert a férj feje a feleségének, mint a Krisztus is feje az egyháznak, és ugyanő megtartója a testnek.

De miképpen az egyház engedelmes a Krisztusnak, azonképpen az asszonyok is engedelmesek legyenek férjüknek mindenben.

A fejezet végén a legalacsonyabb pozícióba osztott asszony dolgát is megmagyarázza: félnie kell a férjét. Nem a szeretet a legfontosabb, a férj azt érje el, hogy félje őt az asszony. Megint a hatalom szemszögéből kiindulva határozta meg Pál a tennivalókat.

A hatodik fejezet folytatja a hatalmaskodást, a gyerekeket is engedelmeségre tanítja, meghatározza fölöttük a szülőket, akiknek szót kell fogadniuk. Elismeri az úr-szolga hivatalos viszonyt, abban a

szerkezetben, amelyben az úr a mennyei úrnak (ezen keresztül természetesen az egyháznak) van alávetve. Egy elterelő tanáccsal az evilági hatalmak és urak ellen való harcról a „magasságban” levő fejedelemségek és hatalmasságok elleni harcot hozza fel, amikkel szembeni győzelmet persze nem szükséges bizonyítani mások előtt, elegendő a többiekkel csak elhitetni. Egy földi hatalmasság feletti győzelmet nem tudna csak úgy elhitetni, azt le is kellene győzni, de erre a küzdelemre Pál nem mer vállalkozni. Nagy harci kedvét levegővel való viaskodásban vezeti le, és szigorúan előírja az efféle tusakodást másoknak is. (Nehogy elkezdjenek hívei a valódi hatalmasságokkal tusakodni, azért megmosnák a Pál fejét) A gonoszság tüzes nyilával szemben a hit pajzsát veti be, felveteti az igazság mellvasát, az üdvösség sisakját, és a Lélek kardját, ami az Isten beszéde. **Mindegyik általa kitalált fegyver, amelyek utalnak a leveleiben korábban elhangzott kitalált tanításokra, a hit a megváltásban, igazság a hit által, üdvösség, mint jutalom a hívőknek, Isten beszéde pedig nem más, mint az ő tanítása (nem Jézusé!).**

Az efézusbeliekhez írott levél lényege összefoglalva, az egyházi hierarchia megteremtése, és a hívek engedelmeskedésének megalapozása. Pál a törvény vaskalitikája helyett az egyház fakalitikáját teremtette meg, nem hozta el a szabadságot, ami pedig az evangélium lényege lenne.

Pál levele a Filippibeliekhez (**)

1 2 3 4

Az első fejezet megemlíti az evangélium fontosságát Pál számára, és megpróbálja a gyülekezet bizalmát megnyerni üldöztetésére, esendőségére, önfeláldozására való hivatkozással - mert ezt az életet önfeláldozásképp választotta, hiszen Pál halála csak nyereség lenne - de hát ő LEMOND róla. **A fejezet végén a kegyelem értelmét a Krisztusért való szenvedésben határozza meg, holott Jézus evangéliumának örömhírt kellett volna hoznia, Pál ezt szenvedésre változtatja.** Isten kegyelmét nem az élet felszabadítására használja, hanem a hívők sanyargatásának, szenvedéseinek megmagyarázásra ad okot. A történelem ezt az érvelését csúnyán kihasználta a későbbiek során.

1,29: *Mert néktek adatott az a kegyelem a Krisztusért, nemcsak hogy higgyetek Ő benne, hanem hogy szenvedjétek is Ő érette*

Az Isten kegyelme a korábban elkövetett bűneink bocsánatára adatik, és erre neki van joga. Mi egymásnak csak az egymás ellen elkövetett bűneinket bocsáthatjuk meg. A kegyelmet az Isten nem azért adja, hogy fizetségképpen szenvedjünk Őérette, hanem hogy megszabadítson minket a bűneink terheitől. Az Ő érette való szenvedés csak a mi vállalásunk lehet egyedül, amikor a tanításáért, az igazságért fellépő üldöztetést az ember bevállalja, de nem a korábban kapott kegyelem béreként. A szenvedés továbbá nem vonatkozik betegségeink, nyugjeink, saját balgaságaink következtében fellépő szenvedésekre sem, ugyanis ez a megfogalmazás azt valószínűsíti, hogy minden szenvedés ő érette történik.

Pál az evilági életet nem szabadítja fel, nem is tudja felszabadítani, hiszen ő nem hirdeti Jézus evangéliumát, nem hirdet igazságot, békességet és szabadságot, ezzel szemben vállalja és vállaltatja a szenvedést, majd Krisztus örökségében, haláluk utánra, ígér jutalmat a szenvedőknek. Ez a fejezet hivatalosítja a szenvedést, vagyis megpróbáltatja az elnyomottal és sanyargottal elfogadtatni saját helyzetét, **nem segít rajta, hanem meghosszabbítja nyomorúságát. Értelmetlenné teszi Krisztus evangéliumát, amely szabadságot, boldogságot és szeretetet hivatott hozni e világba.**

A második fejezet szintén az engedelmisség magasztalása és a megfélemlítés alkalmazása. Például az engedelmisségre is Krisztust hozza fel:

2,6-8: *A ki, mikor Istennek formájában vala, nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő az Istennel egyenlő.*

Hanem önmagát megüresítve, szolgálai formát vévén föl, emberekhez hasonlóvá lévén;

És mikor olyan állapotban találtatott, mint ember, megalázta magát, engedelmes lévén halálíg, még pedig a keresztfának halálíg

Már ott hiba csúszik az elméletbe, hogy az emberi létet eleve szolgaságnak tünteti fel, tehát amikor Ő az Istennek formájából az emberekhez hasonlóvá válik, Pálnál egyenlő azzal, hogy szolgálai formát vesz föl. **Pedig Jézus mindig is a fiúságára hivatkozott. Éppen azért, hogy változtasson a Mózesi szövetség szolgálai formáján, nem az úr-szolgá viszonyt hirdette, hanem az atya-fiú viszonyt.**

Ha pedig az egész egyház feje engedelmisségben mutatott példát, kötelessége minden hívőnek engedelmesnek lenni az egész egyházban. Fokozásképp megint a félelemre hivatkozik:

2,12: *Annak okáért, szerelmeseim, a miképpen mindenkor engedelmeskedtetek, nem úgy, mint az én jelenlétemben csak, hanem most sokkal inkább az én távollétemben, félelemmel és rettegéssel vigyétek véghez a ti üdvösségeketek*

Pál soha nem értette meg az evangélium üzenetét. **Jézus a szeretetet hirdette nem a félelmet, boldogságot és nem a szenvedést. Pál összetévesztette az eszközt a céllal. Jézus az igazságért vállalta a szenvedést, s ha beszélt róla, vállalásról beszélt az életért, szeretetért és a boldogságért.**

Máté 16,24: *Ekkor monda Jézus az ő tanítványainak: Ha valaki jönni akar én utánam, tagadja meg magát és vegye fel az ő keresztyét, és kövessen engem.*

Nem kötelező. Ha valaki akar, azt mondja Jézus, részt vállalhat abban a sorsban, amit Ő a hirdetésével elkezdett. De nem kötelező.

Pál a fejezet hangulatába beviszi a Mózesnél megszokott templomi körítéseket, hogy ezzel hangsúlyozza, ezzel emelje ki a mondanivalója fontosságát.

2,17: *De ha kiontatom is italáldozatként a ti hitetek áldozatánál és papi szolgálataánál, mégis örülök, és együtt örülök mindnyájatokkal*
Láthatjuk itt már a papi szolgálat működött a Pál által kitalált egyházakban, ezek közül Pál szolgálata volt a legfőbb. A fejezet végén utalást találunk arra, hogy a gyülekezet fizetni kezdett a papi szolgálatért, jóllehet ezt Pál „áldozatnak” állítja be:

2,25: *De szükségesnek tartám, hogy Epafróditust, az én atyámfiat és munkatársamat és bajtársamat, néktek pedig követeteket és szükségemben áldozatot hozó szolgátokat hazaküldjem hozzátok*

Pál tehát a szükségleteire hozott dolgokat áldozatnak állítja be, így szedte be később az egyház is a szükségére való dolgokat a néptől.

A harmadik fejezetben azon túl, hogy saját magát próbálja megint elismertetni azon keresztül, hogy feladott sok mindent, korábbi értékeit kárnak ítéli, újra igazolja magát a Krisztusban való hit által.

3,9: *És találtassam Ő benne, mint a kinek nincsen saját igazságom a törvényből, hanem van igazságom a Krisztusban való hit által, Isten-től való igazságom a hit alapján.*

Itt emlékezzünk arra, hogy hit általi megigazulással Pál akkor is igazságot tulajdonít magának vagy követőjének, ha nincs annak alapja.

A fejezet további részében a mennyek országát, amely Jézus szerint bennünk van, Pál kihelyezi valahová távolra, ahonnan a Jézus Krisztust várja:

3,20: *Mert a mi országunk a mennyekben van, honnét a megtartó Úr Jézus Krisztust is várjuk.*

A test megvetésével fejezi be a fejezetet:

3,21: *Ki elváltoztatja a mi nyomorúságos testünket, hogy hasonló legyen az Ő dicsőséges testéhez, amaz Ő hatalmas munkája szerint, mely által maga alá is vethet mindeneket.*

Pál megveti azt a testet, amelyet Isten nagy bölcsességgel alkotott számunkra, hogy abban éljünk ezen a világon. Igen húsból és vérből alkotta, mégis nagy bölcsességgel és tökéletességgel, az emberiség egész történelme alatt nem volt képes hasonló tökéletesen működő dolgot létrehozni, se fából, sem fémből. Testünket

Isten nem nyomorúságosra alkotta, de nyomorúságossá tehetjük, éppen úgy, mint az életünket. Azt is tehetjük boldoggá, vagy elnyomottá. Pálnak célja a test megvetését hirdetni, különben a test és lélek ellenségeskedéséről szóló tanítása hiábavalóvá válna.

A negyedik fejezetben felhossa az erényest, a tisztát, az igazságot, amely szavak azonban csak az ő korábbi tanításainak a betartásával egyenértékű. Vagyis:

4,9: *A miket tanultatok is, el is fogadtatok, hallottatok is, láttatok is én tőlem, azokat cselekedjétek; és a békességnek Istene veletek lesz*
 Jutalmazásképp hitetessel bőven osztogat békességet az Úrban (de az életben nem oldja fel a háborúságot), az élet könyvébe való beírást (amihez neki semmi hozzáférési joga sincs), **a gyülekezet adományaiért cserébe pedig Krisztus gazdagságából hiteget:**

4,19: *Az én Istenem pedig be fogja tölteni minden szükségéteket az Ő gazdagsága szerint dicsőségesen a Krisztus Jézusban*

Pál betelt és bővölködött az adományokból, a gyülekezet pedig higgyen.

Felettébb gyanús a hely, hogy a tanítása szellemét erősen meghatározhatta a császári udvar, ahonnan levelét írta:

4,22: *Köszöntenek titeket minden szentek, mindenknek felette pedig a császár udvarából valók.*

Szentek a császár udvarában? Azokat a népelnyomó és kizsákmányoló hivatalnokokat és tanácsnokokat nevezi szenteknek? Oda folynak már be a gyülekezet adományai? A gyülekezet cserébe megkapja a Krisztus örökségéből való jussát, amit Pál szívesen osztogat jogtalanul? Amit Pál után következő egyházatyák is szívesen osztogattak jogtalanul? A nagy semmit? **Pál megvetette az alapjait a későbbi állam és egyház összefonódásából képzett népelnyomó hatalomnak, amely mindig is jellemezte a Páli egyházakat.** Ott a császári udvarban találta ki ezt a császárnak engedelmes egyházi hierarchia alapjait?

Pál levele a Kolossébeliekhez (**)

1 2 3 4

A Kolossébelieknek is megígérte a mennyekben eltett reménységet, csak hogy higgyenek a tanításaiban. Későbbiekben elkezd magasztalni a Jézus Krisztust, kitalálja a benne teremtettség elméletét azért, hogy legyen indoka az egyházat a császári és királyi hatalmasságok fölé helyezni. Hogy Krisztus legyen az Első, hogy ő legyen a Fej, hogy ő legyen a Királyok Királya. Felhasználja Krisztus kereszthalálát többféleképpen is. Igazolja általa a megváltás elméletét, a test megvetését, mert az Isten által teremtett test Pál szerint semmire sem jó, Krisztus is önként letette, cserébe békességet kap minden elnyomó és kizsákmányoló, a Krisztus vére által. Csak maradjon meg a hitben alaposan és erősen.

1,23: *Ha ugyan megmaradtok a hitben alaposan és erősen, és el nem távoztok az evangélium reménységétől, a melyet hallottatok, a mely hirdettetett minden teremtménynek az ég alatt; a melynek lettem én, Pál, szolgálójává*

Pál a fejezet végén újból saját magát magasztalja. Minden bölcsességgel rendelkezik, sőt Isten hatalmas ereje munkálkodik ő benne, ezt állítja magáról:

1,28-29: *A kit mi prédikálunk, intvén minden embert, és tanítván minden embert minden bölcsességgel, hogy minden embert tökéletesnek állassunk a Krisztus Jézusban;*

A mire igyekezem is, tusakodván az Ő ereje szerint, mely én bennem hatalmasan munkálkodik.

Ez a beképzelt, önimádó, felfuvalkodott **öndicséret szinte majdnem minden levelében előfordul**, és általában a (hamis) hitetések bevezető jelei.

A második fejezet szintén az egyházi hatalom feljebbvalóságáról szól, egyenesen kijelenti, hogy Krisztus a feje minden fejedelemségnek és hatalmasságnak.

2,10: *És ti Ő benne vagytok beteljesedve, a ki feje minden fejedelemségnek és hatalmasságnak.*

Ezzel a kijelentésével Krisztusra keni az összes népelnyomó, kizsákmányoló hatalmasság eredetét, hiszen ha mindennek feje Krisztus, akkor minden népelnyomás és kizsákmányolás tőle szár-

mazik. Ami persze nem baj, hiszen a testet már rég megvetette Pál, ezek az igényességek pedig úgyis csak a test bűnös érzékiségének az eredményei.

2,11: *A kiben körül is metéltettek kéz nélkül való körülmetéléssel, levetkezőn az érzéki bűnök testét a Krisztus körülmetélésében*

A test megvetése és bűnösségének elve igen hasznosnak bizonyul Pál számára. **A népnek nem marad jogalapja, hogy kétségbe vonja, ha az uralkodó bármit is elvesz tőle,** majd a mennyek országában Krisztus örökségéből visszakapja.

2,17: *Melyek csak árnyékai a következő dolgoknak, de a valóság a Krisztusé*

A fejezet végére megpróbálja egységesíteni az egyházat, minden tagot egybekötni benne, és néhány egyesítést akadályozó szabályt elhárítani. Természetesen az egyházi hatalom növekedik, és ez Isten szerint való.

A harmadik fejezetben is megpróbálja követőinek a figyelmét elterelni elnyomásukról.

3,2: *Az oda felvalókkal törődjétek, nem a földiekkel.*

Súlyos testellenes kirohanással megnevez néhány bűnt, amelyek fő-bűne abban áll, hogy a test kívánságaiban gyökereznek, összekeverve néhány tudatlanságból elkövetett bűnnel:

3,5-6: *Öldököljétek meg azért a ti földi tagjaitokat, paráznaságot, tisztátalanságot, bujaságot, gonosz kívánságot és a fősვნényiséget, a mi bálványimádás;*

Melyek miatt jó az Isten haragja az engedetlenség fiaira.

Ezek után egyesítési szándékát próbálja érvényesíteni, éljenek egymással békeességben, férjenek össze, és mindenki legyen engedelmes a hierarchia elfoglalt szintjének megfelelően. Feleség a férjének, szolga az urának, gyermekek a szüleinek, hogy az egyházi hatalom a legkönnyebben tudjon érvényesülni. Jutalom persze, hogy Krisztus öröksége:

3,24: *Tudván, hogy ti az Úrtól veszitek az örökségnek jutalmát: mert az Úr Krisztusnak szolgáltok.*

Amikor Jézus nem szolgálakat keresett, mi módon hitelesíti Pál Jézus nevében a szolgálakat?

Máté 20,28: *Valamint az embernek Fia nem azért jött, hogy néki*

szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és adja az ő életét váltságul sokakért

Ha maga Jézus elutasítja a neki szóló szolgálásokat, mi módon szeretné Pál érvényesíteni a szolgálát eszméjét az egész egyházban?

Tehát nem arról az egymásnak megtett szolgálásokat említi fel Pál, amely Jézusnál a testvériség jele lett volna:

Máté 20,26: *De ne így legyen közöttetek; hanem a ki közöttetek nagy akar lenni, legyen a ti szolgátok*

Ellenkezőleg az Úrrá tett Krisztusnak való szolgálatról beszél, amely Pál által biztosított keretek között nem más, mint az alájuk vetett hívek kizsákmányolása és kihasználása.

A negyedik fejezet az urakat teszi helyre, ők is az egyház mennyeiben levő fejének tartoznak engedelmességgel:

4,1: *Ti urak, a mi igazságos és méltányos, a ti szolgálátoknak megadjátok, tudván, hogy néktek is van Uratok mennyeiben*

Majd hosszan elbúcsúzik.

Pál levele a Thessalonikabeliekhez 1. ()**

1 2 3 4 5

Az első fejezet a gyülekezet dicséretésével és Pál önmagának magasztalásával indul, és hitetéssel fejeződik be. Visszatekintve a történelem távlatából, **láthatjuk, hogy Pál megígérte a gyülekezetnek Jézus Krisztus eljövételét még az ő életükben:**

1,10: *És várjátok az Ő Fiát az égből, a kit feltámasztott a halálból, a Jézust, a ki megszabadít minket amaz eljövendő haragtól.*

Nem várnának persze, ha nem tette volna Pál az ígéretet. Most már láthatjuk, hogy ez az ígéretés is csak azért hangozhatott el, hogy sakkban tartsa a gyülekezetet, féljenek egy bekövetkezendő haragtól és reménykedjenek Jézus eljövételében, mert egyébként nem történt meg.

A második fejezetben próbálja hitegetni a gyülekezetet, hogy Pál nem akarja becsapni őket, higgyenek neki:

2,3: *Mert a mi buzdításunk nem hitetésből van, sem nem tisztátalanságból, sem nem álnokságból.*

Sőt:

2,10: *Ti vagytok bizonyságok és az Isten, milyen szentül, igazán és feddhetetlenül éltünk előttetek, a kik hisztek.*

Azokat pedig Isten ellenségeinek állítja be Pál, akik nem engedik őt prédikálni. Megfenyegeti őket, hogy Isten haragja fog lesújtani rájuk.

2,16: *A kik megtiltják nekünk, hogy a pogányoknak ne prédikáljunk, hogy üdvözüljenek; hogy mindenkor betöltsék bűneiket; de végre utolérte őket az Isten haragja.*

A második fejezet tehát Pál hitetésének taktikai kifejeződése, önmagát ártatlannak beállítva, az ellenszegülőkre pedig Isten haragját ígérve. Pedig nem egyértelmű, hogy aki Pálnak ellene áll, az Istennek állna ellene. Pál soha nem vizsgálta, hogy aki nem akarja elfogadni prédikációit, miért nem akarja? Soha nem vizsgálta felül, hogy amiket mondd az vajon tévedés-e? Vajon egyezik-e Isten akaratával? Vajon egybevág-e Jézus tanításával?

A harmadik fejezetben beállítja magát és társait Krisztus evangéliumának hirdetőjeként, de soha sehol nem hirdeti az evangéliumot, hanem Pál megváltás tanítását, a hitből való meg-

igazulást és a test és a lélek ellenségeskedését. Megerősíti azt, hogy a hozzá csatlakozók ne számítsanak boldog életre, hanem csak szorongattatásra, hiszen arra rendeltettek. Kell is ez a filozófia az egyházi hatalom kizsákmányoló tevékenységének a biztosítékaként.

3,3: *Hogy senki meg ne tántorodjék ama szorongattatások között; mert ti magatok tudjátok, hogy mi arra rendeltettünk.*

Nem szorongattatásra rendeltettünk, hanem boldog és értelmes életre. Ha azonban valaki háborúságot szenved az igazságért, annak gyümölcse az elékezett felszabaduláskor megterem.

A fejezet végét megint a kitalált Krisztusi eljövétel ígéretével fejezi be, ami persze egyetlen őt hallgató Thessalonikabeli életében sem következett be. Sőt a későbbiek életében sem.

A negyedik fejezetben kiderül mit ért Pál szentség alatt, azaz a paráznaságtól való megtartóztatást. Nem értette meg a szentség helyes fogalma a szeretetben és az igazságban való feddhetetlenség, nem pedig a test gerjedelmeinek a megfojtása. De számára is kellett egy szentség definíció, kézenfekvő volt a test elleni legnagyobb küzdelem legyőzésére alkalmazni a meghatározást, tudván, hogy a test gerjedelmeivel folytatott harccal a legtöbb heves vérmérsékletű követőjét le tudja valamivel foglalni, el tudja terelni a figyelmüket a környezetükben fellépő igazságtalanságokról, erőszakosságokról, kihasználásokról, be tudja fogni a szájukat azzal, hogy addig ne beszéljenek, amíg le nem győzték magukban a vágyat. Mert a test gerjedelmei tisztátalanságra vezetnek, amelyekért persze az Úr bosszút áll.

A tisztátalanság értelme valójában a sok félreértés, hamis hit, tévedés és hibás elképzelés működése életünkben. Ezért mondja Jézus éppen a mosdatlan kézzel evő tanítványok védelmében:

Máté 11,11: *Nem az fertőzteti meg az embert, a mi a szájon bemegy, hanem a mi kijön a szájából, az fertőzteti meg az embert*

Máté 12,37: *Mert a te beszédedből ismertettel igaznak, és a te beszédedből ismertettel hamisnak.*

Aztán az Úr eljövételével vigasztalja a halottaikért bánkódó gyülekezeti tagokat.

Az ötödik fejezet is az Úr eljövételével foglalkozik, megpróbálja határozatlan időre kihelyezni az eseményt, hogy a várakozás

egy meghatározott idő eljövételével ne szűnjön meg, és ne váljon haraggá, hogy ha meg sem történt. Tehát az Úr majd eljön. Csak várjanak türelmesen, éberén és józanon.

A fejezet további részében megerősíti a munkatársaiban való bizalmat a gyülekezet részéről, majd egységesítési utasításokat ad és elbúcsúzik.

Pál levele a Thessalonikabeliekhez 2. ()**

1 2 3

Az első fejezet megdicséri a gyülekezetet az engedelmességéért, de egyben rémisztő fenyegetést is tesz az engedetleneknek:

1,7-9: *A mikor megjelenik az Úr Jézus az égből az ő hatalmának angyalaival.*

Tűznek lángjában, ki bosszút áll azokon, a kik nem ismerik az Istent, és a kik nem engedelmeskednek a mi Urunk Jézus Krisztus evangéliomának.

A kik meg fognak lakolni örök veszedelemmel az Úr ábrázatától, és az ő hatalmának dicsőségétől.

Pál soha sem az evangéliumot tanította az embereknek, amely a szeretet tanítása. Szerette a megfélemlítésen keresztül híveivé tenni a hiszékenyeket. Sok sikerrel. Tudta, hogy alapozhat az emberek félelmére. **Jézus azonban megtérést hirdetett**, a szeretet szerinti életet és az igazság keresését. Soha nem próbálta megfélemlíteni az embereket. **Amikor felemelte a hangját akkor is a kora hatalmaságai ellen lépett fel, mert azok inkább ragaszkodtak a hatalmukhoz, mint az igazsághoz.**

A második fejezet jobban részletezi az Úr eljövételének a kiszámíthatatlanságát. Megemlíti a veszedelem fiát, aki magát helyezi Isten templomának a székébe. **Istenre keni a megtévesztés szándékát.** Aki azért bocsátja a tévelygés erejét a hitetlenekre, hogy **higgyenek a hazugságnak? Most Isten téríteni akarja a hitetleneket, vagy megtéveszteni?**

2,11-12: *És azért bocsátja reájuk Isten a tévelygés erejét, hogy higgyenek a hazugságnak*

Hogy kárhoztattassanak mindazok, a kik nem hittek az igazságnak, hanem gyönyörködtek az igazságtalanságban

Pál rosszakaratú megjegyzése Istenről megzavarta sokszor az igazság keresőket. Isten nem kárhozatni jött, hanem megtéríteni. Itt bukik ki az is, hogy nem csak az evangéliumot nem ismeri Pál, hanem Istent sem. Célul sem tűzi ki az Isten és az igazság keresését, nem is érdekli. Fő célja, hogy újabb megfélemlítéssel élhet azok felé, akiket szavakkal képtelen volt meggyőzni. Megpróbálja fenyegetésével megnyerni őket az egyházpolitikai ügyének.

Még hogy a veszedelem Fia el fog jönni. Hát már eljött.

Avagy nem maga Pál az, aki belehelyezi magát Isten templomába? Minden levelében önmagát Isten apostolának, Krisztus szolgálójának állítva próbál hatalmat venni a hívei felett. Aki használja a Sátán minden hatalmát, ami a megfélemlítés, és a hitetés? Jeleket és csodákat tesz, ami nem más, mint sorozatos győzelmei a megfélemlítettek felett? És akinek a hazugságait elhiszik nem csak a saját korában, hanem a történelem egész során keresztül mind a mai napig? A Pál megtévesztésén alapuló egyház mind a mai napig uralkodik a világban. Nem Pál által alapozott kereszténység az, amely a legnagyobb veszedelmet hozta a világra, amióta egyházi hatalom létezik? Nem a kereszténység gyümölcse az emberiség oly nagy elszakadása Istentől, amelynek hatására kerengve sem találnak vissza Őhozzá?

A harmadik fejezetben láthatjuk, hogy kit tart Pál rendetlen atyafinak: aki nem az ő utasításai szerint él:

3,6: *A mi Urunk Jézus Krisztus nevében pedig, rendeljük néktek, atyámfiai, hogy vonjátok el magatokat minden atyafitól, a ki rendetlenül él, és nem ama utasítás szerint, a melyet mi tőlünk kapott*

Bizonyíték ez arra nézve, hogy Pál igenis hatalmi szerkezetet teremtett a maga elöljárói rendszerével. Nem testvéri szerkezet az, amelyben a felettesek utasításokat adnak a többieknek. Ha pedig a szolgálatra helyezik a hangsúlyt, azzal éppen úgy fenntartja a hatalmi formát, mint aki az uralkodásra helyezi a hangsúlyt, csak nem felülről magyarázza, hanem alulról. Csak nem a parancsolgatást magyarázza meg, hanem az engedelmisséget. Az úr-szolga viszony változatlan.

Munkára biztatja mindegyik tagot, hiszen ha nincs termelés, nincs mit elvenni semmit a gyülekezettől. Aki pedig nem engedelmeske-

dik, mindenféle szeretet megfontolás nélkül rekesszék ki, ezt az utasítást adja.

3,14: *Ha pedig valaki nem engedelmeskedik a mi levél által való beszédünknek, azt jegyezzétek meg; és ne társalkodjatok vele, megszégyenüljön.*

Pál tehát nem azokról beszél, akik vétkeznek az atyafiak ellen, ezt fontos észrevennünk, hanem azokról, akik nem engedelmeskednek az ő utasításainak.

Pál levele Timótheushoz 1. ()**

1 2 3 4 5 6

Lekorlátozza a hitéletet arra a tanításra, amelyet ő kinyilatkoztatott:

1,3: *A miképpen Maczedóniába menetelemtkor kértelek téged, hogy maradj Efézusban, hogy megmondjad némelyeknek, ne tanítsanak más tudományt*

Az első fejezet kijelenti, hogy a parancsolat nem más, mint egy hitvallás által való szeretet.

1,5: *A parancsolatnak vége pedig a tiszta szívből, jó lelkiismeretből és igaz hitből való szeretet*

Csak akkor igazi vagy örökkévaló a szeretet, ha az ő hitelvei alapján megy végbe. Tegyük különbséget tehát az elvi vagy hitbeli szeretet és a szívből jövő szeretet között, amiről viszont Pál nem beszél, talán nem is ismeri.

Hivatkozik arra, hogy őt is megmentette Krisztus, aki azért jött, hogy megtartsa a bűnösöket, ugyanakkor **ennek a fejezetnek a végén az egyszerű hit dolgában hajótörést ért gyülekezeti tagokat maga Pál átadja a Sátánnak. Itt a bizonyíték is arra, hogy Pál csak akkor alkalmazza a szeretetet, ha az a hite általi utasításoknak megfelel. Egyébként nála nincs bocsánat.**

A második fejezet nyugalomra int mindenkit, ha a méltóságok igazságtalanok, vagy elnyomók, tartassanak könyörgések és imádságok. Kijelenti magáról, hogy ő elrendelt apostola Istennek, nyilván feltétel nélkül el kell fogadni mindent, amit ő mond.

2,7: *A mi végett rendeltettem én hirdetővé és apostollá (igazságot*

szólok a Krisztusban, nem hazudok), pogányok tanítójává hitben és igazságban

Saját önjelöltségét próbálja elhíttetni mindennel.

A fejezetet az asszonyoknak a megalázásával folytatja, be fogja a szájukat, biztos haragszik Pál rájuk. Megpróbálja Mózesről vett hivatkozásokkal magát igazolni, Ádámra és Évára hivatkozik, akiknek már semmi közük a most élő emberek megbízhatóságának a megítéléséhez, ugyanis cselekedeteik szerint lesznek az emberek megítélve, nem származásuk szerint. **Azért uralkodjon a férfi az asszonyon, mert az Isten elsőnek őt teremtette meg. Hát ez milyen filozófia?** És mert Éva megcsalattatott, azért a most élő asszonyok legyenek csendben és engedelmeskedjenek a férjeiknek.

2,13-14: *Mert Ádám teremtett elsőnek, azután Éva.*

És Ádám nem csalattatott meg, hanem az asszony megcsalattatván, bűnbe esett

Ádám is „megcsalattatott”, hiszen pontosan az eset alatt mindvégig vele volt, lehetőségében lett volna azt mondani, „Éva ne egyél”, de legalább azt, „én nem kérek”:

1 Mózes 3,6: *És látá az asszony, hogy jó az a fa eledelre, s hogy kedves a szemnek, és kívánatos az a fa a bölcseségért: szakaszta azért annak gyümölcséből és evék, és ada vele levő férjének is, és az is evék.*

Miért evett Ádám? Mert pontosan úgy vélekedett a cselekedetről, mint Éva, kedves volt az ő szemének is és kívánatos volt a bölcsességért neki is. Semmivel sem volt különb Évánál. Ezt Pál teljesen félremagyarázva férfiúi hiúsággal leparancsolja az asszonyt a színről, és hamis indoklással befogatja a szájukat.

Mintha tehetnének a mai asszonyok a néhai Éva cselekedeteiről. **Pál nem emlékezik arra a törvényre, amelyben Isten megszüntette, hogy a fiak a szüleik bűneiért bűnhődjenek.** Vagy a nőkre ez nem vonatkozik? Pál nagy kegyességgel megtartja az asszonyt, ráadásul feltételekkel akkor is, és csak, ha szül egy gyermeket.

2,15: *Mindazonáltal megtartatik a gyermekszületkor, ha megmaradnak a hitben és szeretetben, és a szent életben mértékletességgel*

Akik nem szülnek legalább egy gyermeket azokkal mi lesz, Pál?

A harmadik fejezetben további funkciókat jelöl meg Pál, amiket be

kell tölteni az egyházban. Ez a püspökség és a diakónusság.

3,1-2: *Igaz ez a beszéd: Ha valaki püspökséget kíván, jó dolgot kíván. Szükséges annakokáért, hogy a püspök feddhetetlen legyen, egy feleségű férfiú, józan, mértékletes illedelmes, vendégszerető, a tanításra alkalmas*

Tudja, hogy csaló és megbízhatatlan vezetőkre nem bízhatja az egyházi hatalom kiépítését, ezért megszorításokat ad a püspökök életére.

3,5: *Mert ha valaki az tulajdon házát nem tudja igazgatni, mi módon visel gondot az Isten egyházára?*

Jézus kijelentette, hogy az Atya viseli gondunkat.

Máté 6,26: *Tekintsetek az égi madarakra, hogy nem vetnek, nem aratnak, sem csűrbe nem takarnak; és a ti mennyei Atyátok eltartja azokat. Nem sokkal különbek vagytok-e azoknál?*

Máté 6,32: *Mert mind ezeket a pogányok kérdezik. Mert jól tudja a ti mennyei Atyátok, hogy mind ezekre szükségetek van.*

Mi módon cserélte le Pál az Atyát püspökökre? Eltartják egyáltalán ezek a püspökök a híveiket? Nemde pont fordítva és a hívők tartják el a püspökeiket?

Ezek olyan feladatok ellátására lettek kitalálva, amelyben a kérdéseket az ember nem közvetlenül teszi fel az Istennek, hanem rábízva a válaszokat ezekre a közvetítő személyekre. Majd ők fogják tudni a választ, az ő dolguk lesz, hogy Isten dolgaiban eligazítsanak, és igazságot tegyenek. A gyülekezet tagjainak nem kell tudni vagy megérteni semmit, csak engedelmesekek legyenek az előljáróknak. **Ezzel Pál minden gyülekezeti tag gondolkodását elvetette.**

A negyedik fejezetben a hittől elszakadókat hazugok, és gonoszok tanításaival okolja Pál.

4,1-3: *A Lélek pedig nyilván mondja, hogy az utolsó időben némelyek elszakadnak a hittől, hitető lelkekre és gonosz lelkek tanításaira figyelmeztet.*

Hazug beszédűeknek képmutatása által, kik meg vannak bélyegezve a saját lelkiismeretükben.

A kik tiltják a házasságot, sürgetik az eledelektől való tartózkodást, melyeket Isten teremtett hálaadással való élvezésre a hívőknek és azoknak, a kik megismerték az igazságot

Miről ismerni meg Pál szerint a hamis prófétát? A házasság tiltásá-

ból, az eledelektől való tartózkodásból. Tehát nem a tanításainak az igazságtalanságaiból, a szavainak hamisságaiból, a tények megváltoztatásából, jövődöléseinek a beteljesületlen voltából ismerhető fel a hitetés és gonoszság. Például Pál szerint hamis prófétának kell titulálnunk azt az egészségvédelmi oktatót, aki teljes joggal óv bizonyos eledelektől való tartózkodástól, hogy egészségünket megvédje a romlott és túlzott táplálkozás ártalmaitól. Viszont bármilyen hamis lelket igaznak kell minősítenünk, ha nem viseli magán a házasság tiltásának és az eledelektől való tartózkodásnak a bélyegét.

És miről ismerni meg az Úr szerint?

5 Mózes 18,21-22: *Ha pedig azt mondod a te szívedben: miképpen ismerhetjük meg az igét, a melyet nem mondott az Úr?*

Ha a próféta az Úr nevében szól, és nem lesz meg, és nem teljesedik be a dolog: ez az a szó, a melyet nem az Úr szólott; elbizakodottságból mondotta azt a próféta; ne félj attól!

Az Úr szerint az igaz próféta ismérve, hogy az Úr nevében hirdett jövődölések megvalósulnak. Ha tehát nem valósul meg, a prófétát nem az Úr küldte, hanem csak önmagát küldte.

Pál a hitető lelkek tanítását azért említi meg, hogy az igaz tanításnak legyen egy határozott kerete, ami nem más, mint amit ő, a beszédeiben és a leveleiben lefektetett. Külön kiemeli azokat a nézeteket, amelyek a házasság tiltásával vagy az eledelektől való tartózkodásra vonatkoznak, amelyeket Pál keményen elítél, és a hitető lelkek ismérveiként határozza meg.

Ilyen szinten a házasság parancsa vagy az eledelekre való kötelezés hasonlóképpen elítélendő lehetne, hiszen ugyanúgy lehet kötelezésükön keresztül vétkezni atyánkfiai ellen, mint ezeknek a tiltásával. Mert nem az a valami, hogy valakit tiltanak a házasságtól vagy köteleznek a házasságra, hanem a szeretet szerint való cselekvés.

A fejezetben megemlít egy újabb funkciót, az pedig a presbitérium. Ez pedig a gyülekezet döntés hozó hatalma. Újabb közvetítő szint Isten és az ember között, további eltávolítása az embernek az Istentől.

Az ötödik fejezet a család szentesítésével foglalkozik, az öregek tisztelésével. Ami itt feltűnik, hogy a fiatal özvegyek újrarázasodását Pál megveti, ezzel akadályokat gördít a fiatalok boldogulása

elé.

5,12: *Ezeknek ítélete megvan, mivelhogy az első hitet megvetették.*

Nemhogy a boldogulásuk elé gördít akadályokat, egész életüket tönkre teszi kárhozzátásával. Büntudatot ébreszt bennük, megalázásukat biztosítja egész életükre a gyülekezet sorai között.

Célja, mindenáron megtartani a család egységét, még a benne résztvevők boldogtalansága árán is. Különböző kárhozzátásokkal, megfélemlítésekkel próbálja megakadályozni a család felbomlását, ha pedig az asszony megöszvegyül, tetterős változtatások helyett könyörgések és imádkozások végeláthatatlan foglalatosságával szeretné, ha idejüket kitöltenék. Maradjanak csendben, vonuljanak vissza, Pál hangneméből ítélve, nem szeretné látni se őket. **A boldogtalan keresztény család alapjai ezekben a sorokban vannak lefektetve.**

A hatodik fejezetben kiderül, hogy ha valaki az általa szentelt úr és szolga viszonyt megkérdőjelezné, az tehát az ő szavaival élve:

6,4-5: *Az felfuvalkodott, a ki semmit sem ért, hanem vitatkozásokban és szóharcokban szenved, a melyekből származik irigység, viszálykodás, káromlások, rosszakaratú gyanúsítások,*

Megbomlott elméjű és az igazságtól megfosztott embereknek hiábavaló torzsalkodásai a kik az istenfélelmet nyerekedésnek tekintik. Azoktól, akik ilyenek, eltávozzál.

Pál ezzel a fejezetével megerősíti az elnyomást és a kizsákmányolást, Isten akaratának akarja beállítani a fennálló hatalmi viszonyokat. Próbálja kiirtani a vágyat az emberekből a jobb anyagi lét után, tűrjék el, hogy kizsákmányolják őket, mindenféle rossznak állítja be a gazdagságot.

6,8-12: *De ha van élelmünk és ruházatunk, elégedjünk meg vele.*

A kik pedig meg akarnak gazdagodni, kísértetbe meg törbe és sok esztelen és káros kívánságba esnek, melyek az embereket veszedelembe és romlásba merítik.

Mert minden rossznak gyökere a pénz szerelme: mely után sóvárogván némelyek eltévelyedtek a hittől, és magokat általszegezték sok fájdalommal.

De te, óh Istennek embere, ezeket kerüld; hanem kövessed az igazságot, az istenfélelmet, a hitet, a szeretetet, s békességes tűrést, a sze-

lídséget.

Hittanításaival hosszú időre konzerválta Pál az elnyomást és kihasználást. Lecsendesített minden változtatni akarást, megteremtette azt a hitvilágot, amelyen keresztül féken tudott tartani mindenkit, aki a szegénységet igazságtalannak és a nyomort méltatlannak tartotta volna minden ember számára. Befogta a száját a nyomorgónak, túrje kihasználását szelídséggel, majd Krisztus örökségéből kiveheti jutalmát gazdagon. A gazdagoknak pedig csak annyit mond, legyenek gazdagok a jócselekedetekben, így elnyerik az örök életet. A nyomorgó pedig ha fellázad, akkor az felfuvalkodott, aki semmit nem ért, megbomlott elméjű ember lesz, aki majd Isten országából kivetetik.

Pál levele Timótheushoz 2. ()**

1 2 3 4

Az első fejezetben megerősíti a többiek előtt, hogy ő apostol, akit az Isten rendelt a pogányok tanítójává, majd kitér Timótheusra, akit úgy tűnik, nagyon szeretne megnyerni a céljának. Nem csoda, hiszen már ebben a fejezetben Pál maga is megemlíti azokat az Ázsiabelieket, akik már elfordultak Pál tanításától.

1,15: *Azt tudod, hogy elfordultak tőlem az Ázsiabeliek mind, kik közül való Figellus és Hermogénes.*

Ebből az elszólásból észrevehetjük, hogy Pál tanításait már akkor voltak olyanok, akik azt tartották, hogy nem Istentől való. Timótheus még hitt neki, ezért nem akarta elveszíteni. Ezért óvta őt minden más lélektől, tanítástól, fenyegetett kárhózással, Sátánnal. Az Ázsiabeliek, mivel távol voltak Rómától, a hatalom befolyása sem érintette őket annyira, mint Pált. Nem csoda, hogy Pál alkalmazkodása a hatalomhoz, nem tetszett azon gyülekezeteknek, akik távol voltak Rómától. Talán ők Jézus tanításaiból abban az időben még többet őrizhettek meg, mint Pál gyülekezetei. **Mégis az ő tanaikból semmi nem maradt meg, talán az egyre hatalmasabbá váló római egyház minden maradékát kiirtotta.**

A második fejezet Timótheus elkötelezését szeretné elérni, biztosíta-

ni akarja magát Pál arról, hogy Timótheusra számíthat, mint a hitének kiemelkedő harcosaként. **Nem akarja, hogy vitatkozásokba menjen bele, mert tart tőle, hogy nem tudja megvédeni az igazát,** vagy attól tart, hogy esetleg kiderül valami más, amitől Timótheus tőle elpártol. Konzerválni akarja a hitét gondolkodás nélkül, akkor talán hosszabb időre megmarad mellette a hű szolgálta.

2,23: *A botor és gyermeces vitatkozásokat pedig kerüld, tudván, hogy azok háborúságokat szülnek.*

Nem a vitatkozások szülnek háborúságot, hanem az érdekellentétek. A vitatkozás legtöbbször esetben a különbözőképpen vallott hiedelmek, tanítások összevetését biztosítja, amelyek során kiderülhet az igazság, de Pálnál a gondolkodás bármilyen esélye csak veszélyt jelent a tanításainak való engedelmség számára.

Ezeket az érveket lehet használni sajnos azok ellen is, akik éppen a felvilágosításért, az igazságért szenvednek háborúságot, amelyek pedig Jézus szavai.

Máté 5,10: *Boldogok, a kik háborúságot szenvednek az igazságért: mert övék a mennyeknek országa*

Ilyen esetekben a tanítást, a felvilágosítást, igazságért való küzdelmet botor vitatkozásnak minősítik Pál hívei, csak hogy elkerüljék az igazság kiderülését.

Hogy az igazságot hirdesse, hogy a megtérést az igazság megismerésére, hogy az igazsághoz hű maradjon ezek csak szavak, nem más jelentenek valójában, mint hogy Timótheus gondolkodás nélkül hű maradjon ahhoz a tanításhoz, amelyet Pál néki átadott.

A harmadik fejezetet az utolsó napok jellemzésével kezdi. Olyan általános jellemzéseket ad, amely mindenkor igaz volt az emberiség történelmében, tehát mindenkor úgy érezhették, hogy az utolsó napokat élik. A nehéz idők beállta azért is furcsa hivatkozás, mivel állandóan voltak nehéz idők.

Bizonyítékot szerzünk itt arra, hogy miért tartotta Pál Timótheust olyan fontosnak, hogy kiemelt szerepet tulajdonítson neki:

3,10: *Te pedig kövessed az én tanításomat, életmódomat, szándékomat, hitemet, hosszútűrésemet, szeretetemet, türelmemet.*

Hozzá kell tenni, gondolkodás nélkül. A gonosz emberek azok, akik nem engednek az igazságnak, hanem elferdültek, eltévelyegtek, Isten

örök ellenségeivé váltak. De Timótheus eljuthat a bölcsességre:

3,14: *De te maradj meg azokban, a miket tanultál és a mik reád bizattak, tudván kitől tanultad.*

A fejezet végén Timótheusnak olyan kijelentést tesz némely szent írásokról, amely általában megpecsételi a hívő gyülekezetek bibli-kusságát:

3,16: *A teljes írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre*

A teljes írást mindenki a Bibliára érti. Holott azokra az írásokra gondol, amelyek Timótheusnak a kezében forogtak gyermekkora óta, és amelyek közül lehet, hogy ma egyetlen írás sem került bele a végleges Bibliába. Pál ezeket a szavakat EGYÁLTALÁN nem a Bibliára mondta, hiába értelmezi az összes keresztény így. Akkor a Biblia még MEG SEM VOLT, amikor a levél megfogalmazódott Timótheusnak.

Ennek a kijelentésnek a következtében tekinti minden egyházi, gyülekezeti hívő a Bibliát nem emberi munkának, hanem az Isten szavának. És mivel Pál benne van a Bibliában, senki nem meri megkérdőjelezni, hogy szavai és tanításai vajon az Istentől ihletettek lennének-e. Pál tanítása pusztán egy emberi tudomány, még részei sem egyeznek meg az evangéliumban megismerhető Jézus szellemével. Sajnálatosan ennek a kijelentésnek a Bibliában szerepeltetése révén, megijesztve a hívőket, akik felismerni vélnék Pál tévedéseit, a későbbiekben nem merik majd megkérdőjelezni kijelentéseit, kénytelenek lesznek elfogadni, és élni tanításai szerint. Ha pedig ezek után valaki megtagadja Pál tanításait, az egyértelműen beállítható Isten ellenségeként.

A negyedik fejezetben érzi Pál, hogy ideje leáldozóban, kijelöli utódjaként Timótheust. Még saját szavaival megemlíti, hogy vannak, akik őt elhagyták, akik ellene állnak a beszédjének. Azoknak a megítélésénél felismerhető Pálnál, hogy nem szeretetből prédikált nekik, hanem büntetéstől való félelemből. Mert úgy kezeli azokat, akik ellene álltak a beszédjének, mintha meg kellene bocsátani nekik:

4,16: *Első védekezésem alkalmával senki sem volt mellettem, sőt mindnyájan elhagytak; ne számíttassék be nekik.*

Második védekezése alkalmával már valószínűleg sikerült megfő-

lemlítenie őket, ezért némelyek megmaradhattak.

Vétkeseknek tekinti azokat, akik első hallásra nem fogadják el ráadásul hamis tanításait.

Pál levele Titushoz ()**

1 2 3

Az első fejezet Pál szokásos kijelentéseivel kezdődik, önmagáról kinyilatkoztatja az Istentől való küldöttséget, Krisztusnak való apostolságot. Önmagát a legfontosabb, és leghitelesebb személyiségnek kiáltja ki, az igazmondó Isten kijelentése szerint.

Kiépíti a presbiteri láncot, megbízza Titust jelölje ki városonként a megbízható embereket püspököknek.

1,7: Mert szükséges, hogy a püspök feddhetetlen legyen, mint Isten sáfára; nem akaratos, nem haragos, nem részeges, nem verekedő, nem rút nyereszkedő

Az egyház terjeszkedésénél fontosnak itéli a megbízhatóságot, ezért a püspököket és presbitereket szigorú mértékletességre fogja, és békes családi élet felmutatásával járjanak lefelől. Tudja, hogy tanítását az engedetlen, hiábavaló és csaló magatartással rendelkező vezetőkkel nem tudja majd sikerre vinni.

A fejezet vége példa az olyan általánosításra, amellyel Pál nem csak az Istent nem ismerő és Pál tanításait elutasító emberekre vonatkozatható, hanem felhasználható a valóban Istent ismerő emberekre, akik nem engednek Pál félrevezető tanításainak, ezért utálatosak a cselekedeteik, minden jó cselekedetre méltatlanok. Vagyis azokat a gyülekezeti csoportokat is kitagadhatja ezen keresztül, amelyek Jézus közvetlen tanítványainak a gyümölcseiként jöttek létre, és nem Pál tanításait akarták érvényesíteni, hanem Jézusét. Hova lettek vajon Jézus tanítványainak a gyülekezetei? Miért nem maradtak fenn tanításaik, elképzeléseik, életmódjuk leírásai? Eltűntek a történelem süllyesztőiben? Vagy éppen Pál filozófiája tette lehetővé, hogy minden hatalom kiüldözze őket a világból, és oroszlánok elé vettessék őket?

A második fejezetben láthatjuk, hogy Pál példaképe a csendes, mindenben mértékletes család, aki Pál tanításait, azaz az egészséges tudományt hit által elfogadja. A szolgáltnak, természetesen

engedelmességet parancsol, hiszen az emberek között kiépített hierarchiának isteni eredetet tulajdonít.

2,9: *A szolgálakat intsed, hogy az ő uraiknak engedelmeskedjenek, mindenben kedvüket keressék, ne ellenkezzenek*

Pál által hirdetett szent élet pedig nem az igazság ismerete szerint való élet, hanem a világi kívánságok megtagadásával elért mértékletes élet lenne:

2,12: *A mely arra tanít minket, hogy megtagadván a hitetlenséget és a világi kívánságokat, mértékletesen, igazán és szentül éljünk a jelenvaló világon.*

Pál nem a szeretetet hirdeti, hanem a test mértékletességét. A szeretet csak hivatkozás nála arra, hogy az egyszerű lelkeket megnyerje, éppen úgy, ahogy zsidónak zsidóvá lesz, körülmetéletlennek pedig körülmetéletlenné lesz, a békeszeretőknak békeszerető lesz, hogy mindeneket megnyerjen. **A levelek alapján láthatjuk, hogy őt valójában a szeretet nem érdekli. Fő témakörei a megfélemlítés, a test megvetése, a hitetés. A megfélemlítésből jön az engedelmesség, a test megvetéséből jön a mértékletesség, a hitetéséből jön a megigazultság erénye, amelyeket minden más erénynél legfontosabbnak tart.** Ezeket az erényeket örök élettal jutalmazza, ezeknek az erényeknek elutasítóit pedig örök kárhozatra ítéli.

A harmadik fejezet tehát az engedelmességről szól:

3,1: *Emlékeztessed őket, hogy a fejedelemségeknek és hatalmasságoknak engedelmeskedjenek, hódoljanak, minden jó cselekedetre készek legyenek.*

A jó cselekedet pedig az, amit a hatalmasság csak megkíván, azt végrehajtják. Hiszen a hatalmasság akarata az Isten akarata. Korábban kifejtette, hogy nincs hatalmasság, hanem csak Istentől. Milyen súlyos tévedés. Már az Ószövetségben példát láttunk arra, hogy mennyire megvetette Isten uralkodását Izrael akkor, amikor az megkívánta, hogy éppen úgy saját, emberi királyuk legyen, mint a körülötte való népeknél szokás.

1 Sámuel 8,6-7: *Azonban Sámuelnek nem tetszék a beszéd, hogy azt mondák: Adj nekünk királyt, a ki ítéljen felettünk. És könyörge Sámuel az Úrhoz.*

És monda az Úr Sámuelnek: Fogadd meg a nép szavát mindenben, a

mit mondanak néked, mert nem téged utáltak meg, hanem engem utáltak meg, hogy ne uralkodjam felettük.

Itt nyilatkoztatja ki egyértelműen az Isten, hogy akik felett király uralkodik, az Isten uralkodását veti meg. Tehát a hatalmasság nem Istentől van, hanem emberektől. Sámuel könyvének nyolcadik fejezete még részletezi is a király gonoszságait, amit mind el fog követni a nép ellen, de Izrael mégis királyt választ.

Pál sajnós azt éri el, hogy minden önkényuralom népelnyomó és kiszákmányoló hatalmát Isteni erényként kell a kereszténységnek kötelezően feltüntetni.

Ebben a fejezetben fogalmazza meg az eretnek meghatározást, aki romlott, vétkezik, hiszen az isten kegyelméből való megigazulást elutasítja.

3,8-10: *Igaz ez a beszéd, és akarom, hogy ezeket erősítsed, hogy igyekezzenek jó cselekedetekkel előljárni azok, a kik Istenben hívökké lettek. Ezek jók és hasznosak ez embereknek;*

A balgató vitatkozásokat azonban és a nemzetségekről való tudakozásokat, és a civakodást és a törvény felől való harcokat kerülj; mert haszontalanok és hiábavalók.

Az eretnek embert egy vagy két intés után kerülj;

Meghatározza a teendőket is ezekkel: kerülni kell őket, és nem balgató vitatkozásokba merülni velük. Pál beszédei jók és hasznosak az embereknek, egyéb tanítások pedig eretnekségek.

Pál levele Filemonhoz ()**

Ez a rövid levél lényegében a Pál fogsága alatt megtérített Onésimus elfogadtatását kívánja elérni Filemonnál annak ellenére, hogy esetleg korábban bármit is vétett volna Filemon ellen. Pál, Onésimus illetén adósságát hajlandó átvállalni, a befogadásért cserébe. Először is parancsként adja ki az utasítást:

1,8: *Annak okáért jóllehet nagy bátorságom van a Krisztusban, megparancsolni néked azt, a mi illendő*

Bár kicsit enyhíteni igyekszik a hangnemen a későbbi sorokban, egészen addig, míg végül Filemon szabad akarataként tünteti fel a dolgot. Ez Pál ravaszkodásaira nagyban jellemző:

1,14: *De a te megkérdezésed nélkül semmit sem akartam cselekedni,*

hogy jótéteményed ne kényszerítésből, hanem szabad akaratból való legyen.

Felajánlja, hogy ugyan szabad akaratból dönthet, de tudván azt, hogy Pál megparancsolja, ha netán mégis ellenezné. **Ez a látszat önállóság később a kereszténység vonalaiban is nagyban feltűnik, úgy viselkednek, mintha szabadok lennének, megszabadította őket a Megváltó, de előjáróik uralkodnak felettük, továbbmenve, minden pogány hatalomnak behódolva szolgálnak.**

Pál zsidókhöz írt levele ()**

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

Az első fejezet azonnal Jézus Fiúságát kezdi kifejteni, különös tekintettel az angyalok alárendelésével. Tudja Pál, hogyha az emberi társadalmakat a vallások vezetői irányítják, akkor a hatalmat felettük úgy lehet biztosítani, hogyha a vallásukban tisztelt sok isten és angyal feletti hatalmat is Jézus felmagasztalásán keresztül megvalósítja.

1,6: *Viszont mikor behozza az ő elsőszülöttét a világba, így szól: És imádják őt az Istennek minden angyalai.*

Az első fejezet tehát Krisztus mindenk felett való hatalmának a biztosítása, elsősorban a mennyek birodalmában láttatni, hogy még az angyalok is alá lettek vettelve. Nagyon fontos ez a fejezet abból a szempontból, hogy az egyházi hatalomnak (amelynek a feje tudjuk Krisztus) ne tudjanak ellen állni különböző egyéb istenekre vagy angyalokra való hivatkozással.

A második fejezetben megpróbálja indokolni Krisztus halálát, mivel nem értette meg, hogy halálának oka a zsidó vallási vezetők hatalmának a megingása volt, ezért misztikus okot kreál. Krisztusnak azért kellett meghalnia, hogy Isten az Ő Fiát szenvedések által tegye tökéletessé.

2,10: *Mert illendő vala, hogy a kiért minden és a ki által minden, sok fiakat vezérelvén dicsőségre, az ő üdvösségük fejedelmét szenvedések által tegye tökéletessé.*

Nem mellékes az az eredmény sem, amely ebből a kijelentésből szin-

tén származik, tudniillik, hogy **az emberi szenvedés értelme és célja tehát az ember tökéletessé tétele**. Mivel filozófiája nem képes magyarázni az emberi szenvedések okát, nyújt egy elméletet. **Nem mi emberek okozunk szenvedést egymásnak, nem mi emberek vagyunk felelősek gonoszságainkért, hanem mindez egy isteni terv része, az ember tökéletessé tétele**. Ezzel a magyarázattal befoghatja minden elnyomott, kizsákmányolt, nyomorgó lázadó száját, ő nekik jutott az osztályrész, ahogy Krisztusnak is, hogy még ezen életük eredményeképp tökéletesek legyenek az isteni akarat megvalósulása szerint. A szenvedések valódi felelőseit és okozóit természetesen ezzel sikerül elleplezni. Az elnyomás elhárításának a lehetőségét pedig végleg elvetni. **Nem csoda, hogy minden hatalomnak megtetszett Pál filozófiája és kedvenc, uralkodó vallássá fogadták**.

Ha pedig nem mi emberek vagyunk felelősek egymás halálában, akkor ki? Valaki csak tehet arról, hogy ez a sok szenvedés végbe menjen, és a végén halált okozzon?

2,14-15: *Mivel tehát a gyermekek testből és vérből valók, ő is hasonlatosképpen részese lett azoknak, hogy a halál által megsemmisítse azt, a kinek hatalma van a halálon, tudniillik az ördögöt, És megszabadítsa azokat, a kik a haláltól való félelem miatt teljes életükben rabok valának.*

Tehát a névleges felelőst megsemmisítette, a halálfélelmet látszólag feloldotta, hogy van hát mégis halál továbbra is a világon?

A harmadik fejezet valójában a zsidóknak szól, bizonyítani akarja, hogy Krisztus nagyobb volt Mózesnél, ezért Pál vallását fogadják be, amelynek apostola és főpapja Krisztus. Ne keményítsék meg szívüket, ha Pál tanításait hallgatják úgy, mint az ő atyáik a pusztában, mert hasonló sorsra juthatnak. Pál tehát fenyeget, ha valaki nem hisz az ő elméleteiben, az nem lehet részese Isten nyugalmának, isten országának.

3,18-19: *Kiknek esküdött pedig meg, hogy nem mennek be az ő nyugodalmába, hanemha az engedetleneknek?*

Látjuk is, hogy nem mehettek be hitetlenség miatt.

A fenyegetés Pál kedvenc taktikája. Sohasem az igazsággal, szeretettel próbál célt érni, hanem mindig megfélemlítéssel.

A negyedik fejezet folytatja a kárhoztatását mindazoknak,

akik nem engedelmeskednek az ő hitetésének, ezt a megfélemlítési módszerét továbbra is alkalmazza. Ne próbáljon senki kétszínüsködni, hiszen az isten megítéli a gondolatokat és a szívnek indulatait. Fogadják el az ő tanítását szívből, kételkedés nélkül, kövessék hitét, vallását, lépjenek be a Pál által felkínált hierarchiában, amelynek legmagasabb vallási képviselője Jézus:

4,14: *Lévén annak okáért nagy főpapunk, a ki áthatolt az egeken, Jézus, az Istennek Fia, ragaszkodjunk vallásunkhoz.*

Pál a levél elejétől Jézust a hatalom csúcspontjaként, királyként, főpapként szeretné beállítani, hogy vallását és egyházát mindenféle földi hatalom fölé emelhesse. A fejezet végén is hatalmasságnak állítja be Jézust:

4,16: *Járuljunk azért bizodalommal a kegyelem királyi székéhez, hogy irgalmasságot nyerjünk, és kegyelmet találjunk, alkalmas időben való segítségül*

Az ötödik fejezet egyfelől Jézus elhivatottságát próbálja megfogalmazni, hogy ugyanúgy, ahogy a korábbi papokat az isten választotta ki, ugyanúgy Jézust is Isten hívott el. Itt is gyorsan megemlíti, hogy Jézus szenvedéseinek volt értelme:

5,8: *Ámbár Fiú, megtanulta azokból, a miket szenvedett, az engedelmisséget amely által tökéletességre jut:*

5,9: *És tökéletességre jutván, örök üdvösség szerzője lett mindazokra nézve, a kik neki engedelmeskednek.*

Tehát a tökéletességhez Pál szerint a szenvedés az út nem pedig az igazság megismerése. Jézus nem az igazság cselekedetei által tekinthető tökéletesnek, hanem a szenvedés és engedelmisség által, bizonyítja, hogy Pál az igazságot csak hitetesképp alkalmazza. Pálnak a legfontosabb a hívők engedelmisségének az elérése, még szenvedésük árán is.

Visszatértünk a hatalomhoz, Pál egyházának és tanításának legyen engedelmes minden követője, hogy hasonlóképpen tökéletességre jusson, mint ahogy Jézus tökéletességre jutott az ő engedelmissége által. Nagyon kemény filozófia ez tömegek kihasználásához. Gyakorlatilag elérheti fegyver nélkül azt, hogy hihetetlen hatalom birtokosa legyen, hiszen egyszerűen tudatuknál megfogva a híveket, engedelmisségükön keresztül képes óriási uralomra jutni. A

többi evilági fejedelemség és királyság persze hatalmukat erőszak által biztosítja. **Nincs olyan hatalom a világon, ami le tudná azt a hatalmat győzni, amelyben az állam és az egyház, az erőszak és az engedelmisség vallása összefog.**

A fejezet végén megemlíti, hogy ideje áttérni a kemény eledelre, az igazság kemény beszédeire, mert akik megtértek, azok járatosabbak legyenek a jó és gonosz közötti különbségtételben. A jó, mint tudjuk Pálnál a feltétel nélküli engedelmisség, az engedetlenség fiaira pedig Isten haragja fog lesújtani:

Kolossa 3,6: *Melyek miatt jó az Isten haragja az engedetlenség fiaira;*

Itt folytatja is a hatodik fejezetben:

6,1: *Annak okáért elhagyván a Krisztusról való kezdetleges beszédet, törekedjünk tökéletességre, nem rakosgatván le újra alapját a holt cselekedetekből való megtérésnek és az Istenben való hitnek.*

Viszont egyelőre a kemény eledel elmarad, a fejezet újból azzal foglalkozik, hogy aki már elkezdett hinni Pál tanításaiban az ne essen ki belőle. A kemény beszéd pedig nem más, mint a neki engedetlenek megalázása, meggyalázása. Mert ha valakik meginognak, azokat azonnal megalázza:

6,6: *És elestek, ismét megújuljanak a megtérésre, mint a kik önmagoknak feszítik meg az Istennek ama Fiát, és meggyalázzák őt.*

Jézus másképp tanít:

Máté 18,21-22: *Ekkor hozzámenvén Péter, monda: Uram, hányszor lehet az én atyámfiaának ellenem vétkezni, és néki megbocsátanom? még hétszer is?*

Monda néki Jézus: Nem mondom néked, hogy még hétszer is, hanem még hetvenhétszer is.

A megbocsátás tudományát Pál nem ismeri. Csak az általa kitálalt kegyelem és engedelmisség elmélete volt nála a lényeg, elfogadni hit által Krisztus kereszthalálát, meghalni vele együtt a kereszthalálba, és feltámadván vele együtt az isten egyházának való engedelmisségre.

Ezért tehát buzgósággal, reménységgel, békességes túréssal biztatja a benne hívőket, hogy elnyerjék az ígéretet. Pál, tehát ha nem éppen megfélemlít, azonnal ígéretet. Ábrahámot hozza fel példaképp, hiszen

ő is az ígéreteket békességes türése által nyerte meg.

Észreveszi, hogy akiket megfélemlített, azok menekülésből rohannak ő hozzá, el is szólja magát:

6,18: *Hogy két változhatatlan tény által, melyekre nézve lehetetlen, hogy az Isten hazudjon, erős vigasztalásunk legyen minékünk, mint a kik oda menekültünk, hogy megragadjuk az előttünk levő reménységet.*

Pál technikájára, ami a megfélemlítés, folyamatosan találunk bizonyítékokat. Jézus a szeretetével nyerte meg a követőit, egyetlen tanítványáról sem olvastunk, hogy megfélemlítette volna, hogy mellette maradjon. Pál ezt nem értette meg, valószínűleg korábbi életének felfogásából nem bírt kiszakadni, amelyben az Isten félelme volt az uralkodó filozófia. Csakhogy nem a régi vallásának az Istenétől félt, hanem az ő új vallásának az Istenét tette mások számára félelmetessé.

A hetedik fejezetben Jézust mindenképp papként szeretné beállítani Pál, korábban ő is buzgó farizeus volt.

7,26: Mert ilyen főpap illet vala minket, szent, ártatlan, szeplőtelen, a bűnösöktől elválasztott, és a ki az egeknél magasságosabb lón.

Szeretne egy jelentéktelen papot alapul venni, aki Melkisédek, Sálem királya és Abrahámnak áldást adott tizedekben. Egész végig a fejezeten azt szeretné igazolni, hogy mennyivel különb pap lenne Jézus, mint Melkisédek, akit a törvény rendelt pappá, Jézust azonban az enyészhetetlen élet ereje. **Az evangéliumokból láthatjuk, hogy egész életében Jézus nem törekedett papságra, Jézus az igazság beszédét hirdette. Arra sincs jel, hogy szerette volna, ha halála után őt papként tisztelnék.** Pál mégis kitalálja ezt a funkciót, hogy egyházában a megfelelő hierarchiát biztos alapokon láthassa. Fel is magasztalja az egek fölé, hogy minden neki legyen alárendelve, mert így minden hatalom indokoltan az ő hatalmának képviselőinek a kezében összpontosítható.

A nyolcadik fejezetben használja ki azt az ígérését az Úrnak, hogy új, másik szövetséget köt Izrael házával, hogy az általa kitalált papi rendnek ne Mózes törvényei legyenek az alapjai, tehát az ígérlet Jézus főpapsága által fog megvalósulni.

A zsidó levél szerzője érvelésében úgy tünteti fel, mintha a zsidókat

elhagyta volna az Isten amikor megrontották a szövetséget vele:

8,9: *Nem azon szövetség szerint, a melyet kötöttem az ő atyáikkal ama napon, mikor kézen fogtam őket, hogy kivezessek Égyiptomból, mert ők nem maradtak meg abban az én szövetségemben, azért én sem gondoltam velök, mondja az Úr.*

Az idézet Jeremiástól való, de hibásan idézi azt hogy az Úr nem törődött többé Izraellel, mivel Jeremiás nem az Isten hűtlenségét, hanem a zsidók hűtlenségét állítja, az Istenét pedig fenntartja továbbra is.

Jeremiás 31,31-32: *Eljön az az idő - így szól az Úr -, amikor új szövetséget kötök Izrael és Júda házával.*

Nem olyan szövetséget, amelyent őseikkel kötöttem, amikor kézen fogva vezettem ki őket Egyiptom földjéről. De ezt a szövetséget megszegték, pedig én voltam az Uruk - így szól az Úr.

A szövetség fajtájára térve azt állítja a szerző Jeremiás alapján, hogy az új szövetség a törvény fennmaradását jelenti, de az ember szívébe vésvé:

8,10: *Mert ez az a szövetség, melyet kötök az Izrael házával, ama napok multán, mond az Úr: Adom az én törvényemet az ő elméjükbe, és az ő szívkébe írom azokat, és leszek nekik Istenök és ők lesznek nekem népem.*

Mit ír az Úr a szívükbe és elméjükbe? A törvényt. Azaz nem mást, mint a szívből megvalósított **engedelmességet**. Jézus szerint azonban a szeretetet írja Isten a szívükbe, új szövetség, új parancsolat:

János 15,12: *Ez az én parancsolatom, hogy szeressétek egymást, a miképpen én szerettelek titeket*

Az egyház pedig a választott papságával ennek a szövetségnek a földi letéteményese lesz örök időkre, mert Jézus főpapsága is örök:

7,23-24: *És amazok jóllehet többen lettek papokká, mert a halál miatt meg nem maradhattak:*

De ennek, minthogy örökké megmarad, változhatatlan a papsága

A papok főpapja pedig a mennyei Felség királyi székének jobbján fog ülni, ahonnan már nem ideiglenes kormányzása lesz, mint az emberi törvények által kijelölt főpapnak. Nem halandó, akinek halála után másikat kellett kijelölni, hanem örökkévaló főpap. A hívők engedelmessége pedig a szívükbe lesz írva, örökkévaló félelmük által

fogja kormányozni népét Pál papi rendje.

A kilencedik fejezetben hozza elő a bűnért való engesztelő áldozat újszerű fogalmát. Régen ugyanis a bakok és tulkok vére által próbáltak meg kiengesztelést találni a bűneikért, most Pál ennek a mintájára Jézus véréből áldozati szertartást formál, amelyen keresztül juthat be már nem a földi Szent Sátorba, hanem a mennyei, örökkévaló szentélybe.

9,13-14: *Mert ha a bakoknak és bikáknak a vére, meg a tehén hamva, a tisztátalanokra hintetvén, megszentel a testnek tisztaságára:*

Mennyivel inkább Krisztusnak a vére, a ki örökké való Lélek által önmagát áldozta fel ártatlanul Istennek: megtisztítja a ti lelkiismereteket a holt cselekedetektől, hogy szolgáljatok az élő Istennek.

Pál minden módon azt szeretné beállítani, hogy Jézus halála nem a zsidó hatalom gonoszságának az eredménye, példaképp egyébként a többi világi hatalom számára is a későbbiekben, hanem önkéntes áldozat a világ bűneiért. Tévedése visszavezethető a Mózesi szertartásokra is, ahol alapvetően az volt a szemlélet, hogy:

9,22: *És csaknem minden vérrel tisztítatik meg a törvény szerint, és vérontás nélkül nincsen bűnbocsánat*

Képtelen felfogni a bűnbocsánat jelentőségét, nem tud Pál egyszerűen megbocsátani, neki mindenképp a megbocsátáshoz véráldozat szükséges. Jézus nem erről beszélt. Kijelentette, hogy megbocsássatok, nektek is megbocsáttatik. Nála nem volt szükséges egy marhát leölni, hogy a megbocsátás megtörténjen. **Pál azonban nem kis dolgot használ fel, magát Jézust. Krisztus halála nála egy véráldozat, ami a világ bűneinek az engeszteléséért ontatott ki. Nem kiskaliberű módosítása a zsidó felelősségnek.** Semmi köze nincs Jézus halálához a zsidó papok gonoszságának, hanem egy szimpla áldozati bárány leölését végezték el a világ megmentéséért. Ezek a papok végezték el a legnagyobb jócselekedetet. **Ezzel szemben egy tulkot nem kínoznak meg a leölése előtt, de Jézussal megtették. Nem templomba vitték áldozati oltárra, hogy istennek kedves illatul felajánlják, hanem egyenest a Golgotára, ahol nagyon csúnyán keresztre feszítették. Isten soha nem várta el, hogy az áldozati állatokat megkínózzák feláldozásuk előtt. Saját fiánál elvárta volna?**

Mellékesen a Mózes által megjelölt véráldozatok hivatottak lecserelni a zsidók körül élő népeknél szokásos emberáldozatokat. Hogyha ezt a haladó szellemet tekinteném előbbre lépésnek, akkor Krisztus idejére nem emberáldozattá fajulna vissza az engesztelési eljárás, hanem még az állati áldozatok szükségességét is eltörölték volna.

A tizedeik fejezet folytatja az áldozatok körüli elmélkedést. **Beisméri, hogy a bakok és bikák vére nem tudja eltörölni a bűnöket. Kijelenti, hogy az Isten égő és bűnért való áldozatokat nem kedvel. Ennek ellenére mégis állítja, hogy Jézus áldozatával a bűnökért áldozva ül az Isten jobbjára.** Nem értette meg Pál, hogy az állati áldozatok helyett nem kívánt Isten komolyabb emberáldozatokat, csak azért, hogy tetsszen a véráldozat, hanem a törvénynek való engedelmesség lenne, ami tetszett volna akkor Istennek.

A következő igehelyen egy fontos mellészólása van Pálnak:

10,18: *A hol pedig bűnök bocsánata vagyon, ott nincs többé bűnért való áldozat.*

Ezen a ponton is kiderül, hogy a Jézus küldetését nem fogta fel, amely lényege pont a megtérés és a bűnök bocsánata volt. Ha pedig Jézus megbocsátást hirdetett, akkor Pál miért hirdet bűnért való áldozatot? Különösen akkor, ha tudja, hogy ahol bűnök bocsánata van, ott nincs többé engesztelő áldozat a bűnökért!

Van további probléma Pál filozófiájában. Kijelentette, hogy Krisztus vére minden bűnért kiontatott, minden bűnt eltörölt.

Ugyanakkor a fejezet későbbi helyén kivételt alkalmaz:

10,26-27: *Mert ha szándékosan vétkezünk, az igazság megismerésére való eljutás után, akkor többé nincs bűnökért való áldozat, Hanem az ítéletnek valami rettenetes várása és a tűznek lángja, a mely megemésztí az ellenszegülőket.*

Vagyis nem törölt el minden bűnt Jézus vére, vannak kivételek, a bűnök felét, vagy inkább kilencven százalékát törölte el. Kérdés, hogy mit tekintünk az igazság megismerésére való eljutásnak. **Hiábavalóvá teszi a saját maga által kitalált tökéletes véráldozatot, a saját maga által kitalált kivétellel.** Kezdi Pál tehát a fenyegetést. Nem érdekli, hogy ellentétbe kerül a megváltási teóriájával, aki vétkezik, kegyelem és megbocsátás nélkül, halálosan megfenyegeti,

inkább a halálnál is súlyosabban:

10,28-29: *A ki megveti a Mózes törvényét, két vagy három tanúbizonyságra irgalom nélkül meghal,*

Gondoljátok meg, mennyivel súlyosabb büntetésre méltónak ítéltetik az, a ki az Isten Fiát megtapodja, és a szövetségnek vérét, mellyel megszenteltetett, tisztátalannak tartja, és a kegyelemnek Lelkét bántalmazza?

Talált további kivételeket, amelyre nem vonatkozik Jézus vérenek kiontása. Még sem veszi el a Jézus kereszthalála a világ bűneit? Tehát hitetés és könyörtelen fenyegetés Pál politikája:

10,30-31: *Mert ismerjük azt, aki így szólt: Enyém a bosszúállás, én megfizetek, ezt mondja az Úr. És ismét: Az Úr megítéli az ő népét.*

Rettenetes dolog az élő Istennek kezébe esni.

Miért ez a könyörtelen hang? Hogy higgyenek:

10,38: *Az igaz pedig hitből él. És a ki meghátrál, abban nem gyönyörködik a lelkem.*

Évszázadokra elveti a vakhit magvait Pál, a veszedelem Fia nem okoz talán ekkora katasztrófát a történelemben, mint Pál egyház teológiai fejtegetései.

A tizenegyedik fejezetben erőteljesen kifejti a hit Páli megfogalmazását.

11,1: *A hit pedig a reménylett dolgoknak valósága, és a nem látott dolgokról való meggyőződés*

A hit illetően megfogalmazása teljesen pontatlan meghatározást takar.

A reménylett dolgoknak nincs valósága, némely reménylett dolog valóra fog válni a későbbiekben, némely pedig nem. Ezzel a megfogalmazással azonban egy kalap alá vette a valóra váltható és a nem megvalósítható reménységeket, csak az által valóságot tulajdonítani neki, mivel hiszik. No ez nem így működik. A nem megvalósítható reménységben is lehet hinni, de a hit által mégsem válik valóra. Sok csonka megpróbált lábra állni mankó nélkül, hit által reménykedett benne, mégsem sikerült. Kihagyják a dologból, hogy Jézusnál ez azért sikerült, mert Isten vele volt, aki gyógyított.

A nem látott dolgokról való meggyőződés hasonlóan téves meghatározás, sok nem látott dologról meg lehet győződve az ember, mégsem létezik. Hogyan győződik meg az ember a nem látott

dolgokról Pálnál? Hit által. Elhiszi, hogy létezik, és akkor úgy van. Ez a félrevezethetőség alapvető feltételének a biztosítását jelenti. Valójában hogyan lehetne meggyőződni egy nem látott dologról? Tapasztalás által, mindaddig, amíg nem tapasztalja meg az ember, a nem látott dolog csak hit. Valójában a nem látott dolgokat figyelembe venni meggyőződés nélkül az lehet hit. Ha már valaki megtapasztalt valamit, meggyőződött az igazságáról, a létezéséről, akkor az már nem a hit kategóriájába sorolandó, hanem az már ismeret, tudás. **A hit lényegében egy bizalom abban, hogy a másik ember a tapasztalatát változatlan módon, őszintén, becsapási szándék nélkül meséli el, ilyenkor az ember hisz abban, hogy amit neki mond, az igaz.** Ennél furmányosabban kezelni a hitet, felesleges és félrevezető. Pál azonban megkísérli.

Pál megkísérel zsidó történelmi példákkal vázolni, mi a hit. Az esetek valóban példái a hitnek, csakhogy olyan példákkal áll elő, amelyekben kivétel nélkül Isten személyes megjelenése mindenkinél megerősítette, hogy szándékai nem koholmányból, más papok félrevezető akaratát tükrözve származnak.

Közbeszúrja félvállról a példázatok felsorolása közepén, hogy mit jelent Istennek a hit:

11,6: *Hit nélkül pedig lehetetlen Istennek tetszeni; mert a ki Isten elé járul, hinnie kell, hogy ő létezik és megjutalmazza azokat, a kik őt keresik.*

Máris félreértésekkel halmozza el a mondatot. Egyik dolog az, hogy kétségbe vonja, hogy bárki tetsszen Istennek, aki nem hisz benne. Beállítja azt is, hogy aki viszont hisz benne, az tetszik neki. **Hát egyik sem igaz, mert akár hívő, akár hitetlen, de ha nem cselekszik valaki szeretet szerint, máris meg lehet kérdőjelezni, hogy Istennek tetszik-e.** Hogy az ő létében hinni kell, az a következő tévedés. Istenben nem hinni kell, hanem őt megismerni kell, ami feltételez egy közvetlen kapcsolatot vele. A hit Isten létében valójában addig tart, amíg az ember megtapasztalja az első megnyilatkozását közvetlenül. Onnantól kezdve már nem „hiszi” az Isten létét, hanem tudja, hogy létezik, mint ahogy tudja bármely teremtet dologról, hogy létezik, ha megtapasztalta. Nem pedig hiszi, hogy léteznek, mondjuk állatok a földön. Pál megalégszik az Isten létében való hit-

tel, itt megáll a tudománya, innentől kezdve a hívő számíthat Istentől való jutalmára.

A reménylett dolgok valósága ellen szól saját példázata is, amikor ezt mondja:

11,13: *Hitben haltak meg mindezek, nem nyerve meg az ígéreteket, hanem csak távolról látva és üdvözölve azokat.*

Ezeknek sem váltak valóra a reményeik, hogy meri Pálnak akkor hitnek nevezni?

A tizenkettedik fejezetben megpróbálja a földi szenvedéseket Isten ostoraként nevelési céllal beállítani.

12,6-8: *Mert a kit szeret az Úr, megdorgálja, megostoroz pedig mindent, a kit fiává fogad.*

Ha a fenyítést elszenveditek, akkor veletek úgy bánik az Isten, mint fiaival; mert melyik fiú az, a kit meg nem fenyít az apa?

Ha pedig fenyítés nélkül valók vagytok, melyben mindenek részesültek, korcsok vagytok és nem fiak.

A legfontosabb dolog a földön, hogy a legtöbb szenvedést nem az Isten dorgálása okozza, hanem mi egymásnak teremtünk szenvedést és kint a világban. Hogy meri Pál a mi balgaságaink helyére Isten fenyítékét állítani?

Pál a fiúságot a dorgáláson keresztül, a szenvedés általi engedelmességben jelöli meg, és semmi köze Jézus tanításához, ami az igazság és isten országának a keresését, a szeretetben élést, és az erőszakmentességet (szelídség!) határozza meg alapelveként. Történelmi példák bizonyítják, hogy a fenyítésen és dorgáláson keresztül vált rengeteg gyerek korcsá mire felnő, és ezen a módszeren keresztül vált kizsákmányolható, elnyomható alapanyaggá a társadalom fejedelmei és királyai számára. Pál e fejezete megalapozza, hogy a hívő családok fenyítésen és büntetéseken keresztül neveljék a gyerekeiket, ami meg is történik mind a mai napig, azért, hogy engedelmességre kényszerítsék mindnyájukat. Jutalom? Elmaradhatatlan a jutalom Pálnál:

11,11: *Bármely fenyítés ugyan jelenleg nem látszik örvendetesnek, hanem keservesnek, ámde utóbb az igazságnak békességes gyümölcseivel fizet azoknak, a kik általa gyakoroltatnak.*

Így aztán a levelei nyomán elcsüggedő hallgatóságot Pál vigasztalni

próbálja, mivel semmi konkrétal nem tud vigasztalni, hitetni kezdi őket:

12,22-23: *Hanem járultatok Sión hegyéhez, és az élő Istennek városához, a mennyei Jeruzsálemhez, és az angyalok ezreihez, Az elsőszülöttek seregéhez és egyházához, a kik be vannak írva a mennyekben, és mindenek bírójához, Istenhez, és a tökéletes igazak lelkeihez.*

Ne számítsanak szegény szenvedői e földön békességre és nyugalomra, hanem majd a mennyei Jeruzsálemben. Befejezi a fejezetet azzal a szellemi töltéssel, amellyel már megtérése előtt rendelkezett és Krisztus egyházát is üldözte:

12,28: *Annak okáért mozdíthatatlan országot nyervén, legyünk háládatosak, melynél fogva szolgáljunk az Istennek tetsző módon kegyességgel és félelemmel.*

Vagyis Istentől félni kell, nem pedig szeretni őt.

12,29: *Mert a mi Istenünk megemésztő tűz*

A tizenharmadik fejezetben búcsúzólul különféle intésekkel halmozza el a zsidóbelieket, amelyek jellemzőek Pálra. Engedelmeskedés az előljáróknak, jótékonykodás, adakozás, vendégszeretet, másokért imádkozás. Mert ha valaki magáért imádkozna, talán véletlenül kapcsolatba kerül Istennel és kiderül, hogy nem is Pál tanításait kellene követnie. Maradjon azért meg a hitben, szeretetben és a békesség tőrésben, várván a mennyei Jeruzsálemre.

Összefoglalás (**)

Főbb ellentmondások Jézus és Pál tanításai között:

- Hit általi megigazulás az igazság megismerése általi helyett
- Test kárhoztatása a sötétség leleplezése helyett
- Krisztus váltságshalála (fizetség) az Isten bűnbocsánata (elengedés) helyett
- Az eredendő bűn, a törvény, a kegyelem háromsága az élet megértéséből származó igazság és szeretet gyakorlása helyett
- A Pál értelmezésű feltámadás szerinti vagy Jézus tanítása szerinti élet
- Egyházi fejedelemségek vezetése vagy Isten Lelkének vezetése
- Kárhozattól való félelem vagy az Isten szeretete

Alapvetően szükséges annak felismerése hogy **a Biblia nem egy, hanem két evangéliumot tartalmaz. Egyik Jézus Isten Országáról szóló evangéliuma, a másik Pál apostol Megváltásról szóló evangéliuma. Pál apostol evangéliumának nem Istentől való eredetét éppen ez a tanulmány próbálja bizonyítani.** Mivel Jézus evangéliuma igen hiányosan és pontatlanul van az evangéliumok leírásában visszaadva, értelmezése több vitára ad alkalmat. Ezért könnyebb a gyülekezetekben elfogadtatni Pál evangéliumát, amely a levelekben viszonylag összeszedettebben van kibontakoztatva. **Pál teológiájának gyülekezeti elfogadtatásban határozottan nagy szerepe van annak az anyagilag jól eltervezett hierarchikus rendnek, amely a gyülekezet vezetőinek igen jó megélhetését biztosítja valós munka nélkül.** Jól lehet adományokból és nem fizetségből igyekeznek megélhetésük és szervezeti költségük anyagi szintjét fenntartani, az eredmény mégis az evangélium ingyen hirdetésének csak látszólagos voltát jelenti ez, mivel a gyülekezet vezetőinek a megélhetése függővé lett téve annak a rendnek az adományaitól, amelyet éppen Pál apostol alapozott meg, érdekeik egyben a Pál apostol által megalapított rend fenntartását szolgálják annak ellenére is, ha azokban tévedést fedeznének fel.

Röviden **Jézus Isten Országáról szóló evangéliumának lényegéről: amely alapjaiban reformálja meg (megtérésről van szó) az emberek egymás közötti és az Istennel való viszonyát, az egyén gondolkodását és életvitelét. Az elképzelés valóságos célokat tűz**

az ember elé, amelyek ebben az életben megvalósíthatóak, elérhetőek, tehát nem hiteget, mint a keresztény mozgalom, hanem tapasztalatok szerzésén keresztül igazolható tanítást rejt magában. A tanítás alapja a világosság és a sötétség értelmezésében rejlik, a világosság a szeretet és a megértés megjelenése az ember életében, a sötétség pedig a tudatlanság és érzéketlenség hatalma, amelyből származik az a sok szenvedés, fájdalom és betegség, amely mindennapi életünket és kedvünket rontja meg konfliktusaink, ellenségeskedéseink, háborúságaink, terheink és gondjaink növelésén keresztül. **Jézus Isten Országáról szóló evangéliuma tehát válasz az ember nehéz és terhes életének kérdéseire, és komoly tanítás az abból kivezető útra.** Ha a problémák gyökere a tudatlanság, a meg nem értés és az érzéketlenség, akkor a tanítás, a felvilágosítás és a szeretet gyakorlása egy valódi megoldást hozó útra térésre szólítanak fel. Tanítás, hogy a kapcsolataink rendezése, értékrendünk megváltoztatása és az igazság megismerése olyan közösségi élet kialakítását teszi lehetővé, amelyet már az Istennek tetszése miatt is az ő országának mondható. Jézus által értelmezett sötétségnek egyik kirívóan erős kötele létezett akkor a zsidó vallási hagyományban uralkodó törvényekben, amelyek alapjai Mózes rendelkezéseire vezethetők vissza. Jézus folyamatosan bizonyosságot tett ezeknek a törvényeknek igazágtalan voltáról, és szembehelyezte velük saját elképzeléseit, amelyek miatt azonnal konfliktusba keveredett a zsidó vallási hagyomány aktuális őrizőivel, a farizeusokkal, írástudókkal és főpapokkal. Az Isten Országáról szóló tanítás terjedése akkora aggodalmat váltott ki belőlük, hogy szükségesnek látták Jézus botrányos eltávolítását, hogy ennek a terjedésnek Jézus bűnösként való elítélése gátat szabhasson.

Az Apostolok Cselekedetei alapján Pálról ()**

Pál elhívásával kapcsolatban több probléma is van. Az egész történetet csak Pál szájából ismerni, ráadásul ő is hangulatától függően egymásnak ellentmondóan képes azt előadni. Ezt bizonyítja az, hogy a 9,7 így adja elő: „A vele utazó férfiak pedig némán álltak, hallva ugyan a szót, de senkit sem látva” valamint a 22,9-ben

ennek ellentmondóan: „A kik pedig velem valának, a világosságot ugyan látták, és megrémültek; de annak szavát, a ki velem szól vala, nem hallották”. Agrippa előtt már kiegészíti saját elképzelt küldetés-tudatával, amely így hangzik 26,18: „Hogy megnyissad szemeiket, hogy setétségből világosságra és a Sátánnak hatalmából az Istenhez térjenek, hogy bűneiknek bocsánatát és a megszenteltettek között osztályrészt nyerjenek az én bennem való hit által”. Nyilvánvalóan saját maga által előadott kiegészítés, amit már utólag alkotott meg Pál, hiszen ennek a kijelentésnek a fontosságát Jeruzsálemben az apostolok előtt kellett volna megtenni, ahol éppen a csatlakozás elbírálásához elmaradhatatlan érv lett volna. Az utólagos kijelentés Pál nagyozolására mutat, Agrippa hitetésére, amelynek valódi alapja nincs. Másik probléma hogy a hellén bölcséletet ismerő Pál Jézus szájába egy Euripidész idézetet tol, amely így hangzik 9,5 és 26,14. : „Nehéz néked az ösztöke/ösztön ellen rúgódoznod”. Az idézet a Bacchánsnök című tragédiából kerül ide, és biztosra vehető, hogy Jézus az „írások helyett” nem fog egyébként Pál szerint sem szentnek tartható műből idézni. A 9,5-ben elhangzó idézet egyébként a Katolikus és a Református Bibliákból kihúzták, ott nem szerepel. Továbbmenve, maga az elküldetés gyakorlatilag bizonyoságtételről szól, koránt sincs benne szó apostolságra való elhivatásról. Az apostolság Pál önjelölt választása, és nem csak azért vonható kétségbe, mert a jelenség egészen más feladatra mutat, hanem azért, mert az apostoli funkció nincsen az Istentől. Pál megirigyelve a Jeruzsálemben élő tekintélyesek szintén nem Istentől eredő - saját maguk határozták meg - pozícióját, saját Megváltás evangéliumával ugyanarra a tekintélyre tartott igényt, csakhogy a pogányok felé. **Legfontosabb dolog Pál isteni elhivatottságával szemben, magának a tanításnak nem Istentől eredő volta.** Pál Megváltás Evangéliuma hibás tételeken alapszik, mint az „eredendő bűn”, a „hit általi megigazulás”, a „hit hallásból van”, a „feltámadás szerinti életben járás”, a „kegyelem tan”, az „engesztelés véráldozata”, a „test és lélek ellenségeskedése”, a világhatalmat megcélzó hierarchikus felosztású „Krisztus testének” elmélete, a Szent Lélek „ajándékokra osztása”. És ezen kívül is rengeteg bölcsstelen tanács a családi, gyülekezeti és egyéb viszonyok megszervezésére, mind Jézus tanításának nem ismeréséről, az azzal

való szembefordulásról és nyílt semmibe vételéről szól, amely Pál teológiájának Istentől valóságát mind tagadja.

A kereszténység mozgalma valódi Pál követésből áll, PÁL TEOLÓGIAI HIBÁINAK FEL NEM ISMERÉSÉRE ELKÖTELEZETT HÍVŐKBŐL, gyakorlatilag írástudókból és írástudóvá lenni akarók gyülekezetéből.

Hogy az apostolok cselekedeteit Lukács írta le, az a legkevésbé bizonyítja a benne leírtak megbízhatóságát, hiszen Lukács mindent csakis saját gyűjtés alapján, nagy szorgalommal összeszedett szóhagyomány összefoglalására vállalkozott. Az az állítás pedig jól cáfolható, hogy Lukács az a doktor lett volna, akiről Pál egy levelében megemlékezik, mivel a Lukács evangélium észrevehető tagadásokat tartalmaz Pál teológiájával szemben, és ha szorgosan együttdolgozó társa lett volna Pálnak, akkor Pál teológiájának igazoló nyomai az evangéliumon is meglátszottak volna.

Arra a kérdésre, hogy az Isten miért engedte, hogy Pál téves tanítást hirdessen, nem adható válasz annak alapján, hogy az Isten mindenható. A döntés minden pillanatban az emberek kezében van, éppen ezért kellett meghalnia Jézusnak is a kereszten. Nem azért, mert az Isten „engedte”, hanem azért, mert az ember hozhat gonosz döntést Isten akaratával szemben is. Pál esetében egyelőre a tévedései bizonyíthatóak, amelyek nem az Istentől eredő tanításra utalnak, ennek szándékos volta, azaz hogy megtéveszteni igyekezett volna a Jézust követő tanítványokat nem bizonyíthatóak. Az Isten megengedi a más vallásokat, a hibás Bibliát, Hirosimát és a világháborúkat a földön, miért ne engedte volna, hogy Istenről és szándékairól a követői is tévedéseket terjesszenek? **A feladat nem az, hogy minden hibához Isten egy felkiáltójelet illesszen, hanem az, hogy mi emberek tanuljunk meg különbséget tenni az igaz és a hamis dolgok között.**

Nyomai van annak is, hogy az apostolok vagy megfedték, vagy nem értettek egyet Pál tanításaival. Jakab például megfedte és kinyilvánította, hogy te „hiábavaló ember nem tudod hogy a hit megholt cselekedetek nélkül?” Jakab 2,20, de Péter és Pál között is volt nézeteltérés, amely szükségesnek tartott egy összeövetelt is, ahol az eltérések miatt abban egyeztek meg, hogy míg Péter a zsidóknak a körülmetélés evangéliumát hirdeti, Pál a pogányoknak a körülmetéletlenség

evangéliumát hirdeti Galata 2,7. A vita azt mutatja, hogy mindegy mit beszél Pál csak azt ne a zsidók között tegye, és nem azt mutatja, hogy bármelyik irányvonal is tisztában lenne már ebben az időben azzal, hogy egyáltalán mit kezdett meghirdetni Jézus.

Pál gyógyításai a története (ApCsel 14,8-10, 19,11, 20,9, 28,8) alapján vitathatóak. A halott ifjú nem volt az, csak elájulhatot az eséstől, mert Pál unalmas prédikációjára ELALUDT az ablakban. Hogy feléledt ezt gyorsan kihasználták arra, hogy valami eseménnyel izgalomba tartsák a híveket. A gyógyítások hitelessége kérdéses, nem pontosan azért kerültek bele a Pál életének a történetébe, hogy valami erősítése legyen az egyébként valóban könnyen észrevehető tanításbeli eltéréseinek igazolásához. Pál saját levelei szerint például sose gyógyított, pedig hol másutt nem lett volna rá szükség, mint a saját gyülekezeteiben? Amire Pál büszke volt, azok a szenvedései és üldöztetései voltak, máskülönben egy gyülekezetben sem történt ilyen jellegű említésre méltó csoda.

Hogy az apostolok cselekedeteinek írója nem állt isteni ihletés alatt, azt az olyan jellegű történeteknek adott hitek is bizonyítják, amelyben a Szent Lélektől származtat nem az Istentől eredő csodákat. Ilyen például az Anániás és Safira igazságtalan meggyilkolása, amit simán a Szent Lélekre kennek, ilyen Barjézus megvakítása, ami megint nincsen az Istentől. Mert valakinek Pál okoskodásai nem tetszenek, és lehet mondani hogy joggal, nem fog az Isten amellett jelet adni úgy, hogy elveszi a szeme világát. Pál maga állítja, hogy a „vakok szemeinek megnyitására” (26,8) küldött, ennek ellenkezőjét bizonyítja, hogy „aki lát, azt megvakítja”. Jézus világosan meghatározta, hogy az ő evangéliumát hirdetőit olyan jelek követik, hogy megnyitják a vakok szemeit, halottakat támasztanak fel, és nem olyanok, hogy meggyilkolják a csencselőket, meg aki vitatkozni mer, azt megvakítják.

Egyéb

Mi módon mondják Jézust Dávid fiának, ha nem Józseftől származik, attól a Józseftől, aki nemzetsége szerint Dávid fiától ered, hanem a Szent Lélektől? (Máté 1,16)

Az Apostolok Cselekedetei 12. fejezete szerint Jakabot, János test-

vérét Heródes megölette. Maradt tehát tíz munkálkodó apostol, de ezek tevékenységéről innentől kezdve az „Apostolok Cselekedetei” című újszövetségi irat nem beszél, hanem az önjelölt, magát apostolnak kinevező Saul-Pál útjait és júdeai keresztény módszerű térítését írja le.

Bent maradt még a 15. fejezetben Péter kirohanása a farizeusok igája ellen, de mivel magyarázat nélkül maradt, Pál leveleinek az igazolásához felhasználható maradt.

Hová lettek az apostolok írásai?

Fel kell tenni a kérdést: ha annak a Saul-Pálnak az írásait megőrizte a „kereszténység”, aki sohasem hallotta Jézust, és sohasem tanult tőle, akkor miért nem viselte gondját a jézusi tanítványoknak, az igazi apostolok írásainak?...

Máté 27,9 Ekkor teljeselek be a Jeremiás próféta mondása, a ki így szólott: És vevék a harmincz ezüst pénzt, a megbecsültnek árát, a kit Izrael fiai részéről megbecsültek

Jeremiásnál szó nincs 30 ezüstről, sem Izrael megbecsüléséről.

(Jeremiás 32,6-9)

Ha Jézus azt mondta, hogy akkor a ti mennyei Atyátok sem bocsát meg, akkor még is csak meg nem bocsátás.

János 20,23: A kiknek bűneit megbocsátjátok, megbocsáttatnak azoknak; a kikéit megtartjátok, megtartatnak.

Akiknek pedig sem az Atya nem bocsát meg, és a bűnei is megtartatnak, hiába fogadja el Krisztus váltságát, nem lehet része a mennyek országában.

Máté 6,14-15: Mert ha megbocsátjátok az embereknek az ő vétkeiket, megbocsát néktek is a ti mennyei Atyátok.

Ha pedig meg nem bocsátjátok az embereknek az ő vétkeiket, a ti mennyei Atyátok sem bocsátja meg a ti vétkeiteket

Azzal a problémával kell szembesülnünk, hogy az állandó megbocsátás azokra az esetekre, amikor az atyafi folyamatosan csak kárt okoz, egyenlő a balgatók kihasználásával.

Máté 18,1-18: Ha pedig a te atyádfia vétkezik ellened, menj el és dorgáld meg őt négy szem között: ha hallgat rád, megnyerted a te atyádfiát;

Ha pedig nem hallgat rád, végy magad mellé még egyet vagy kettőt,

hogy két vagy három tanú vallomásával erősíttessék minden szó.

Ha azokra nem hallgat, mondd meg a gyülekezetnek; ha a gyülekezetre sem hallgat, legyen előtted olyan, mint a pogány és a vámszedő.

Bizony mondom néktek: A mit megköttök a földön, a mennyben is kötve lesz; és a mit megoldotok a földön, a mennyben is oldva lesz.

Itt legalább feltételhez köti Jézus a megbocsátást: ha megtér, bocsáss meg. Viszont hogyan legyen az atyafi olyan, mint a pogány és a vámszedő?

Még egy példa arra, milyen eset is az, amikor az Atya nem bocsát meg, hanem megfizetteti a bűneit a vétkezőnek:

Máté 18,23-34: Annakokáért hasonlatos a mennyeknek országa a királyhoz, a ki számot akar vala vetni az ő szolgálival.

Mikor pedig számot kezdte vetni, hozának eléje egyet, a ki tízezer talentummal vala adós.

Nem tudván pedig fizetni, parancsolá annak ura, hogy adják el azt, és a feleségét és gyermekeit, és mindenét, a mije vala, és fizessenek.

Leborulván azért a szolga előtte, könyörög vala néki, mondván: Uram, légy türelemmel hozzám, és mindent megfizetek néked.

Az úr pedig megszárván azt a szolgát, elbocsátá őt, és az adósságot is elengedé néki.

Kimenvén pedig az a szolga, találkozáék egygyel az ő szolgatársai közül, a ki száz dénárral vala néki adós; és megragadván azt, fojtogatja vala, mondván: Fizesd meg nékem, a mivel tartozol.

Leborulván azért az ő szolgatársa az ő lábai elé, könyörög vala néki, mondván: Légy türelemmel hozzám, és mindent megfizetek néked.

De ő nem akará; hanem elmenvén, börtönbe veté őt, mígnem megfizeti, a mivel tartozik.

Látván pedig az ő szolgatársai, a mik történtek vala, felettébb megszorodának; és elmenvén, mindent jelentének az ő uroknak, a mik történtek vala.

Akkor előhivatván őt az ő ura, monda néki: Gonosz szolga, minden adósságot elengedtem néked, mivelhogy könyörögtél nékem:

Nem kellett volna-é néked is könyörölnöd a te szolgatársadon, a miképen én is könyörültem te rajtad?

És megharagudván az ő ura, átadta őt a hóhérok kezébe, mígnem megfizeti mind, a mivel tartozik.

Egyszer látunk itt példát az elengedésre, egyszer pedig a megfizetetésre. Sőt itt arra is ad Jézus példát, hogy teljes elengedés után is megfizetteti a szolgálva azt, amit elengedett a király korábban.

Pál apostolra is visszatérve, a király nem azért engedte el a szolgálójának a tartozását, mert a fiát kereszten megölték volna a szolgatársai. Hanem mert megszánta a könyörgése alapján. A szolga hihetett volna keresztsben, megváltásban, a király fiának a véráldozatában, testének a megöklésében, a király nem azért engedte el a tartozását.

Szeretnék a keresztények, ha gyógyulások és holtak feltámadásai kísérnék őket. De miért? Amikor hitnézeteik a testet ellenségként kezeli, és állandó megvetésükkel folyamatosan beteggé teszik?

Jézus nem csak erkölcsi prédikációt jött tartani. Tanításai nem csak a korabeli vallási hatalmat, de az aktuális politikai hatalmat is veszélybe sodorták.

A paráznaság valódi értelme a hitszegő lett volna. Sokszor mondja Jézus, e gonosz és parázna nemzetség, ilyenkor a gonosz és hitszegő népre kellene gondolni. A bizalom ma is minden munkaszerződés, házassági szerződés, szervezeti tagság alapja. A bizalom megszegése munkahely, család, szervezet tagjai között mindig konfliktusokhoz vezet. A paráznaság nem a szexuális kapcsolatokat ítéli meg, hanem amikor a szexuális kilengések által hitszegést követnek el.

Jézus beszédei, amelyeket ma sem tartanak meg a gyülekezetekben:

Máté 6,5-6: És mikor imádkozol, ne légy olyan, mint a képmutatók, a kik a gyülekezetekben és az utcák szegletein fennállva szeretnek imádkozni, hogy lássák őket az emberek. Bizony mondom néktek: elvették jutalmukat.

Te pedig a mikor imádkozol, menj be a te belső szobádba, és ajtódat bezárva, imádkozzál a te Atyáddhoz, a ki titkon van; és a te Atyád, a ki titkon néz, megfizet néked nyilván.

Máté 6,7: És mikor imádkoztok, ne legyetek sokbeszédűek, mint a pogányok, a kik azt gondolják, hogy az ő sok beszédükért hallgattatnak meg.

A hit által ingyen önmagukat megigazító keresztényekről:

Máté 7,21-23: Nem minden, a ki ezt mondja nékem: Uram! Uram!

megyen be a mennyek országába; hanem a ki cselekszi az én menynevei Atyám akaratát.

Sokan mondják majd nékem ama napon: Uram! Uram! nem a te nevedben prófétáltunk-e, és nem a te nevedben üztünk-e ördögöket, és nem cselekedtünk-e sok hatalmas dolgot a te nevedben?

És akkor vallást teszek majd nékik: Sohasem ismertelek titeket; távozzatok tőlem, ti gonosztevők

Bármilyen prédikációért, tanításért, előljáróságért, egyház fenntartásért szedett adományokról:

Máté 10,7-8: Elmenvén pedig prédikáljatok, mondván: Elközelített a mennyeknek országa.

Betegeket gyógyítsatok, poklosokat tisztítsatok, halottakat támasszatok, ördögöket űzzetek. Ingyen vettétek, ingyen adjátok

Hogyan találtak ki hát fizetős állásokat az előljárók számára? Miért nem mennek inkább kapálni, fenni, hogy ne legyenek a gyülekezet terhére? És az adományokat szétoszthatnák a gyülekezet szegényei között.

Előljárók jellemzése Jézus beszédeiben:

Máté 23,5: Minden ő dolgaikat pedig csak azért cselekszik, hogy lássák őket az emberek

Máté 23,6: És szeretik a lakomákon a főhelyet, és a gyülekezetekben az elől ülést

Máté 23,8-9: Ti pedig ne hívassátok magatokat Mesternek, mert egy a ti Mesteretek, a Krisztus; ti pedig mindnyájan testvérek vagytok.

Atyátoknak se hívjatok senkit e földön; mert egy a ti Atyátok, a ki a mennyben van.

Máté 23,13-15: De jaj néktek képmutató írástudók és farizeusok, mert a mennyeknek országát bezárjátok az emberek előtt; mivelhogy ti nem mentek be, a kik be akarnának menni, azokat sem bocsátjátok be.

Jaj néktek képmutató írástudók és farizeusok, mert felemésztitek az özvegyek házát, és színből hosszan imádkoztok; ezért annál súlyosabb lesz a ti büntetésetek.

Jaj néktek képmutató írástudók és farizeusok! Mert megkerülitek a tengert és a földet, hogy egy pogányt zsidóvá tegyetek; és ha azzá lett, a gyeheha fiává teszitek őt, kétszerte inkább magatoknál.

A mai írástudók is megkerülik a tengert, hogy egy pogányt kereszténnyé tegyenek, és ha azzá lett, szemétre valóbbá teszik saját maguknál.

Máté 23,28: Épen így ti is, kívülről igazaknak látszotok ugyan az emberek előtt, de belül rakva vagytok képmutatással és törvénytelen-séggel